

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

MÜZİK SEKTÖRÜMÜZÜN MÜZİK HAYATIMIZ
AÇISINDAN DURUMU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Mustafa KABATAŞ

DANIŞMAN
Prof. Cemal YURGA

Malatya / 2009

ÖZET

Bu araştırmada müzik sektörünün, müzik hayatı açısından durumu ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu amaçla, müziğin tanımı, bir sektör haline dönüşmesindeki tarihsel süreci, müzik sektörümüzün gelişimi, problemleri, bu günkü durumu ve değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmış, topluma, dolayısı ile de toplum kültürüne etkileri incelenip, Türkiye’deki mevcut müzik sektörünün geçmişte var olmuş ve günümüzde var olan problemlerinin nedenleri ve çözümüne ilişkin görüşler öne sürülmüştür. Araştırma için bu konunun seçilmiş olmasında, etkileşim sırasına göre, müziğimizin, müzik sektörümüzün, müzik kültürümüzün ve milli kültürümüzün yaşadığı olumlu ve olumsuz gelişmelere ışık tutması ve çözüm yolları getirmesi açısından önemli olması etken olmuştur. Araştırma için gerekli verilere; derleme, konuyla ilgili eserlerin ve söylemlerin taranması yoluyla ulaşılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, insanlık tarihi ile yaşıt olan müzik, zaman içinde dünyanın ve insanların gelişimine paralel olarak büyüyüp bir sektör halini almıştır. Müzik sektörünün ülkemizde doğuşu ve gelişimi diğer dünya ülkeleri ile paralel bir şekilde ilerlemiştir. İçerisinde birçok meslek grubu ve insanı çalıştıran müzik sektörü gelişen teknoloji nedeni ile değişim dönemlerinde çeşitli problemler yaşamış ve yaşamaktadır. Müzik sektörü, zamanın ve teknolojinin bize getirileri olan gazeteler, dergiler, televizyonlar ve internetten olumlu ve olumsuz etkileşimler almıştır. İnsanların müzik beğenilerine, eğitim durumlarına ve kültürlerine göre şekillenen müzik sektörümüz, müziğimizin ve milli kültürümüzün de bir aynası olmaktadır. Bu sonuçlar ışığında, müzik sektörümüzün mevcut problemlerinin çözümüne ilişkin, devletin yetkili organlarınca düzenlenecek olan kanunlar ve politikalar büyük önem taşımaktadır. Eğitime verilen önem, basın-yayın kuruluşlarının yayın politikaları, yasalar, cezai yaptırımlar denetlemeler ve en önemlisi bilinçlilik ve farkındalık gibi sağlıklı ve istikrarlı bir şekilde ilerleyip planlanan bir kültür politikası ile müzik sektörümüz, müzik kültürümüz ve milli kültürümüz olumlu gelişimlerine devam edecektir.

ABSTRACT

In this study the status of our music industry -in terms of our music life- has been analyzed and evaluated. To this end, the definition of music, historical process of becoming an industry, the development of this industry, its problems, current situation are tried to be assessed, its effects both on society and social culture are investigated and the reasons of problems that existed and still exist in the current music industry in Turkey and views about solutions are proposed. According to the interaction order, the importance of our music that keeps light to the positive and the negative developments of our music industry, our music culture and national culture and bringing solutions to them are the factors to choose this topic for the study. The data needed for the study has been reached by the scanning of works of arts and discourse about the subject. According to the results obtained from this research, music that is coeval with the human history became a sector in parallel to the development of the world and the people in time. The birth and development of the music in our country proceeded in parallel with other world countries. Our music industry which runs many professional groups and people has been experiencing various problems in changing periods because of developing technology. Music received positive and negative reactions from newspapers, magazines, television and the internet which are the gains of the time and technology. Our music industry, that forms according to people's music appreciation, educational background and culture, is a mirror of our music and national culture. In light of these results, laws and policies, which are organized by the competent bodies of state, about the current problems of our music culture have important roles. Our music industry, our music culture and our national culture will keep on positive developments with the help of the importance given to education, the broadcasting policy of media-broadcast institutions, laws, criminal sanctions, controls and as the most important one, cultural policy planned and proceeds in a healthy and stable way such as consciousness and awareness.

ÖNSÖZ

Müzik en eski sanat dallarından biridir. İnsanlık tarihi ile yaşıt sayılabilecek olan bu sanat dalı zaman içinde gelişimini hızla devam ettirerek günümüze kadar gelmiştir. Bu gelişimin doğal sonucu olarak da günümüzde büyük bir sektör halini almıştır. Sektör; bir ülkenin ekonomisini oluşturan veya sosyal hayatını düzenleyen branşlardan her biridir. Buradan yola çıkarak diyebiliriz ki, müzik sektörü de; üreticilerin, alıcıların ve satıcıların bulunduğu bünyesinde on binlerce insan çalıştıran, hedef kitle olarak tüm insanları seçen, müziğin ticarileştirilmiş halidir.

Araştırma ile ilgili literatür taraması yapıp, konuyla ilgili kitap, makale, dergi ve daha önce yapılmış akademik çalışmalara ulaşılmış, ayrıca internet erişiminden de faydalanılmıştır. İlgili meslek grubu mensuplarının görüşleri alınmış ve bu konu ile ilgili deneyimli ve birikimli müzik eğitimcilerinin fikirlerinden yararlanılarak tüm bu veriler tezin temelini oluşturmuştur. Birinci bölümde, müzik sektörü tanıtarak ikinci bölümde, sektörün mevcut durumu irdelendikten sonra üçün bölümde sektörün sorunları ve bu sorunlara karşı geliştirilen çözüm önerileri sunulmuştur.

Bu tez aşamasında, maddi ve manevi anlamda hiçbir zaman desteklerini benden esirgemeyen canımdan çok sevdiğim babam Durmuş KABATAŞ, Annem Mücalla KABATAŞ ve ablam Feriha KABATAŞ'a, müzik eğitimimin şekillenmesinde temel oluşturan öğretmenlerim, Yrd. Doç. Adil VURAL'a , Doç. Dr. Turan SAĞER'e, Doç. Dr. Hasan ARAPGİRLİOĞLU'na, tez danışmanım olan sevgili hocam Prof. Cemal YURGA'ya sonsuz minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Mustafa KABATAŞ

Malatya / 2009

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
ABSTRACT	V
ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ	VIII

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1. MÜZİK VE MÜZİK SEKTÖRÜNÜN TANIMI	1
1. 1. Müzik Sektörünün Tarihçesi	2
1. 2. 45'likler Dönemi	9
1. 3. Televizyon Yılları	13
1.4. 2000'li Yıllar	19
1. 5. Problem durumu	19
1. 6. Ana problem	20
1. 7. Alt problemler	20
1. 8. Araştırmanın amacı	21
1. 9. Anahtar kelimeler	22
1. 10. Sayıtlılar	22
1. 11. Araştırmanın önemi	22
1. 12. Sınırlılıklar	22
1. 13. Araştırmanın Modeli	22
1. 14. Evren ve Örneklem	22
1. 15. Verilerin Toplanması	23

BÖLÜM II

BULGULAR VE YORUMLAR	24
2. MÜZİK ŞİRKETLERİ	36

2.1. Edisyon Şirketleri	36
2. 2. Müzik Stüdyoları	37
2. 3. Prodüktör (Albüm Yapımcı)	39
2. 4. Ses Mühendisi (Tonmeister)	40
2. 5 . Menajer	40
2.6. Aranjör	40
2.7. Besteci.....	41
2.8. Sanatçı.....	41
2.9. Müzik Dernekleri.....	42
2. 9.1. MÜYAP (Müzik Yapımcıları Derneği)	43
2. 9. 1. 1. Mü-Yap'ın Faaliyetleri	43
2. 9. 1. 2. Mü-Yap'ın Faaliyet Alanları.....	44
2. 9. 2. MESAM (Türkiye Musiki Eserleri Sahipleri Meslek Birliği). 45	
2. 9. 3. MÜZED (Müzik Eğitimcileri Derneği).....	46
2. 9. 3. 1. Derneğin Amacı	46
2. 9. 3. 2.Çalışma Konuları	46
2. 10. Rakamlarla Albüm Satışları	48
2. 11. Yayın Kuruluşları	49
2.11. 1. Gazeteler.....	49
2.11. 2. Dergiler.....	51
2.11. 3. Radyo.....	52
2.11. 4. Televizyon	54
2.11. 5. İnternet.....	55
2. 12. Müzik Sektörünün Hedef Kitlesi.....	58

BÖLÜM 3

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	67
KAYNAKÇA.....	81
EKLER	85

TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo 1: Rakamlarla Albüm Satışları 48

Tablo 2: Türkiye’de Bilgisayar Sahiplerinin Gelir Durumuna
Göre Dağılımı..... 58

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu çalışmada, müziğin tanımı, bir sektör haline dönüşmesindeki tarihsel süreç, müzik sektörünün gelişimi, problemleri, Türk müzik hayatı açısından durumu ve değerlendirilmesi yapılmaya çalışılacak, topluma, dolayısı ile de toplum kültürüne etkileri incelenerek, Türkiye'deki mevcut müzik sektörünün geçmişte var olmuş ve günümüzde var olan problemlerinin nedenleri ve çözümüne ilişkin görüşler öne sürülecektir.

Sonuçta problem durumu bir problem cümlesi şeklinde ortaya konmuş buna bağlı olarak alt problemler belirlenmiş, daha sonra araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve sayıltıları saptanmıştır.

1. MÜZİK VE MÜZİK SEKTÖRÜNÜN TANIMI

Müzik sözcüğü, eski Yunan'da sanatın esin tanrıçaları olduğuna inanılan Musalar'ın adından türetilmiştir. Bununla birlikte o dönemde mousike sözcüğü, Musalar'ın koruması altındaki her sanat ya da bilim dalı için kullanılan genel bir terimdi (Berker, 1999).

Müziğin kesin bir tanımını yapmak ise biraz güçtür. Örneğin, bir sosyoloğun müziğe olan yaklaşımıyla, bir akustik fizikçinin yaklaşımı arasında gerek tanım, gerek metodoloji açısından büyük farklılık vardır. Bu nedenle müziğin tek bir tanımla açıklanması yerine farklı açılardan (sosyolojik, psikolojik, akustik, politik vb.) yapılan birden fazla tanımla açıklanması daha doğrudur. Tarihsel dönem, bölge, kültür ve kişisel beğenilere bağlı olarak, müzik teriminin tanımı önemli farklılıklar gösterebilmektedir. Müzik en genel tanımı ile sesin biçim ve devinim kazanmış hâlidir (Altınölçek. 2004).

Müzik en eski sanat dallarından biridir. İnsanlık tarihi ile yaşıt sayılabilecek olan bu sanat dalı zaman içinde gelişimini hızla devam ettirerek günümüze kadar gelmiştir. Bu gelişimin doğal sonucu olarak da günümüzde büyük bir sektör halini almıştır. Sektör; bir ülkenin ekonomisini oluşturan veya sosyal hayatını düzenleyen branşlardan her biridir (Arslan, 2005). Buradan yola çıkarak diyebiliriz ki, müzik

sektörü de; üreticilerin, alıcıların ve satıcıların buluştuğu bünyesinde on binlerce insan çalıştıran, hedef kitle olarak tüm insanları seçen, müziğin ticarileştirilmiş halidir.

1. 1. Müzik Sektörünün Tarihçesi

Kayıt teknolojisi, Edison'un Aralık 1877'de ilk insan sesini 2-3 dakika kapasiteli teneke silindir üzerine şu an bizim "Ayşe'nin Kuzusu" olarak bildiğimiz şarkıyı fonograf adını verdiği alete kaydetmesi ile başlar. Ahmet Rasim Bey'in 1884 yılında Fransızca'dan tercüme edip kendi görüş ve düşüncelerini de ekleyerek yayınladığı "Bedayi-i Keşfiyat ve İhtirat-ı Beşerriye'den Fonograf... Sadâyı Tahrir ve İade Eden Alet" isimli kitapçığı ile fonografı Türklere tanıtmış ve birkaç yıl sonra da fonograf İstanbul'da alınıp satılan bir mal haline gelmişti. Gramofon ve taş plaklar öncesinin bu ses kayıt araçlarına pek çok sanatçı (Tamburi Cemil Bey, Hafız Aşir, Hafız Osman, Hafız Sami) seslerini ve sazlarını vermişlerdi (Arslan, 2005). Ama fonografin kullanım alanı sınırlı kalmış, teknik yetersizliği sesin doyurucu olmayışı yüzünden fazla yaygınlaşamamıştır. Kullanım alanının sınırlı kalışı da popülerleşmesini engellemiştir. Çok uluslu yabancı firmaların 'geleceği olan bir pazar' olarak hedefledikleri İstanbul piyasalarına yatırım yapmaya başlaması, 1900 yılında İstanbul'a gramofon plakları kaydetmek için gelen Alman ses teknisyeni Tantix'in anılarında sözünü ettiği 1900 yılına rastlar.

Edison'un fonografı bulmasından kısa bir süre sonra, Bell ve Tainter mum kaplı silindir kullanarak 1885'te "Gramofon"u icat ettiler. Ne Edison ne de gramofonun mucitleri kopya yapamazken, Berliner ilk kez 1888'de bir çinko master diskten sert kauçuk vulkanit kopyalar yapmayı başardı Emil Berliner, 8 Kasım 1887'de uzun zamandır uğraşarak geliştirdiği ses kayıt aletine "Gramophone" adını verdi. Ülkesi Amerika'da bazı yasal sorunlar yüzünden bulduğu bu aygıta patent alamıyordu. Bitip tükenmez hukuk mücadelesinden usanan Berliner, sonunda şansını Avrupa'da deneme kararı aldı. Merkezi Londra olan bir firma kurdu. Kardeşi de Almanya'nın Hannover kentine giderek firmanın ilk plak fabrikasını bu kentte faaliyete geçirdi ve 1893'te 1000 adet gramofon ile 25,000 plak sattı.

Berliner İsveç'ten Hindistan'a kadar uzanan bir coğrafyaya adamlarını gönderdi. Teknisyenler kayıtlar yaparak bulundukları bölgenin musiki zevki ve

geleneği konusunda bilgi topladı. Müzik sektörü adına, o gün için ileri bir yöntem sayabileceğimiz ilk ‘piyasa araştırması’ yapılmış oldu (Andaç, 2001; 54). Bu araştırmalar firmanın sonraki çalışmalarına yön verdi. Zamanla Gramophone Record, Gramophone Concert Record, Monarch Record, Disque Pour Zonophone gibi şirketlerin katılımıyla ana kuruluş olan The Gramophone and Typewrite and Sister Company güçlendi. Avrupa başta olmak üzere, kuzey yarımkürede saygın bir kurum oldu. Ve 1910 yılından sonra da meşhur köpekli logosuyla Sahibinin Sesi, His Master’s Voice adını aldı (Andaç, 2001).

Firma; 1900 yılında başta Avrupa’nın önemli merkezleri olmak üzere, Atina, Bombay, Kahire, İstanbul gibi kentlere teknisyenlerini göndermişti. İstanbul’a gelen W. Sinkler Derby yaklaşık 167 adet 18 cm’lik plak üretti. Plaklar Costantinople’de (İstanbul) gerçekleşen ilk kayıtlardı. Yukarıda sözünü ettiğimiz Alman ses teknisyeni Tantix’in hangi şirket adına İstanbul’a geldiği ve yaptığı kayıtların akıbeti bilinmediği için “ilk İstanbul kayıtları” olarak W. Sinkler Derby’nin kayıtlarını kabul etmek gerekir. Piyasaya verilen ilk ticari plaklarsa 1903 yılına aittir. Ve bu kayıtların aralarında ilk kayıtların olup olmadığını kanıtlayacak bir bilgiye sahip değiliz (Andaç, 2001; 54) Bildiğimiz tek şey, ilk ticari kayıtların Hannover fabrikasında basılmış olmasıdır. Almanya’dan şirket merkezi Londra’ya gönderilmiş 19 Temmuz 1900 tarihli bir mektupta, “Türkçe plakların” sözü edilmekte ve merkeze konuyla ilgili bilgi aktarılmaktadır.

Costantinople’de (İstanbul) taşınabilir cihazlarla gerçekleştirilen bu kayıtların kalıpları yurt dışındaki fabrikalara gönderiliyor, orada mâmül hale getirilerek, İstanbul’a ve diğer Osmanlı kentlerine dağıtılıyordu. İlk kayıtlar incelendiğinde görülen en önemli özellik, çeşitlilik gösteren Osmanlı kültür yapısının neredeyse aynen plaklara yansımış olmasıdır. İmparatorluk nüfusunu oluşturan irili ufaklı pek çok topluluğun musiki örneklerini bu plaklarda bulmak mümkündür. Dönemin musiki eğilimleri, gözde türleri, belirli bir ticari mantık içerisinde yayınlanmış, bu çeşitlilik, Türk taş plak repertuarını ‘yeryüzünün en ilginç ve renkli koleksiyonlarından biri’ yapmıştır.

Daha sonraları Tanzimat’la birlikte Saray mızıkası Mızıkayı Hümayun daha da olgunlaşmış, ustalaşmıştır. “Yabancı şef” devri kapanmış, besteler yapan, sazlarında usta, mızıkacı şeflerinin yönetiminde çalışmalar sürmekte, plaklar

doldurulmaktadır (1904). Padişahın ve aristokrasinin bir ilgi alanı da operet'tir. 19. yüzyılın ortalarından sonra İstanbul sahnelerinde görülen İtalyan ve Fransız operetlerinin etkisiyle Türk operet geleneği başlamış, ağırlığını Ermeni sanatçıların oluşturduğu pek çok müzikli tiyatro topluluğu bu türün sevilmesini ve yaygınlaşmasını sağlamıştır. Dikran Çuhacıyan tarafından 1875 yılında başlatılan Türk operet geleneği "Arif'in Hilesi", "Köse Kâhya", "Pembe Kız", "Zeybekler" gibi oyunlarla en olgun örneklerini vermiş, Çuhacıyan'ın ünlü oyunu "Leblebici Horhor"la doruğa ulaşmıştır. Pek çok kez, pek çok topluluk tarafından sahnelenen bu operet, aynı zamanda en fazla temsil edilen, ilk kez yurtdışına turneye giderek gösterilen oyun olma özelliklerini de taşır. "Leblebici Horhor" operet parçaları çeşitli firmalarca plak yapılmıştır. Favorite firmasının İzmirli tenor Ovannes Efendi ile Benliyan'a okuttuğu Leblebici Horhor şarkıları bu dönemin plakları aracılığıyla günümüze ulaşabilmiştir (Andaç, 2001). Kanto, bir diğer tiyatro türü olan tuluat'ın önemli bir parçasıdır. Yazılı bir tiyatro metni olmadan doğaçlama olarak yaratılan bu komik tiyatro, kaynağını, 1850'lerden sonra İstanbul'da sık olarak rastladığımız İtalyan topluluklarının gösterilerinden almıştır. Bu toplulukların seyirciyi çekmek ve perde aralarında salondakileri eğlendirmek için çalıp söyledikleri bağımsız şarkılara Kanto deniliyordu (Seçkin, 2001).

Üzerlerinde dinî ve sosyal baskı olmayan azınlık sanatçıları Rum, Ermeni ve Musevi asıllı Osmanlıların musiki piyasasında tartışılmaz bir yeri vardı. Daha çok seçkin çevrelerin kendi aralarındaki musiki sohbet ve fasıllarına katılan, tekke ve dinî musiki alanında kalmayı yeğleyen Türk müzisyenleri piyasada çalışmayı tercih etmiyorlardı.

İlk taş plak kayıtlarında Türk müzisyenlerinden sadece dönemin çok ünlenmiş isimleri Tamburî Cemil Bey, Hafız Aşır, Hafız Sami, Hafız Osman, Şehab gibi erkek sanatçılar Sururi ve Aşki gibi meddahlar yer alırken, diğer yanda Ermeni, Rum, Musevi ve Çingene gibi 'azınlık' mensubu sanatçılar plak yapıyor, bir bakıma yapabilme cesaretini gösteriyordu. Bu sanatçılar şunlardı: Şnork, Karakaş Efendiler, Pepron, Şamram, Peruz Hanımlar, Çingene asıllı Nasib, Gülistan, Şevkidil Hanımlar ve zurna ustası Üsküdarlı Arap Mehmet (Arslan; 2005).

Kayıt endüstrisindeki diğer gelişmeler, 1904'te Odeon şirketinden 10 dakikaya erişen çift taraflı diskler, 1906'da Columbia'dan daha az hışırtılı esnek ve

ince lamine plaklar, 1912’de ise Edison’un elmas iğneyle çalınan ve yassı disklerden daha yüksek akustik kaliteli mavi Amberol silindirleri olarak sıralanabilir.

Geleneksel türlere gelince: Taş plak kayıtlarına, diğer türlere göre sayıca daha azda olsa yansımış, bize yeterli fikri verecek malzeme bugün elimizde bulunmaktadır. Bu plaklar, tulumbacı kahvelerinde ve kıraathanelerde rastladığımız halk edebiyatı ve halk musikisi geleneğine bağlı, “mani, semai, destan” gibi örnekleri içermekteydi (Arslan; 2005).

1914’de başlayan 1. Dünya Savaşı ve ardından gelen Kurtuluş Savaşı’ndan Cumhuriyete kadar geçen 10 yıla yakın bir dönemde, Odeon hariç, yabancı firmaların etkin faaliyet gösteremedikleri bir dönem oldu. Sadece ulusal bir girişim olan Orfeon fabrikası plak üretebiliyordu. Blumenthal Biraderler tüm bu zorluklar içinde, 1916 yılında ölen Tamburî Cemil Bey’in çok sattığı için tekrar tekrar baskıları yapılan plaklarının yanı sıra Hafız Osman, Hafız Âşir, Hanende İbrahim Efendi, Hafız Yaşar, Tamburacı Osman Pehlivan, Safinaz Hanım, Karakaş Efendi, Haim Efendi, Derviş Abullah Efendi, Neyzen Tefik gibi sanatçıların plaklarını yayınlamıştı (Selanik, 1996).

Meşrutiyetin ilanından sonra coşkulu hava musikiye en çok marşlarla yansıyor. Gramofon plakları repertuarına marşları kazandıran Favorite firması, 1909 -1911 arası en parlak dönemini yaşamaktadır. Firma direktörü Ahmet Şükrü Bey, özgürlük havasını yansıtan ve Abdülhamid yönetimine ağır eleştirilerin yer aldığı pek çok “sözlü plağı” bizzat dolduracaktır. Firma operet plaklarının yanı sıra Rumca, Ermenice plaklar yapmakta, özellikle İzmirli ve Selanikli sanatçılarla gerçekleştirdiği kayıtlarla dikkati çekmektedir. Dikkat çeken diğer büyük firmalardan biri de, Amerikan kökenli Gramophone Concert Record’dur. Odeon firması da bu dönemde pek çok marşı yayınlayacak, özenli bir yayın politikasının ürünü olarak, dönemin pek çok sanatçısına plak yapacaktır.

Zonophone ve Odeon firmasının İstanbul temsilcisi olan Blumenthal Biraderler 1911-12 yılında Feriköy’de bugün yerinde Şetât Han’ın bulunduğu yerde ilk Türk plak fabrikasını kurarlar. Firma Onfeon ve Orfeos Record etiketiyle üretime geçer. Balkan harbi ve ardından gelen 1. Dünya Savaşı yılları olmasına karşın büyük bir sanatsal ve ticari başarı gösteren bu girişim, 1925 yılında fabrikanın Columbia’ya satılmasına kadar sürecektir. Şirket (Odeon firması) Türk müzik tarihindeki ilk sanat

danışmanı (stüdyo rejisörü) olarak kabul edilen Hafız Aşir Efendi'nin danışmanlığında önce Hafız Ahmet Bey'in plaklarını basar. Ve yine Leon Grünberg'in anlattıklarına göre, önce boruyla kayıtlar yapılır. Yılda bir iki kez gelen ve iki ay kadar İstanbul'da kalan Alman ses teknisyeni, mum kalıplara kayıtları gerçekleştirir. Kalıplar trenle Almanya'daki merkeze yollanır. Burada basılıp çoğaltılarak satışa sunulurdu (Arslan, 2005).

Başta Tamburî Cemil Bey olmak üzere, Hafız Âşir, Hafız Osman, Arap Mehmet, Hanende İbrahim, Tamburacı Osman Pehlivan gibi bir dönem öncesinin sanatçılarını kendisine bağlayan Blumenthal Biraderler Türk plakçılığının kurucularıdır. Tutarlı repertuar anlayışlarıyla pek çok sanatçının yetişmesinde ve pek çok türde müziğin günümüze ulaşmasında bu firmanın azımsanamayacak payı vardır (Yıldırım, 2003).

1 Eylül 1924'de yeni Başkent Ankara'da açılan Musiki Muallim Mektebi; Cumhuriyet kuşaklarına çoksesli Batı musikisini öğretecek öğretmenlerin yetişmesi hedefine yönelik olarak eğitim ve öğretim başladı. Bu okulun ilk öğretmenleri de o yıllarda Ankara'ya taşınan ve "Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti" adını alan eski Mızıkay-ı Hümayun üyeleri idi. İstanbul'da ise Dar'ül-Elhan Batı musiki ve Türk musiki alanında verdiği eğitimi sürdürmekteydi. 1926 yılına gelindiğinde alaturka musiki resmen yasaklanıyor, 1927'de çoksesli Batı musikisinin devlet eliyle desteklenmesi sürüyor, Beethoven'ın ölümünün 100. yılı münasebetiyle 26 Mart

1927'de bir konser tertipleniyordu.

Bir yerde Cumhuriyetle yaşıt olan mikrofonla ses kayıt yapabilme olanağı, (1925) plak üretiminde bir dönüm noktasıdır. Kayıt tekniğini önemli ölçüde iyileştiren, üretimi artıran bu yenilik, kısa zamanda pek çok yabancı firmanın İstanbul piyasalarına girmesine neden olmuştur. Columbia, Orfeon fabrikasını satın almış, Sahibinin Sesi Yeşilköy'de ikinci Türk plak fabrikasının temellerini atarken, Polydor, Pathe, Odeon gibi firmalar yaptıkları kayıtları Avrupa fabrikalarında çoğaltıp kısa zamanda çok zengin bir taş plak repertuarının oluşmasına hizmet etmişlerdir. İşte bu olumlu gelişme Türk kadınlarının özgürce filmlerde oynamaya başlaması ve sahneye çıkabilmesiyle birleşince, operetten fanteziye, gazelden şarkıya, pek çok musiki türü plaklara kaydedilmeye başlamıştır. Sahibinin Sesi, Columbia, Odeon firmaları bu geçiş döneminde -1926-1930 arası- yüzlerce plak

kaydı gerçekleştirmiştir. Türk hanım sanatçıların taş plaklara sesini vermeleri de o günlere rastlar. İlk hanım sanatçılar, o yıllarda giderek yaygınlaşan operet oyunlarının sanatçılarıdır. Fikriye Hanım, Süreyya Opereti'nin primadonnası'dır ve ilk plak yapan hanım okuyucudur ve plak satışları on binleri bulmuştur. Onunla birlikte Nebile Hanım, Makbule Enver Hanım, Nezihe Hanım plaklara seslerini veren diğer hanım okuyuculardır (Yıldırım, 2003).

Değişen musiki zevkinin bir önemli unsuru da Türkiye'de çalışan üretici firmaların ithal ettikleri "Alafranga" ve "Rumca" plaklardır. Başta klasik olmak üzere pek çok dünya müziği bu yolla Türkiye piyasalarına giriyor ve talep ediliyordu. Bu da, tango, fokstrot, çarliston gibi dansların moda olması anlamına geliyordu. 1932 yılında ilk sözlü Türk tangosu "Mazi; Seyyan Hanım tarafından plağa okundu. Necip Celal'in bu tangosuyla Türkçe sözlü tango dönemi başladı. Sonraki yıllarda bu dönem Fehmi Ege, Necdet Koyutürk gibi bestecilerle doruk noktasına erişecektir. Türk tangosu, gelecek yıllarda Birsen Hanım, İbrahim Özgür, Celal İnce, Şecaattin Tanyerli gibi yorumcularını da yetiştirecektir (Yıldırım, 2003).

O yıllara damgasını vuran diğer bir önemli akım da 'operet'tir. Rey Kardeşlerin İstanbul Şehir Tiyatrosunda gösterilen, Üç Saat, Lüküs Hayat, Deli Dolu, Hava - Cıva gibi çok tanınmış operet parçaları plaklara okunacak, benzeri pek çok oyun İstanbul sahnelerini dolduracaktır. Bu akım, sinemada da müzikli filmler döneminin başlamasına da öncülük edecektir (Yurga, 2002).

Gramofonun gündelik yaşamdaki tartışılmaz yeri, pek çok sanatçının şöhrete kavuşmasına yol açıyordu. Deniz Kızı Eftalya, Yesari Asım Arsoy, Lale - Nerkis Hanımlar, Müzeyyen Senar, Safiye Ayla gibi sanatçıların yıldızları 1930-1940 arasında parladı.

1934 yılında Atatürk'ün T.B.M.M. açılışında yaptığı konuşmada müziğe ait söylevleri sonucu Milli Eğitim Bakanlığınca şu kararlar alınmıştır:

Bütün okullarda etkili bir çoksesli müzik uygulamasına yönelinmesi; halk katlarında, opera, operet, konser, radyo ve plaklar aracılığıyla yeni beğenin yaygınlaştırılması; bestecilerin ve usta çalgıcıların yetiştirilmesi ve devletçe korunması.

Halk musikisi açısından ise durum biraz daha farklıydı. Bir yanda modern cumhuriyetin kültür devrimini yapmaya çalışan ve halkın sesini çağdaş bir yorumla

tekrar halka dinletmek isteyen bir grup, diğer yandan halk müziği unsurlarını birebir plak ve radyolar aracılığı ile tekrar halka ulaştırmaya çalışan diğer grup.

Bu arada her ne olursa olsun halk kendine özgü müzik uygulamalarını sürdürmüştür ve sürdürmektedir. Sanat musikisi mensupları ise geniş kitlelere mal olmak için kitlelerin sesi olan halk musikisinden yararlanmaktaydılar. Pek çok ses sanatçısı plaklarına türkü tarzındaki örnekleri ilk kez bu dönemde almıştır. Bazı bestekârlar ise halk musikisinin engin motif ve ritim zenginliğine hayranlıklarını gizlemeyerek halk türküsü tarzında şarkılar bestelemişlerdir. Sadettin Kaynak bu alanın hiç kuşkusuz en önemli ismidir (Yazıcı, 2000).

Her ne biçimde olursa olsun yukarıda sıraladığımız bütün uygulamalar halk müziğinin ne denli önemli bir kültür unsuru olduğunu açıkça göstermektedir.

1939 yılında başlayan 2. dünya savaşı yıllarında Türkiye, savaşa girmemesine rağmen dünyada yaşananlardan oldukça etkilenmiştir. Ayrıca o günlerin gündeminde çok partili demokrasiye geçiş gibi çok önemli yaşamsal meseleler vardı. Yükselişi süren halk musikisi yılların ihmalinin acısını çıkarırcasına tüm taş plak repertuarlarındaki türlere hakimdir. Sanat musikisi açısından yaşanmakta olan gelişmeler: Münir Nurettin Selçuk'un düzenli konserleri, müzikli filmlerin özellikle de Mısır filmlerinin Sadettin Kaynak tarafından bestelenmiş yeni şarkılarla bir kez daha "yaratılarak" seyirciye ulaşmasıdır. Türk sanat musikisi bir bakıma dört büyük ses; Safiye Ayla, Müzeyyen Senar, Hamiyet Yüceses, Perihan Altındağ Sözeri dönemini yaşamaktadır. Sabite Tur, Suzan Güven, Redife Erten, Mefharet Yıldırım gibi yeni seslerin arasında, erkek sesi olarak günden güne şöhreti artan, Necmi Rıza, Zeki Müren, Abdullah Yüce gibi sanatçılarda dikkt çekmektedir (Yazıcı, 2000).

Şerif İçli, Selahattin Pınar, Sadettin Kaynak, Osman Nihat Akın, Sadi Işıl, Cevdet Çağla, Fehmi Tokay, Suphi Ziya Özbekkan, Neveser Kökdeş, dönemin önde gelen ve aranan bestekârlarıdır. Lem'i Atlı, Yesari Asım Arsoy, Refik Fersan, gibi besteciler ise artık ustalar arasındadır. Radyolarda, konserlerde ve plaklarda onların eserleri çalınıp söylenmektedir. Halk musikisi alanında ise: Celal Güzelses, Malatyalı Fahri, Âşık Veysel, Zaralı Halil, Mukim Tahir, Kel Hamza, Nizipli Deli Mehmet, Tarsuslu Abdülkerim, Bayram Aracı gibi halk sanatçıları müzik dünyasına girmişlerdir. Bu adını saydığımız sanatçıların birçoğu radyo emisyonlarına

katılıyorsa da halk, bu sanatçıları daha çok yapmış oldukları taş plaklardan tanıyordu (Yıldırım, 2003).

Türkiye'de duygusal Arabımsı şarkı şekli ilk kez 1940'lı yıllarda Haydar Tatlıyay ve diğer birkaç şarkıcı tarafından ortaya çıkarıldı. 1948 yılında Arapça şarkılar yasaklanmış ama, bu müziği çalan Radio Cairo (Kahire Radyosu) Türkiye'de de çekilebildiği ve sevilerek dinlenmeye devam edildiği için bu yasak başarılı olmamıştır. 1960'lı yıllarda Ahmet Sezgin, Abdullah Yüce ve Hafız Burhan Sesiylmaz gibi bazı şarkıcılar Araplardan alınan raks müziğini Türkçe şarkılar için kullandılar ve böylece Türkçe Arabesk müziği ortaya çıktı (Yurga, 2002).

1. 2. 45' likler dönemi

Tek partili sistemden çok partili sisteme geçiş, yüzyılımızın tam ortasında gerçekleşti. D.P. hükümetinin ilk icraatlarından biri de Kore'ye asker göndermek oldu. 2. Dünya Savaşı'na katılmamış, 30 yıldır savaştan uzak Türk ordusu büyük törenlerle ve tarihinde ilk kez yurtdışındaki bir savaşa gidiyordu. Bu girişim ve ardından gelen pek çok girişimle dışa açılıyor, dünya ile bütünleşmeye çalışıyordu. Başta caz olmak üzere yeni yeni müzik türleri Türk kültürünü etkisi altına almaya başladı. Yine 50'li yıllarda Rock and Roll salgını Türkiye'ye ulaştı. Özellikle gençler radyolar ve plaklar aracılığıyla bu yeni müzik akımlarını izliyor, sadece dinlenmek üzere tasarlanmamış bu müzikler, dansla birleşince daha da etkili olarak, geleneksel türlerin önüne geçiyordu. Radyolar piyasaya göre daha tutarlı bir çizgiyi korumaya özen gösteriyorsa da, piyasa ve plak repertuarları bu değişimi anında yakalamaya çalışıyordu. İstanbul Belediye Konservatuarı İcra Heyeti'nin her pazar verdiği Şan Sineması konserleri sanat ve halk musikisinin yaşam bulduğu özgün konserler olarak ilgi çekiyordu. Bu dönemin en önemli çıkışı önce bir radyo sanatçısı olarak ünlenen ve sonradan sahneler geçiren Zeki Müren yapıyor, uzun zamandır görülmemiş bir ilgiyle karşılanıyordu. Plakları kapışılan bu sanatçı, sinemada ve konser salonlarında seyircisiyle buluşuyordu (Yıldırım, 2003).

Bir yandan da yoğun olarak iç göç ve kentleşme olgusu yaşanıyor ve geleneksel kültürün değiştirilip yeniden yorumlanması ve gündelik iletişim araçlarıyla sunulması bir tür "Kent kültürü ve Musikisi", alt kültürünü yaratıyordu.

Başta Zeki Müren olmak üzere bazı sanatçılar çok büyük değişimler göstererek bu talebe ayak uydurmaya çalışıyordu.

Ses kayıt aygıtları açısından 1950 ve 60 dönemi yeni buluşların taş plak saltanatına son verdiği önemli bir süreçtir. Önce 33, ardından da 16 ve 45 devirli plak üretimi, çalınması, üretilmesi ve dinlenilmesi oldukça zahmetli 78 devirli taş plakları demode kıldı. Ülkemizde ancak 1963-64 yılından sonra üretimine geçilen 45'lik plaklar taksi ve özel otomobiller de bile dinlenebilirlik özelliğine sahipti. Yeni kurulan Grafson ve Columbia firmaları 45'liklerle birlikte aynı plağın 78'liğini de yapıyordu. Ama bu durum uzun sürmedi 1965 den sonra 78'lik plak üretimi sona erdi (Yurga, 2002).

Taş plak üretiminin son ürünleri başta Zeki Müren olmak üzere, Müzeyyen Senar gibi çok satan sanatçılara aitti. Bu sanatçılatdan bazıları şunlardır:

Sabite Tur, Suzan Yakar, Suzan Güven, Mualla Mukadder, Alaeddin Yavaşca, Aliye Akkılıç, Neriman Tüfekçi, Neşet Ertaş, Zekeriya Bozdağ, Muzaffer Akgün, Nuri Sesigüzel.

Türk Pop Müziği'nin doğuşu 1961 tarihlidir. "Bak Bir Varmış Bir Yokmuş" adlı şarkı, Türk pop müziğinin ilk şarkısıdır. 1961 yılında, Fecri Ebcioğlu'nun yazdığı sözlerle, müziği Bob Azzam'a ait olan batılı bir şarkı ilk defa İlham Gencer tarafından Türkçe sözler ile söylenmiş ve ilk defa taş plak olarak piyasaya çıkmıştır (Yurga, 2002).

Bugünlerin Anadolu Pop akımı, özellikle de tohumları 1960'larda atılmış bir sürecin ürünü olarak doğdu. 1960'lı yılların gençliği yönünü büyük ölçüde Batı pop müziğine çevirmişti. Kendi kültürel birikimini dışlamak, sırt çevirmek gibi bir niyet taşımayan bu süreci "arayış dönemi" olarak kabul etmek mümkün. Bu sürecin sonunda bir akım olarak "Anadolu Pop" 70'li yıllarda patlayışını gerçekleştirdi. Batı müziği ile tanışma ve halk kültürüne yöneliş, bu türün ortaya çıkışının başlıca nedeni olmuştur. Kültürlerin kaynaşmasıyla da yepyeni bir tür, bir tarz oluşmuştur 1970'lerin başlarında Türk Pop Müziği'nde iki ana ekol vardı: Yabancı müziklere Türkçe sözler yazma ve Türk Halk Müziği temelli Pop Müziği (ileride Anadolu rock).

1970'li yılların en önemli özelliği; "Anadolu Âşıkları"nın plak piyasası içine çekilmesidir. Bir taraftan siyasal çalkantılar, bir yandan giderek etkili olan ekonomik

krizler, toplumun sesi olan âşıkları harekete geçirdi. “Toplumcu” nitelikte yüzlerce plak yapıldı. Hemen hemen tümü “protest” tarzda eser veren bu âşıklar akımının ilk temsilcileri;

Feyzullah Çınar, Ali Sultan, Ali Kızıltuğ, Nesimi Çimen, Muhlis Akarsu, Mahsunî Şerif gibi halk ozanlarıydı. Daha çok sol akımın sözcülüğünü yapan bu âşıklarla aynı dönemde piyasaya giren Karslı ve Erzurumlu âşıkları da burada anmak gerekir. Bunlardan Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, Âşık Reyhanî aklı ilk gelen isimlerdir. Plak dünyasındaki “âşık” tipi; zaman içinde yetişen yerel sanatçılarla “mahalli sanatçı” veya “mahalli türkücü” gibi isimlerle anılmaya başlamış ve giderek birbirine karışan tanım ve kavramlar olarak seyrini sürdürmüştür.

Türkiye'de oturmuş bir müzik endüstrisinden söz etmek '70'li yıllar için pek olası değildir. Bu anlamda, Ali Kocatepe'nin kurduğu 1 Numara plak şirketi önemli bir girişim. Ancak daha önemlisi, 1972 yılında Şanar Yurdatapan ve Attila Özdemiroğlu'nun kurduğu, Türkiye'nin ilk prodüksüyon şirketi olan ŞAT Yapım. Bünyesinde barındırdığı müzisyenlerin yanı sıra dışarıya da iş yapan ŞAT Yapım, bir dönemin en önemli organizasyonlarından birisi olan 1.Topluiğne Beste Yarışması'nın da düzenleyicisi. TRT tarafından canlı olarak yayınlanan bu yarışma, Türkiye'de düzenlenen geniş katılımlı ilk beste yarışması olması açısından oldukça önemli. O dönemde can çekişmeye başlayan 'aranjman'lara vurulmuş son ve etkileyici darbe aynı zamanda. "Unutama Beni" adlı Erol Tanır bestesine getirdiği yorumla birinciliği kazanan Esmeray, Topluiğne için bir başka kazanımıdır (Yurga, 2002).

1975'lerde ise hem bestesi hem de sözü Türkçe olan şarkılarla esas Türk Popu ortaya çıkmaya başladı. Hem beste hem de sözleri Türkçe olan şarkıların yapılmasında TRT'nin 1975'te Eurovision'a katılma kararı dönüm noktası olmuştur. Ayrıca, Eurovision'a katılma kararı Türk popuna güvenildiğini, Türk popunun olgunlaştığını ve eser oluşturmada belirli bir seviyeye ulaştığını da göstermesinden ötürü dikkate alınmalıdır. Bu aktivite, ilerleyen tarihlerde de Türk popunun hızlıca ilerlemesinde en etkili araç olmuştur. İlk Türkiye elemesinde Cici Kızlar (Delisin) ve Semiha Yankı (Seninle Bir Dakika) birinci olmuştur. Kura ile Semiha Yankı'nın şarkısı, finale gönderilmiştir. Bu müziğin diğer yapımcı ve yorumcuları; Tülay German, Erdem Buri, Şanar Yurdatapan, Esin Afşar, Hümeysra, Fikret Kızılok, Cem Karaca, Ersen, Selda Bağcan, Erol Büyükburç, Atilla Özdemiroğlu, Barış Manço,

Edip Akbayram gibi sanatçılardı. Anadolu Pop akımının bir önemli özelliği de; solist-şarkıcı unsurunun yanı sıra, “grup müziği” yapan toplulukların sayısal olarak azımsanmayacak kadar çok oluşudur. Moğollar, Modern Folk Üçlüsü, Dadaşlar, Siluetler, Kaygısızlar, Dönüşüm, Kurtalan Ekspres, İstanbul Gelişim Orkestrası dönemin önde gelen topluluklarıydı. Var olduğu dönemde pek çok 45’lik kaydı gerçekleştiren ve Türk müziği tarihine bir akım olarak geçen Anadolu Pop 80’li yıllarla beraber etkisini yitirmiş ve yavaş yavaş müzik dünyasından çekilmeye başlamıştır (Arslan, 2005).

1970’lerde filizlenen Arabesk müzik ürünlerini, Türk müzik tarihinde bir dönüm noktası olarak kabul etmek mümkündür. Tüm değerler sisteminin değişmeye başladığı, alt üst olduğu bir süreç Arabeskle başlayacak ve uzantıları günümüze ulaşacaktır.

70’li yılların musiki hayatına damgasını vuran iki önemli olay gazino ve kasettir (Yurga, 2002). Birbiri ardına açılan müzikhollerin şöhret yaptığı, kamuoyuna tanıttığı sanatçı, kasetleriyle de evlere, okullara, çay bahçelerine kadar gelebiliyordu. Bu sektörü önemli ölçüde destekleyip öne çıkaran ve bundan kendisine tiraj sağlayan magazin basını da bu tarihlerde yaygınlaştı.

Yine bu tarihlerde, Türkiye’de ilk defa sesini duyuran rock müzik, önceleri İngilizce şarkıların çevirileri sayesinde çalınmıştır. Türk gruplar ortaya yeni eserler yaratmak yerine yabancı şarkı sözlerini Türkçe söylemeyi tercih etmiştir ve bazı parçaların sözleri de İngilizce söylenmiştir. Bu esnada ise Erkin Koray, “The Beatles” grubunun “beat” tarzını popüler kılmasından önce bu tarzdaki ilk albümünü yayınlamıştır. Ancak daha sonrasında ise Türkçe albümlerle sesini bizlere duyurmuştur. Bu tarz çevirme albümünü ilk olarak yayımlayan Erkin Koray’dır. Aslında ilk Türk rock müzik parçalarını ise adı pek duyulmamış olan Tünay Akdeniz ile grubu bizlere 1975 yıllarında “Salak” adlı taş plaklarıyla duyurur. Türkiye’deki ilk rock albümü olan bu eser satışları oldukça ilgi görmüştür. Albüm adındaki “Salak” isimli parça söz ve müziğiyle tam anlamda Türkiye’deki ilk rock parçası sayılır. Bu tarihte ilk olarak ortaya çıkan bu albüm çıkış zamanı açısından da önemlidir. Çünkü bu dönemde Türk rock müziği duraksama dönemini yaşamıştır. Bu dönemde MFÖ ve Erkin Koray yurt dışında stüdyo müzisyenliğindedirler ve bu

albüm ile duraksamaya giren rock müzik yeniden canlanma göstermiş ayrıca iyi bir satış elde etmiştir (Arslan, 2005).

1. 3. Televizyon Yılları

80'li yıllar ise gazinonun yerini alan Televizyon yılları olarak anılır. Tek kanal da olsa televizyon, her türden müziğin çalınıp okunduğu, bir programda pek çok şöhretin var olabildiği bir arz alanı halini almıştır. Bu yıllarda kayda değer önemli gelişmelerden biri, Kültür Bakanlığının Türk musikisi koroları kurmaya başlamasıdır. İstanbul Devlet Korosu bu uygulamanın ilk ve en dikkate değer topluluğu olarak pazar konserleri ve televizyon programlarıyla tanınır ve sevilir. Eğitime başlayan Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı da diğer önemli bir adımdır. Kuruluşu 1976 olan ve ilk mezunlarını 80'li yılların başında veren bu okulda günümüzün pek çok önemli sazencisi ve okuyucusu yetişmiş, üniversite düzeyinde kesintisiz bir eğitim süreci bugünlere kadar ulaşmıştır (Suluk, 2006).

80'li yılların hemen başında vefat eden Münir Nurettin Selçuk'la birlikte bir devir de kapanmıştır. Artık alanlar iyice belirlenmiş, Münir Nurettin gibi besteci, hanende, koro şefi özellikleri taşıyan sanatçılar parmakla sayılacak kadar azalmıştır. Bu dönemin dikkat çekici bestecileri; Rüştü Şardağ, Aledin Yavaşca, Yusuf Nalkesen, Avni Anıl, Selahattin İçli, Muzaffer İlkar, İsmail Baha Süreksan, Arif Sami Toker gibi sanatçılardır. Solist olarak 80 ve 90'lı yıllarda yıldızı parlayan ve şöhreti günümüze kadar gelen sahne, radyo ve koro sanatçıları da şunlardır: Emel Sayın, Nesrin Sipahi, Nevin Demirdöven, Mülkiye Toper, Neş'e Can, Behiye Aksoy, Meral Uğurlu, İnci Çayırılı. Hemen akla gelen erkek okuyucular ise: Mustafa Sağyaşar, Ahmet Özhan, Recep Birgit. Dinî ve din dışı musikinin iki çok önemli okuyucusu Kani Karaca ve Bekir Sıtkı Sezgin. Son otuz yılın saz sanatçılarından önde gelenleri de: Neyzen; Niyazi Sayın, Aka Gündüz Kutbay, Tamburi; Ercüment Batanay, Necdet Yaşar, Kemençeci; Cüneyt Orhon, İhsan Özgen, klarnet'te; Mustafa Kandıralı, Barbaros Erköse, Udî; Selahattin Erköse, Çinuçen Tanrıkorur, Kanuni; Cüneyt Kosal vb... (Suluk, 2006).

Halk musikisi yönündeyse durum şöyleydi: 70'li yılları politikanın içinde geçiren gençlik, 12 Eylül darbesiyle politika dışında kalınca yine halk musikisine yönelmeyi bir kurtuluş olarak gördü. Halk musikisi ve oyunları alanında faaliyet

gösteren Halk Eğitim Merkezleri, dershaneler, dernek ve vakıflar gençlerin uğrak yeri halini aldı. Bağlamaya olan ilgi giderek artıyor, özel dershanelerde eğitime katılan konservatuar hocaları bile bu talebe cevap veremiyordu. İşte böyle bir dönemde, Arif Sağ'ın önderliğinde Musa Eroğlu, Yavuz Top ve Muhlis Akarsu gibi sanatçıların oluşturduğu topluluklar “Muhabbet” adı altında seri kasetler yayınladılar. Büyük ilgi gören bu albümler aynı sanatçıları kişisel albüm yapmaya, hatta bir kısmını radyodaki görevlerinden ayrılmaya kadar götürdü. Yine aynı sanatçılar açtıkları dershanelerde öğrenci yetiştirmeye başladı. 90'lı yılların piyasa müzisyenlerinin çoğu bu dershanelerde yetişti. 80'li yıllar ayrıca uzun zamandır halk musikisiyle uğraşan pek çok sanatçının da parlayıp şöhret bulduğu bir dönem oldu (Suluk, 2006).

Belkıs Akkale, İzzet Altınmeşe, İbrahim Tatlıses, Selahattin Alpaz bunlardan bazılarıdır. Büyük bir çoğunluğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu kökenli bu sanatçılardan bazıları zamanla Arabesk müziğe yönelecek, halk türküsüyle Arabeski aynı albüm içinde okuyarak piyasaya sunacaklardır. Bu tarzın çok yaygınlaşması ve günümüzde de sürüyor olması yüzyılın sonlarında yaşanan dikkat çekici bir olgudur.

1990 ve sonrası halk musikisinde “deneysel” çalışmaların öne çıktığı yıllar olmuştur. Değişen dünya düzeninin ifadesi olan “globalleşmenin” uzantısı olarak dünya piyasalarına egemen olan ülkelerin bu faktörü iyi kullandıkları gerçektir. Popülizmin ya da başka bir söyleyişle popüler kültürün müzik bağlamında “altın çağını” yaşadığını ve bu dönemin ikinci yarısında halk türkülerini dilediği gibi harmanlayıp kullanarak “yeni” müzik yaratma çabaları göze çarpmaktadır. Bir yerde, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren uygulama alanı bulan bu anlayış, her dönemde değiştirilerek ve çeşitlenerek süregelmektedir. Özetle: Halk musikisinden yararlanarak “yeni, milli, çağdaş musiki” yaratma fikri (Say, 1994).

1980'lerde arabeskin tutulması ile birlikte Türkiye’de pop müzik arabeskin etkisinde kaldı (Yurga.2002). 1990'lı yıllarda oluşan bu arabesk-pop müzik dinleyici kesimini arttırarak ve diğer arabeskçilerinde katkıları ile günümüze ulaştı. Fantezi müzik ile karıştırılrsa ise de fantezi müzik daha çok sanat müziği etkisinde olan bir müzik iken bu müzik arabesk müziğin batı enstrümanları ile modernize edilip bir nevi Folk müzik olmasından başka bir şey değildir.

Daha sonra Hakkı Bulut, Orhan Gencebay ve bazı şarkıcılar Arabeski Angloamerikan Rock & Roll müziğini ile birleştirdiler. Arabesk ile meşhur olan bazı şarkıcılar: Müslüm Gürses, Emrah, Mahsun Kırmızıgül, Ahmet Kaya, İbrahim Tatlıses ve Ferdi Tayfur'dur. Günümüzde Arabeskten R'n'Besk, Muhabbet veya Erkin Koray çalışmaları ile Arabesk-rock gibi bazı yeni müzik şekilleri ortaya çıkmıştır (Arslan, 2007).

- Ses güzelliği ve diksiyonun aranmadığı yıllardır.
- Uluslararası sanat müziği eğitimi almış sanatçıların caz yaptıkları görülür. (Örn.Aydın Esen)
- Nostalji denen akım beğeni toplamaya başladı.

90'larda Türkçe Pop ve Türk Pop Müziği, hep tartışılan bir konu olmuştur. Bu yıllarda pop müziğinin gelişimini anlamak için 60'lı yıllara, pop müziğinin ilk filizlendiği yıllara uzanmak gerekir. O zamanlarda pop diye tabir edilen bir müzik yoktu. Her şey yabancı parçalara Türkçe sözler yazılmasıyla başladı. O zamanlar bu müziğe Türkçe Sözlü Hafif Müzik, ya da Aranjman Müzik deniliyordu. Söz. yazarlarına büyük görevler düşüyor, Sezen Cumhuri Önal ve Fecri Ebcioglu gibi birçok söz yazarı, yabancı bestelere Türkçe sözler yazıyorlardı.

Bu müzik o yıllar hafife alındığından olacak ki TRT “hafif müzik” diye bir tanım getiriyordu. Erol Büyükburç, süphesiz Türk Hafif Müziğinin ilk sanatçısıdır (Yurga.2002). İlginç sahne kostümleriyle de akıllarda yer etmiştir. Onu Ajda Pekkan izlemiş ve böylece bu müziği icra eden birçok sanatçı ortaya çıkmıştır. 70'li yıllarda ortaya çıkan Anadolu Pop ya da Anadolu Rock müzik, TRT'ye inatla tüm Türkiye'yi kasıp kavurmuştur. Cem Karaca, Barış Manço, Moğollar, 3 Hürel, Erkin Koray ve Edip Akbayram bu akımın belli başlı sanatçılarıdır.

Bunlara Halk Müziğine odaklanmaları yüzünden “Kent Ozanları” denmektedir. 90'lı yıllarda bu akıma özenerek birçok sanatçı boy gösterecektir. 80'li yıllar ise gerek pop müzik açısından gerek diğer müzik türleri açısından en kötü yıllar olarak kabul edilebilir. Eğer 70'leri plak, 90'ları da CD ile özdeşleştirirsek, 80'lere kaset canavarı yıllar diyebiliriz. Anadolu Pop ve Anadolu Rock furcasından arabesk dalgasından geçiş söz konusuydu. Orhan Gencebay, bu iki müzik türü

arasında bir geçiş formu teşkil ediyor (Yurga.2002). Kendisi hiç bir zaman arabesk yaptığını iddia etmedi. Kendi müzik tarzını oluşturmaya çalıştı. Hatta bazı şarkılarındaki Gitar soloları Anadolu Rocktan izler taşıyordu. Ancak kendisi de farkında olmadan arabeskin temelini attı ve arabeskin Orhan Babası oldu. Orhan Gencebay ile birlikte Ferdi Tayfur, İbrahim Tatlıses ve Müslüm Gürses 80’lerde arabeskin dört büyük üstadı oldular. Hepsi de ayrı ses renkleriyle farklı acılara hitab ettiler, bir bütünü tamamladılar. 80’li yıllar Arabeskin altın yıllarıydı. Arabeskin yanısıra 1978 yılında Ferdi zbeğen’in temelini attığı taverna kültürü, fantezi müziğini oluşturdu. Piyanist şantr ekolü doğdu. İnsanlar arabesk ile kederlenirken fantezi ile şenlendi. Oryantal kültür, bu iki müzik ile damarlara aşıldı. Bu hakimiyet, ister istemez diğerk müzik türlerini etkisi altına aldı. Pop müzik de bu oluşumdan nasibini aldı.

Sezen Aksu Sen Ağlama, Git gibi şarkılarla Türk makamları ile arabesk dalgasına cevap verdi, bazılarına göre bu şarkılar, onun arabeskten etkilendiğink göstergesiydi. Bu yıllarda başlayan elektronikleşme, aranjör ve stüdyo müzisyenlerinin doğmasına neden oldu. 90’larda pop müziğinin teknik kadrosu olarak: Garo Mafyan, Onno Tunç, Atilla zdemiroğlu gibi isimler yetişti (Yurga.2002).

Türk Sanat Müziği yeterli dinleyici kitlesine ulaşamıyor arayışlar içine giriyordu. Basgitar ve Davul gibi enstrümanlar TSM şarkılarında duyulmaya başladı. Televizyonun yaygınlaşması sonucu konserlere olan ilgi giderek azaldı. Sallantılarla geçen 80’li yıllardan sonra 90’lı yıllar geldi. Türk Hafif Müziği, yeni adıyla Türk Pop Müziği bir patlama yaşadı. TRT yıllardır bu mziğink yaygınlaşmasına mani oluyordu. Sadece yılbaşı gecelerinde ve özel programlar da televizyona çıkan hafif müzik sanatçıları şanslı sayılıyordu.

Televizyon ve radyodaki bu tekelsilik, özel televizyon ve radyolarınk kurulmasıyla ortadan kalktı. Büyük bir engel yıkılmıştı adeta. Pop müzik rahat ve zgr bir ortamda icra ediliyor, geniş kitlelere ulaştırılıyordu. TRT’nin “hafife” aldığı bu müzik, popüler kltrnk en temel taşı olarak yapılanıyor, bir çığ gibi büyüyordu. İlk tetiği Sezen Aksu ekti. “Hadi bakalım kolay gelsin, bir acayip zor yarış” diyerekten diğerk poplara mesaj veriyordu sanki. İlk defa bir hızlı (tekno) ritim, yerli bir şarkıda kullanılıyordu. Bunu bir sürü yenilik takip edecekti.

Ardından komik dans figürleriyle Yonca Evcimik “Aboneyim” diyerek bu çağrıya cevap verdi. Teknoloji, olabildiğince kullanılıyordu. Ritim programlayıcılar, sentetik sesler, voice-boxlar ve daha birçok elektronik alet. İlk yıllarda kasıtlı olarak bir batıya yönelme oldu. Sonrasında Türk popu bir arayışa girdi. Tam olarak tanımlanamadığı için her türlü deneme yapılıyordu. Bir sonraki aşamada Akdeniz’den, Balkanlar’dan, Anadolu’dan ve Arabistan’dan ezgiler harmanlanarak yorumlanmaya başlandı. Aynı zamanda uçlara da yönelmeler oldu. Kartel, bizi Hip-Hop ile tanıştırırken Tuğçe San Tekno yaptı. Can Kat ise Bırak çek git” diyerek bir Rythim and Blues denemesi yaptı (Arslan, 2007).

Ne var ki böyle çalışmalar pek tutulmadı. Daha önce bahsedilen harmanlama ürünü eserler daha çok tutuldu. Önemli bir şarkıya klip çekmek bir zorunluluk oldu. Klipler şarkının tanıtımı açısından en önemli rolü oynadılar. Şarkı, klipi ile bütünleşmiş olarak algılandığı için klip çekimlerinde daha çok özen gösterilmeye başlandı. Bir klip endüstrisi ortaya çıktı.. Yeşilçamın bazı emekli yönetmenleri bu sektöre kaydılar.

Bu kadar klip ve radyo yayını, albüm satışlarının düşmesine neden oldu. Korsan kasetçilik ve telif hakları sorunları gündeme geldi. Tarkan 90’ların Türk Popunun 90’lardaki lideri oldu. Başarısını yurt dışında da kanıtladı. Tarkan gibi şarkılarında ilginç sözler bulunan şarkıcılara Ankaralı Turgut, kendi üslubundaki Ankara Havasıyla cevap verdi. Pop o kadar cazip hale gelmişti ki eskiler, tekrar gündeme gelmek için çareyi popta aramaya başladılar (Arslan, 2007).

90’lı yıllarda söz yazarı besteci ve aranjörler sektörün belkemiği idi. Yeni çıkacak bir kasette bir tek bestelerinin ya da sözlerinin bulunması kasetin ticari şansını ve itibarını artırıyordu Sayıları 20’yi geçmediği için aşırı talebi karşılayamıyorlar ve doğal olarak fiyatları astronomik rakamlara ulaşıyordu. En pahalı besteci ve söz yazarları Sezen Aksu, Şehrazat, Kaya Han, Aykut Gürel ve Mustafa Sandal’dı. Bu sanatçılardan beste almanın maliyeti 2 milyara kadar ulaşıyordu.1995’te bandrol alan 38.3 milyon yerli kasetin yüzde 40 - 45’ini arabesk oluşturuyor. Yani 11 trilyonluk pazarın yaklaşık 5 trilyonluk bölümü arabesk.

90’lı yıllarda, gelişen ticaret ile birlikte Çin gibi ülkelerden düşük ücretli gelen müzik aletleriyle birlikte daha kolay elde edilmesi sağlanmış ve gençlerin müzik üzerine yönelmeleri etmen olmuştur. Çünkü müzik aleti almak için daha

öncelerinde yurt dışından bir firma bulmak ve oradan iletişime geçerek almak gerekmektedir. Ancak gelişen şartlarla birlikte bu aşamalar kaydedilmiş günümüz Türk rock müziğine de katkıda bulunmuştur.

1990'lı yıllar "pop müzikte kaset dönemi" olarak tanımlanır. Çünkü hane halklarının çoğunda cd çalardan ziyade kasetçalar bulunmaktaydı ve çalışmalar kaset üzerinden sunulmaktaydı. Bu dönemde en çok satan kasetin başında, 90 yılında pop müziğine giren Yonca Evcimik ve Abone adlı çalışmasına ait olduğu belirtilir.

Eurovision şarkı yarışmasında Şebnem Paker, 1997 yılında Grup Etnik eşliğinde, müziği Levent Çoker'e ve sözleri Mehtap Alınitemiz'e ait Dinle adlı parça ile 3. olarak o tarihe kadar Türkiye'nin yarışmadaki en iyi derecesini elde etti. Şarkı, etnik Türk enstrümanları ile bezeli ve hareketli bir ezgiye sahipti ve evrensel çizgilerden de kopulmamıştı. Ayrıca bu dönemde Türk popçuları, MTV'den ödül almaya başladılar (Arslan, 2007).

90'lı dönemde albüm satışlarının 100 bin ile 2.5 milyon arasında değişmekte olduğu; her ay en az 5-6 albümün piyasaya sürüldüğü ayrıca belirtilir. 90'lı yıllarda pek çok pop grubu da bu dönemde ortaya çıkmıştır: Oya-Bora, İzel-Çelik-Ercan, Ajlan-Mine, Grup Vitamin gibi. Öte yandan, Müzik-Video çekimlerinin ve sahne performanslarının yoğun olarak arttığı ve geliştiği dönemdir. Bu dönemde yüzlerce radyo istasyonu (örneğin; Süper FM) ve onlarca müzik kanalı da (ilki Kral TV'dir) ortaya çıkmıştır. Türk Pop Müziği; 2000li yıllara büyük kazanımlar ve büyük çıkışlarla ilerlemiştir. MESAM, MSG, MÜYORBİR, MÜYAP bu dönemde etkinleşmiştir. POPSAV kurulmuştur.

Yine 90'lı yıllarda Özel radyo ve televizyonlar iki yeni mesleğin doğmasına neden oldu. Radyolarda müzik programlarını sunan Disc Jokey'ler (DJ'ler) ve bunların televizyon versiyonu Video Jokey'ler (VJ'ler). Kaba bir hesaplama özel radyolarda yaklaşık 10 bin DJ'in çalıştığı hesaplanıyor. VJ'lerin sayısı ise ancak 25'i buluyor. Başlangıçta müzik bilgisi çok sınırlı insanlar tarafından yapılan DJ'lik yavaş yavaş yerine oturan bir meslek haline gelmiş. Eskiden kendi paralarıyla arşiv yapan DJ'ler bugün yeni çıkmaya hazırlanan kasetlerde söz sahibi. Popüler bir radyo programında yeni çıkacak bir kasetin beğenilmesi sanatçılar açısından da büyük önem taşıyor hale gelmiştir.

Remix'in müzikteki anlamı şarkının orijinal yapısını değiştirmek-farklılaştırmak. Unutulan, geçmişte dikkat çekmeyen pek çok şarkı bu teknikle yeniden parlıyor, gece kulüplerinin gözdesi haline dönüşüyor. Dünyada remix ilk kez 70'lerin sonunda disko akımıyla gelişirken bizde ise 1996'da tamamen remix'lerden oluşan ilk yerli albümü yayımlayan Soner Arıca'dır. Aşkın Nur Yengi'nin "Yabani"si, Asya'nın "Günahkar"ı, Soner Arıca'nın "Yalvarma"sı, Candan Erçetin'in remix albümü de Soner Arıca'yı takip eden isimlerdir (Yurga.2002).

TÜRKİYE önce taş plakla tanıştı. Taş plağın yerini 1970'lerin sonuna kadar 45'likler aldı. 80'li yıllarda kasetle, 80'lerin sonunda CD ile tanıştık. Teknolojinin müzik dünyasına son hediyesi ise görüntüyle müziği birleştiren CD Rom'lar...Yerli - yabancı kaset ve CD pazarı 1995 sonunda 11 trilyona ulaştı. Bu yılın ilk altı ayında 21 milyonu yerli 22 milyon kasede bandrol alındı. CD'lere bakıldığında ise bu rakamlar 943 bini yerli 1.7 milyon olarak gerçekleşti. Plak üretimi yapan fabrikalar da zamanla kapandı. Coşkun ve Edesa firmalarının fabrikaları kapanırken, Odeon Raks'la beraber CD üretimi yapmaya başladı. Kaset pazarının yüzde 60'ına Raks damgası vuruldu. Raks'ı Plaksan ve Foneks izledi.

1. 4. 2000'li Yıllar

2000'li yıllar sürekli müzik türlerinin birbiri ile etkileştiği, kesin bir kategori ile sınıflandırılmayan, adına en genel anlamda popüler müzik denilen müzik türünün yıllarıdır.

Tarihsel gelişimine yukarıda değinilen müzik sektörü, günümüzde dev bir endüstri olma yolunda hızla ilerlemektedir.

1. 5. Problem Durumu

İlkel toplumlarda insanın yakın çevresi yoluyla ya da kendiliğinden kültürlenmesi söz konusu iken, çağdaş toplumlarda, sadece yakın çevre veya kendiliğinden kültürlenmenin yeterli olmadığı hatta yanlış kültürlenmelerin ortaya çıktığı gözlenmiştir. Toplamların giderek büyümeleri, teknolojik gelişmeler ve nüfus artışı karşısında global bir dünya yaklaşımı içinde olduğu günümüzde, kasıtlı kültürlenme yani eğitim, kuşkusuz çok daha büyük bir önem kazanmıştır.

“Kasıtlı kültürlenme olarak aldığımız eğitimin elbette plansız ve planlı biçimleri olagelmıştır. Plansız eğitim her yerde ve her zaman yapılabildiği için kendiliğinden kültürlenme ile özdeşleştirilebilir. Oysa, planlı eğitim faaliyetlerindeki kültür unsurları kültürel bütünü yansıtırıcıdır, arılaştırılmıştır ve düzene sokulmuştur.

Eğitim, toplumları ve onları oluşturan bireyleri biçimlendirme, yönlendirme ve geliştirmeye ilişkin en etkili süreçlerden biridir. Çok yalın bir tanıma göre eğitim, kişilerin davranışlarında istendik değişiklikler oluşturma ya da onlara yeni, istendik davranışlar kazandırma sürecidir (Uçan,1980).

Müzik eğitimi ise, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, ya da kazanılan davranışlarda değişiklikler oluşturma ve geliştirme sürecidir (Uçan, 1997).

Çağdaş eğitim, bireylerin bedensel (fiziki), devinışsel (hareki), duyuşsal (hissi), ve bilişsel (zihni) yapılarıyla dengeli birer bütün olarak en uygun ve ileri düzeyde yetiştirilmelerini amaçlar.

Çağdaş eğitimin üç ana boyutu vardır ve bunlar: bilim, teknik ve sanattır.

Müziğin ilkel toplumlardan beri var olan bir sanat dalı, insan ve toplum kültürünün aynası olduğu düşünüldüğünde, bu araştırmada; müziğin bir sektör haline dönüşme süreci, geçmişten günümüze sektörün gelişimi, problemleri, Türk müzik hayatı açısından durumu, topluma dolayısı ile de toplum kültürüne etkileri incelenip değerlendirilmeye çalışılmıştır.

1. 6. Ana Problem

Türkiye’deki mevcut müzik sektörünün gelişimi, problemleri, Türk müzik hayatı açısından durumu, topluma ve dolayısı ile de toplum kültürüne etkileri nelerdir?

1. 7. Alt Problemler;

1. Müzik nedir ve insanların müziği algılamasında farklılıklar nelerdir?
2. İnsanlık tarihiyle aynı yaşta sayılabilecek müzik tarihi boyunca insanlar sadece hoşlandıkları için mi müzik ile uğraşmışlardır?
3. Müzik insanlar üzerinde ne derece ve nasıl bir etkiye sahiptir?
4. Türkiye’de müzik sektörünün oluşumu tam olarak hangi tarihte başlamıştır?

5. Müzik sektörüne hizmet eden meslek grupları hangileridir?
6. Türkiye’de var olan müzik sektörünün gelişim süreci boyunca yaşadığı problemler nelerdir?
7. Yıllara göre Türkiye’deki müzik sektörünün gelişim bağlamındaki kırılma noktaları nerelerdir?
8. Müzik sektörünün mali açıdan mevcut durumu ülke ekonomisi ile alakalı mıdır?
9. Türkiye’deki mevcut müzik şirketleri hangileridir?
10. Profesyonel bir ses kayıt stüdyosunun çalışma politikaları nelerdir?
11. Müzik sektörüne hizmet eden meslek gruplarının problemleri nelerdir?
12. Müzik sektörünü ilgilendiren kanunlar nelerdir?
13. Müzik sektörünün mevcut problemlerinin çözümüne günümüz kanunlarının katkıları nelerdir?
14. Müzik sektörünün gelişmesinde teknolojinin yeri ve önemi nedir?
15. Müzik sektörünün gelişmesinde yayın kuruluşlarının yeri ve önemi nedir?
16. İnsanların beğenilerinin oluşmasında yayın kuruluşlarının etkisi var mıdır?
17. Müzik sektörünün hedef kitlesi kimlerdir?
18. Müzik sektörünün gelişiminin olumsuz yönde olmasının, hedef kitle üzerindeki etkileri nelerdir?
19. Hedef kitle sektörün gelişimine ya da çöküşüne yön verebilir mi?
20. Müzik sektörünün yozlaşması ile eğitimsizlik arasında bir bağ kurulabilir mi?

1. 8. Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmada Türkiye’deki mevcut müzik sektörünün durumu, tarihsel gelişimi, müziğin bir sektör haline dönüşme süreci, ülkemizde geçmişten günümüze sektörün gelişimi, problemleri incelenip değerlendirilmiştir. Bu çalışmanın, toplumların, giderek büyümeleri, teknolojik gelişmeler ve nüfus artışı karşısında global bir dünya yaklaşımı içinde olduğu günümüzde müzik sektörünün, dolayısı ile de müziğimizin ve buna bağlı olarak da müzik kültürümüzün, hatta milli kültürümüzün yaşadığı olumlu ve olumsuz gelişmelere ışık tutması, ve çözüm yolları geliştirmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1. 9. Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik eğitimi, Müzik sektörü, Müziğin etkileri, Fikri Mülkiyet Hakları, Korsanlık.

1. 10. Sayıtlar:

1. Bu araştırmadan elde edilen rakamsal değerlerin açıklanmasında kurum ve kuruluşların doğru ve güvenilir oldukları varsayılmıştır.
2. Bu araştırmada izlenen yaklaşım ve kullanılan araştırma yöntemi, araştırmanın amacı ve konusu ile ilgili problemlerin çözümü için yeterince uygundur.

1. 1. Araştırmanın Önemi:

Bu araştırma, kanun, yönetmelik, şirketler arası işbirliği gibi müzik sektörünün problemlerinin çözümüne yönelik olarak yapılması planlanan veya gelecekte yapılacak olan çalışmalarda, ayrıca; temel müzik eğitiminin süresi ve içeriğiyle ilgili düzenlemelerde yol gösterici olması açısından önem taşımaktadır.

1. 12. Sınırlılıklar:

Bu araştırma;

1. Türkiye’deki mevcut müzik sektörü,
2. Türk müzik hayatı,
3. Müziğin ve müzik sektörünün, Türk milli kültürüne etkileri ile sınırlı tutulmuştur.

1. 13. Araştırmanın Modeli:

Bu araştırma betimsel bir araştırma olup, veri derlemesi, konuyla ilgili eserlerin ve söylemlerin taranması yoluyla sunulmuştur.

1. 14. Evren ve Örneklem:

Araştırmanın evrenini; Türkiye Müzik sektöründeki tüm kuruluşlar, sektöre hizmet eden bütün meslek grupları ve sektörün hitap ettiği bütün hedef kitle oluşturur. Araştırmanın örneklemini ise;

- Türkiye Müzik sektöründeki aktif olarak işleyişini sürdüren müzik şirketlerinden Şahin Özer Müzik, Avrupa Müzik Yapım, Kalan Ses, Sony Bmg Music, Odeon Grub Müzik, Raks Müzik Prodüksiyonları, Universal Müzik, Seyhan, Müzik Yapım, İstanbul Plak Ltd. Şti.
- Türkiye'de faaliyet gösteren profesyonel ses kayıt stüdyolarından; Virüs Production, Sis Müzik Prodüksiyon, ARTLINE, Stüdyo Unique, Özden Müzik, Dizi Production, Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Ses Kayıt Stüdyosu, Sarı Ev, MMA Stüdyoları, Stüdyo Bomas, TheFatLab Deneyevi, Studio ASC
- Bu şirketler ve müzik stüdyolarına bağlı olarak çalışan meslek grubu mensupları,
- Türkiye müzik sektörü oluşumlarından MI-YAP, MESAM, MÜZED,
- Türkiye müzik sektörünün hedef kitlesi olan çocuklar, gençler, orta yaş ve yaşlılar oluşturmaktadır.

1. 15. Verilerin Toplanması:

Araştırma ile ilgili literatür taraması yapıp, konuyla ilgili kitap, makale, dergi ve daha önce yapılmış akademik çalışmalara ulaşılmış, ayrıca internet erişiminden de faydalanılmıştır. İlgili meslek grubu mensuplarının görüşleri alınmış, ve bu konu ile ilgili deneyimli ve birikimli müzik eğitimcilerinin fikirlerinden yararlanılmıştır.

BÖLÜM 2

BULGULAR VE YORUMLAR

Müzik sektörü büyüyüp gelişmeye devam ettikçe problemleri de büyümektedir. Yıllar öncesinin taş plaklarının kasetlere yenilmesi, yasaklı yıllar, yakın tarihimizde de kasetlerin CD lere yenilmesi gibi geçmişteki problemleri ile günümüzdeki problemleri artarak devam etmektedir.

Plağın yerine geçen kasetler de 90'lı yıllarda CD'ye yenildi. Kaset satışındaki düşüşe, üretimde kullanılan manyetik bantların dış etkiler karşısında CD kadar dayanıklı olmaması ve CD'nin kapasite, kullanma, taşıma, depolama gibi konularda avantajlara sahip olması, CD'lerin ucuzlaması, internetin hızlanması ve MP3 teknolojisini etkili oldu.

Teknolojinin gelişmesiyle kaset çalıcılar veya oynatıcılar zamanla gözden düştü. Bunlar yerini, güncel teknoloji ile üretilen CD çalıcılara bıraktı. Her eve giren dijital müzik oynatıcıları kasetin piyasadan yavaşça çekilmesinde rol oynadı.

2000'lerin başında her türlü teknolojik gelişmeye karşı direnen kaset satışları 20 milyondan 2006 rakamlarına göre 9 milyon adete düştü. 4 yıl öncesine kadar her 4 kasete karşılık 1 CD satılırken, daha sonra her 2 CD'ye karşılık 1 kaset satılabiliyordu. Dinleyicilere göre bu durum normaldi. Ne de olsa artık ne kaset çalar kalmıştı ne de kaset üretimi yapım şirketi. Analog müzik devri kapandı ama geride depolarda satılmayı bekleyen 30 milyon kaset ile birlikte.

Aralarında bugün hala çok satanlar listesinde yer alan Muazzez Ersoy, İbrahim Tatlıses, Yıldız Tilbe 'ye ait albümlerin bulunduğu kasetler yapımcıların da kabusu oldu. Zamanında "nasılsa satar" diye telif masrafları, sanatçı ücretleri, kartonet baskısına varana kadar hiçbir masraftan kaçınılmadan basılan milyonlarca kaset her yıl yapımcılara ek stok maliyeti getirmeye başladı. Zararlarını kapatmaya çalışan yapım şirketleri, kasetleri Irak'a satmaya varana kadar her yolu denedi. Satışlarının hala CD'lerden yüksek olduğu Iraklı yapımcılar, Türkiye'den 500 TL'ye aldıkları kasetleri silerek kendi sanatçıların albümlerini dolduruyorlar (Arslan.2005).s

Türk müzik dünyasının kalbi, Plakçılar Çarşısı'nın (İMÇ) yapımcıları ise gidişat karşısında en azından zararlarını kurtarma peşine düştüler. O güne kadar marketlerde yarı fiyatına sepet satış ya da İngiltere'deki gibi bir outlet çadırı kurup toplu satış yapma alternatiflerini değerlendiren İMÇ'nin gündemindeki çözüm yollarının başında toplu imha yöntemi geliyor. Çarşı fikir birliğine varabilirse firmalar Maliye Bakanlığı ile anlaşıp 30 milyon kaseti yakmak için bekliyor.

Türkiye'ye ilk kasetlerin geldiği 1980'li yıllardan itibaren sektörün en büyük sorunu korsan kasetler oldu. Başlangıçta yüzde 90 olan korsan kaset oranı, Müzik Yapımcıları Derneği'nin (MÜYAP) çabaları, Raks'ın sektöre girmesi ve Telif Yasası'nın çıkmasıyla tam bir darbe yedi. Tüm dünyada olduğu gibi yok edilemedi ancak korsan kaset oranı yüzde 15'lere kadar düşürüldü. 1985 yılının ilk altı ayında sektörün kaybı 825 milyar liraya ulaştı. 1984 yılındaki toplam kaybı ise tam 2.5 trilyon lira. Bu rakamlar Türkiye'yi Çin, Polonya, Rusya'nın bulunduğu korsan listesinde ilk 5'e sokmaya yetiyordu.

Korsanlarla mücadelede en etkili yöntem olan ancak Kültür Bakanlığı'nın maliyet yüksekliği nedeniyle yanaşmadığı "hologram" uygulaması Raks tarafından başlatıldı. Özel bir baskı tekniği olan hologram taklit edilemediği için korsan kasetlerin tesbiti kolaylaştı. 1990'lara kadar kaset piyasasının yüzde 90'ını elinde tutan korsanlar "hologram devrimiyle" büyük darbe yedi. Kaset ve CD'lerin üzerine yapıştırılan manyetik göstergeler olan hologram, korsanların oranını yüzde 15'e kadar düşürdü.

Eskilerde sokaklarda el altından satılan korsan CD ve DVD ler artık yok. Şimdi herkes evinde kendi korsanını yapıyor. Bu gün korsanın şekli değişmiş olsa da yeni hali ile İnternet üzerinden bedava indirilen albümler yani interaktif korsancılık ile sektörün en büyük problemlerinden biri olmaya devam etmektedir. Peki nedir bu müzik korsanlığı?

Uluslararası alanda korsanlık üç kategoride ele alınmaktadır:

1) Hak sahibinin iznini almaksızın, ticari amaçlı orijinal kaydın izinsiz kopyalanması (korsan paketler orijinalinden farklıdır ve genelde toplama ürünler şeklinde çıkar),

2) Orijinaline benzer, mümkün olduğunca orijinaline yakın bir şekilde kopyalanması ve paketlenmesi (tüketiciyi orijinalini aldığına inandırmak için üreticinin ticari markasını, logosunu kullanır şekilde),

3) Canlı veya yayınlanmış konserlerden izinsiz yapılan kayıtlarla (Genelde özel fiyatlarla, sanatçıların, bestecilerin, yapımcıların iznini almadan çoğaltırlar ve satarlar).

Fiziki korsanlık ise, kaydedilmiş kaset ve CD'lerin ticari amaçlı izinsiz kopyalanması ve çoğaltılmasıdır.

Bu korsanlık biçimlerine ek olarak internet korsanlığı da hızlı bir biçimde yayılmaktadır (Müzik sitelerinden müziğin download edilmesi, CD yazarlar aracılığıyla kaydedilmesi gibi).

Fiziki korsanlıkla aynı şey olmamakla birlikte umuma açık mahallerde izinsiz müzik kullanımı da bir hak ihlalidir. Otel, lokanta, bar, diskotek vb. mahallerin müzik kullanabilmek için hak sahiplerinden izin almaları gerekmektedir. Bu izinleri almadan müzik kullanmak yasaların çiğnenmesi demek olup, bu fiili gerçekleştirenleri cezai yaptırım tehdidiyle karşı karşıya bırakır.

Uluslararasına yayılmış cep telefonlarına şarkıların download edildiği ilk yıl olan 2005'te, cep telefonları önemli bir müzik aracı haline gelmiştir. İnternet üzerinden ve cep telefonları üzerinden müzik satışlarında büyük bir artış görülmekte ve bütün dünyaya yayılmaktadır. Cep telefonu müzikleri plak şirketlerinin dijital gelirlerinin yaklaşık %5'idir. Yapımcıların 2006 yılında 380 milyon\$ değerinde olan dijital müzik satışları 2007 yılında 1.1 milyar \$ değerine ulaşmıştır. Cep telefonu alanındaki müzik kaydı satışlarının yüzde 87'sini oluşturan gerçek sesler, bu alanın en geniş parçası. Bununla beraber tam kayıt downloadları ve müzik video gibi yeni mobil formatlar, gerçek seslere oranla daha hızlı gelişmekte (yeni formatlara ilişkin ticari gelirlerde artış, yüzde 1800'dür; gerçek seslerde ise bu artış yüzde 120'dir). Genel olarak on-line müzik pazarının büyük çoğunluğu a-la-carte (seçmeli) satışları ihtiva ediyor.

Teknolojik gelişmeler sonucunda müzik kullanımı alışlagelmiş kanallar dışına da taşmakta; internet, GSM şebekeleri, dijital müzik çalarlar gibi bir dizi alana açılmaktadır. Böylece kullanıcı ve dinleyiciler için müziğin fiziki taşıyıcılar dışında da elde edilebilmesi, radyo ve TV gibi ortamlar dışında da dinlenebilmesi mümkün

hale gelmiştir. Gerileyen müzik sektörünün tekrar olumluya çevirmenin esas noktası dijital mobil pazar görülmektedir. Dünya müzik pazarının önemli bir bölümünü oluşturan gelişmiş ülkelerde yapımcılar ve cihaz üreticileri dijital ortama uyum sağlamaya yönelik adımlarını atmaya başlamışlardır.

Müzik sektörünün diğer bir problemi ise, boş CD'ler. Son beş yıl içinde `dünyanın en ucuz maddesi`ne dönüşen boş CD'ler, sadece data kopyalamakta kullanılmıyor, daha çok MP3 ya da audio CD olarak kullanılıyor. Her gün milyonlarca adet satılan kaydedilebilir CD'lerin, satışa yönelik olmasa da `ev korsanı` olarak tabir edilebilecek bir şekilde kullanılması müzik sektörünün günümüzdeki problemlerindendir.

Bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaşması müzik sektöründe CD satışlarının istenilen oranda artmasını engelledi. İnternet üzerinden şarkıların yasal olmayan yollardan indirilmesi, paylaşılması veya fiziki olarak albümlerin korsan kopyalarının satılması, bir albümün hazırlanmasında emek, zaman ve para harcayanların herhangi bir gelir elde edememesine, müzik endüstrisinin tüm unsurları olan yapımcıları, yorumcuları, eser sahiplerini, üretim tesislerini ve stüdyoları sıkıntıya sokmaktadır.

MÜYORBİR'in (Müzik Yorumcuları Meslek Birliği) 2008 yılında yaptığı bir açıklamada, müzik sektörünün 2007'yi büyük kayıpla kapattığı, pek çok kaset, CD ve perakendecilerin depolarının kapılarına kilit vurduğu söylendi.

Müzik severler internetten geçen 2007 yılında 420 milyon kayıt indirmiştir. Müzik yapımcıları tarafından lisanslanan müziğin sayısı son 2006-2007 yıllarında sadece ikiye katlanmışken, müzik fanatiklerinin internetten indirdikleri müzik sayısı 20 katına çıkmıştır. Plak şirketlerinin dijital müzik gelirleri daha öncesinde hemen hemen sıfırken şimdilerde neredeyse %6 olarak hesaplanıyor.

Dünyada fikri hakların korunmasına yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Fikri haklarla ilişkili uluslararası düzenlemelerin kronolojisi ise şöyledir:

1883 : “Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Birlik Oluşturulması Hakkında Paris Sözleşmesi” imzalandı. 14 Ülkenin katılımı ile imzalanan bu sözleşmenin 1998 yılı itibariyle üye sayısı 151'dir.

1886 : “Edebi ve Sanatsal Eserlerin Korunması Hakkındaki Bern Sözleşmesi” imzalandı. Birlik ülkeler arasında eser sahiplerinin edebiyat ve sanat eserleri

üzerindeki haklarını mümkün olduğu kadar etkili ve birbirine uyumlu bir şekilde korumak amaçlanmıştır.

1893 : “Fikri Mülkiyetin Korunması için Birleşik Uluslararası Büro (BIRPI)” kuruldu. İsviçre’nin Bern şehrinde Paris ve Bern Sözleşmelerinin yürütülmesi için oluşturulmuş olan bu büro, 1960 yılında Cenevre’ye Birleşmiş Milletler Teşkilatına yakın bir adrese taşınmış, 1973 yılında WIPO kuruluş sözleşmesiyle yeni isim ve yapıya kavuşmuştur.

1952 : “Telif Hakları Evrensel Sözleşmesi”

1961 : “İcracı Sanatçılar, Fonogram Üreticileri ve Yayın Kuruluşlarının Korunması Hakkındaki Roma Sözleşmesi” imzalandı. 1964 yılında 6 ülkenin onaylaması ile yürürlüğe giren ve halen 58 ülkenin üye olduğu anlaşmaya göre; anılan bu kuruluşlara yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Bu sözleşmenin yürütülmesinden WIPO’nun yanı sıra ILO ve UNESCO’da sorumludur.

1967 : “Stokholm Sözleşmesi” (Dünya Fikri Mülkiyet Örgütünün kuruluş anlaşması)

1971 : “Cenevre Sözleşmesi”

1973 : “Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatının WIPO” kuruluş sözleşmesiyle BIRPI yeni isim ve yapıya kavuştu. 1974 yılında UN’un 16 uzman kuruluşundan biri olarak kabul edildi.

1974 : “Uydu Aracılığıyla Program Taşıyan Sinyallerin Dağıtımı Hakkında Brüksel Sözleşmesi” imzalandı. 1998 yılı itibariyle 22 ülkenin üye olduğu bu anlaşmaya göre; program taşıyan sinyallerin uydu aracılığıyla izinsiz dağıtımına karşı bazı önlemler öngörülmektedir.

1975 : “Sınırötesi Uydu Yayıncılığı Çerçevesinde Düşünce Hakları ve Komşu Haklardan Doğan Sorunlara İlişkin Avrupa Sözleşmesi” yürürlüğe girdi. Uydu yayıncılığı alanında yeni teknik gelişim ile ilgili düşünce hakları ve komşu haklara ilişkin sorunlarda üye devletler ve Avrupa Kültür anlaşmasına taraf diğer devletler hukukunda olası en geniş uyumu sağlamak için anlaşmışlardır.

1993 : “Avrupa Sınırötesi Televizyon Sözleşmesi”

1995 : “Dünya Ticaret Örgütü (WTO) Kuruluş Anlaşması ve eki Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS)” yürürlüğe girdi. 1998 yılı itibariyle WTO Anlaşmasına 133 ülkenin üye olması söz konusudur. Bu anlaşma ile

küresel ölçekte ticaret ve ekonomi konularındaki ilişkiler ele alınmakta; mal ve hizmet üretimi ile ticaretin geliştirilmesi, tam istihdam, dünyadaki kaynaklarının optimal kullanımı ile çevrenin korunması, GOÜ'ler ve az gelişmiş ülkelerin dünya ticaretinden gereksinimleri doğrultusunda pay almalarını sağlayarak ayrımcı işlemleri ortadan kaldırmak, GATT Anlaşmasını ve Uruguay Round çok taraflı ticaret müzakerelerinin sonuçlarını içeren bütünleştirilmiş, uygulanabilir, sürekli ve çok taraflı küresel bir ticaret sisteminin geliştirilmesi hedeflenmiştir. TRIPS'in amacı ise; uluslararası ticarete yaşanan engel ve aksaklıkları azaltarak, fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması konusundaki etkinliği artırmak, bu hakların uygulanmasıyla ilişkili yöntem ve önlemlerin hukuki ticaret için bir engel yaratmaksızın üye ülkeler arasında iş birliğini gerçekleştirmektir.

1996 : “Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı İcracı Sanatçı ve Fonogramlar Anlaşması” 50 ülke tarafından imzalandı. Ancak katılım için halen 3 ülke başvurduğundan yürürlüğe girmede.

Türkiye’ de ise, 5846 Sayılı fikir ve sanat eserleri kanununda, fikri haklar, manevi haklar, mali haklar, kullanım hakları, işleme ve çoğaltma hakları, yayma ve temsil hakları, sanat eserlerinin satış bedellerinden pay verilmesi gibi konular açıkça ele alınmış ve bunların ihlal edilmesi durumunda uygulanacak cezai yaptırımlar açıkça belirtilmiştir. (Bkz. Ek 10)

Eser ve hak sahiplerinin haklarının takip edilmesini sağlamak ve mali haklara tecavüzü önlemek amacıyla 2004 yılında çıkarılan bir yönetmelikte ise bandrol uygulamasına ilişkin usul ve esaslar açıkça belirlenmiştir. (Bkz. Ek 11)

Bu yasa ve yönetmelikler ışığında, müzik korsanlığı konusundaki açık hükümler şöyle sıralanabilir:

İzinsiz Kopyalama Yasaktır.

Fonogramların yapımcının izni olmaksızın veya bu iznin sınırları aşılarak çoğaltılması, bu kopyaların satılması ve dağıtılması yasal değildir.

Belirtilen eylemler korsancılık olarak tanımlanmaktadır. Burada çoğaltma, satma ve dağıtma işlemlerinin tümü birbirlerinden bağımsız olarak yasaklanmıştır. Yani çoğaltmak kadar çoğaltılan (korsan) fonogramları satmak veya dağıtmak da bu suç kapsamına girmektedir. Burada çoğaltılan, satılan veya dağıtımı yapılan

fonogramların adedi ihlalin oluşup oluşmadığının tespitinde önemli bir kriter değildir. Önemli olan bu eylemin ticari amaçlarla yapılıyor olmasıdır. Sadece bir bütün olarak fonogramın değil, içerdiği kayıtların birkaçının veya bir bölümünün (örn. bir CD'den birkaç şarkının veya bir şarkının belirli bir bölümünün) kopyalanması da bu hakkın ihlalini oluşturmaktadır.

Bandrol Kullanılması Zorunludur

Fikir ve sanat eserlerinin üretimi, dağıtımı ve satımı ile ilgili korsan girişimlere karşı hızlandırılmış bir önleme sistemi olarak musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması zorunluluğu getirilmiştir.

Sertifika Alınması Zorunludur.

Fikri mülkiyet haklarının korunması ve etkin bir şekilde takibinin sağlanması amacıyla, fikir ve sanat eserlerinin tespit edilmesi ve çoğaltılmasına ilişkin materyalleri üreten ve/veya bu materyallerin dolum, çoğaltım ve satışını yapan veya herhangi bir şekilde yayan ve umuma arz eden yerler, Bakanlıkça ücret mukabili sertifikalandırılır. Alınması zorunlu sertifikaları almaksızın faaliyet gösteren, 81'inci maddede gösterilen taahhütnamenin bir kopyasını almaksızın, bandrol alınması zorunlu fikir ve sanat eserlerini çoğaltan kişiler hakkında küçük işletmeler için 10 milyar lira, orta büyüklükteki işletmeler için 30 milyar lira, büyük işletmeler için 100 milyar lira para cezaları verilir.

Bandrollü Nüshaların Açıkta Satışı Yasaktır

Bu Kanun kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış bandrollü nüshaların da yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü vb. yerlerde satışı yasaktır.

Koğuşturma ve Tekerrür

Ceza davaları da hukuk davaları gibi İhtisas mahkemesinin bulunduğu yargı çevrelerinde bu mahkemelerde, diğer yerlerde Asliye Ceza Mahkemelerinde görülmektedir. FSEK md. 75 ile meslek birliklerine de faaliyet gösterdikleri

alanlarda şikâyetle bulunma yetkisi verilmiştir. FSEK'unda bahsedilen suçların işlenmesi halinde savcı tarafından kamu davası açılmaktadır.

FSEK'ndan kaynaklanan suçlara ilişkin fiillerden birini kasten işleyenler hakkında; 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Hakkında Kanun uygulanır. Bu kanun uygulanırken 1 inci maddesinin (A) bendindeki belediye sınırları ve 4 üncü maddesindeki zaman kaydı gözetilmez.

Bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı hakkında kesinleşmiş bir mahkumiyet kararı olan kişi, iki yıl içinde aynı suçu bir defa daha işler ise yeni suçtan dolayı verilecek ceza bir kat arttırılır.

Bu Kanunda belirtilen suçlara, unsurlarını taşıması halinde 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Denetim

Bakanlık ile mülki idare amirleri bandrollenmesi zorunlu olan nüshaların ve süreli olmayan yayınların, bandrollü olup olmadıklarını her zaman denetleyebilir. Mülki idare amirleri re'sen veya bakanlığın talebi ile bu denetimi gerçekleştirmek üzere illerde denetim komisyonu oluşturabilir. Komisyonlarda Bakanlık ve ilgili alan meslek birlikleri temsilcileri de görev alabilir. Genel kolluk ve zabıta; re'sen ve/veya hak sahipleri, komisyon, meslek birlikleri, Bakanlık veya ilgili diğer kanunlarda kendisine yetki ve görev verilmiş olanların ihbarı üzerine harekete geçmek, usulsüz ve izinsiz çoğaltılmış ve yayılmış nüsha ve yayınlar ile bunları çoğaltmaya yarayan her türlü aracı ve diğer delilleri toplamak, taşınmaz olanları emanet altına almak ve toplanan delilleri Cumhuriyet Savcısına suç duyurusu ile sevk etmek hak ve yetkisine sahiptirler. Uygulamada bu denetimler Meslek Birliğimizin ihbar ve şikayetleri üzerine veya komisyonların kendiliğinden harekete geçmesi ile yapılmaktadır.

Hak sahiplerinin haklarının ihlali halinde, resen ve/veya şikayete yetkili kişilerin başvurusu üzerine, tecavüzün gerçekleştiği veya sonuçlarının meydana geldiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığı, yetkili mahkemeden, burada bulunan nüsha veya yayınlara el konulmasını, imhasını ve bu konuda kullanılan teknik araçların mühürlenmesini ve satışını ve usulsüz çoğaltımın gerçekleştirildiği yerin kapatılmasını talep edebilir.

Cezalar

FSEK'da hukuki hakları korumaya yönelik davaların yanı sıra haklara tecavüz fiillerinden kaynaklanan aşağıdaki cezai hükümlere dayanılarak ceza davaları da açılabilir.

FSEK'nun bağlantılı hak sahiplerinin haklarının ihlalinin yaptırımlarını düzenleyen 80. maddesinin son fıkrasının a ve b bendinde “ Bağlantılı hak sahiplerinin haklarını ihlâl edenler hakkında:

a) Bir icra, fonogram veya yapımın izinsiz çoğaltılmış nüshalarının bu kanunun 81'inci maddesinin yedinci fıkrasında sayılan yerlerde satışı ile ilgili ihlâllerde üç aydan iki yıla kadar hapis veya beş milyar liradan elli milyar liraya kadar ağır para cezasına veya zararın ağırlığı dikkate alınarak her ikisine birden,

b) Bu madde ile belirlenen diğer hakların ihlâlinde iki yıldan dört yıla kadar hapis veya elli milyar liradan yüz elli milyar liraya kadar ağır para cezasına veya zararın ağırlığı dikkate alınarak her ikisine birden hükmolunur.” demektedir. Bu davalar dışında;

FSEK'in Bandrol İhlalleri ile ilgili 81. maddesi uyarınca Cumhuriyet Başsavcılıklarınca kamu davası açılmaktadır. Söz konusu maddenin “ Bu madde hükümlerine aykırı olarak kasten,

1. Bu Kanuna göre bandrol alınması gereken eser, icra ve yapımların tespit edildiği kaset, CD, VCD ve DVD gibi taşıyıcı materyaller ile süreli olmayan yayınları:

a) Yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü vb. yerlerde, satanlar hakkında, üç aydan iki yıla kadar hapis veya beş milyar liradan elli milyar liraya kadar ağır para cezasına veya zararın ağırlığı dikkate alınarak her ikisine birden,

b) Bandrol almaksızın çoğaltan ve yayan veya eser sahibinin ve bağlantılı hak sahibinin haklarını ihlal edecek şekilde bedelsiz yayan, bu kanuna ve ilgili mevzuata uygun alınmış bandrolleri mevzuatta belirlenen şekilde yapıştırmadan bedelli ve bedelsiz yayan kişiler hakkında, iki yıldan dört yıla kadar hapis veya elli milyar liradan yüz elli milyar liraya kadar ağır para cezasına veya zararın ağırlığı dikkate alınarak her ikisine birden,

2. Bu kanun ve ilgili mevzuata göre bandrol alma hakkı olmadığı halde, sahte evrak veya dokümanlarla veya herhangi bir biçimde Bakanlık veya yetkilendirdiği

kuruluşları yanıltarak bandrol alan, münhasıran bandrol alınması gereken eser, icra ve yapımların tespit edildiği kaset, CD, VCD ve DVD gibi taşıyıcı materyaller ile süreli olmayan yayınlar için verilen bandrolleri amacı dışında kullanan kişiler hakkında, iki yıldan dört yıla kadar hapis veya yirmi milyar liradan iki yüz milyar liraya kadar ağır para cezasına veya zararın ağırlığı dikkate alınarak her ikisine birden,

3. Sahte bandrol imal eden, kullanan ve/veya sahte bandrolden her ne şekilde olursa olsun ticari menfaat sağlayan kişiler hakkında, üç yıldan altı yıla kadar hapis veya elli milyar liradan iki yüz elli milyar liraya kadar ağır para cezasına veya zararın ağırlığı dikkate alınarak her ikisine birden, hükmolunur.” denmektedir.

Dünyada müzik endüstrisinin geçici çözüm olarak bulduğu bir başka seçenek görsel anlamda zenginleştirilmiş CD baskıları. Bu yılın başında sadece Amerika’da piyasaya sürülmesine karşın DualDisc’ler bu görsel atağın bir örneği durumundadır. DualDisc’ler adından da anlaşılacağı üzere iki yüzü de kullanılabilen aletlerdir. Bir yüzünü müzik CD’si olarak, diğer yüzünü ise DVD olarak kullanabilmek mümkün oluyor. Amerika’da dualdisc olarak basılan versiyonlar, Avrupa’da CD+DVD olarak piyasaya sürülüyor. Bizdeyse bu durum ekonomik nedenlerle CD+VCD olarak yaygınlaşmış durumda.

Günümüzde çözüm yolu olarak düşünülen projelerden biri ise “Web Albüm” Bu format Türkiye’de ilk kez Gökhan Kırdar tarafından hayata geçirildi. Dünya müzik piyasası için de örnek teşkil edebilecek web albüm çalışması, interaktivite ve istatistik üzerine kurulu bir anlayışla hazırlandı. Alıştığımız albüm yayıncılığını dijital 'web albüm' formatına dönüştürmeye öncülük eden sanatçı, 'interaktif ön-sipariş sistemi' adını verdiği yeni bir satış modeli de uyguluyor. Bu satış sistemi, proje aşamasında olan yapımların hayata geçirilmesi site üyelerinin kararına müzikseverler yayınlanmasını istedikleri projelerle ilgili ücretsiz ön sipariş talebinde bulunuyor. Ön sipariş limitlerini geçen projelerin hazırlıkları tamamlandıktan sonra yayın tarihleri sipariş veren üyelere ilan ediliyor ve ödeme sonrasında yapımlar posta veya e-posta adreslerine teslim ediliyor.

2008 yılında web albüm olarak çıkan yeni albüm, Gökhan Kırdar’ın bugüne kadar yayımlanmış ve yeni yayımlanacak projeleriyle ilgili demo çalışmalarını barındırıyor. Sanatçının yayımlamayı düşündüğü çalışmalarıyla ilgili bütün

materyalleri içeren web albümün, bütün içeriği dinlenebilir ve indirilebilir nitelikte. En önemli özelliği de sürekli güncellenmesi, yaşayan ve arşivlenebilen bir albüm olması.

Her şey kötüleşmiyor aslında. Türkiye’de cep telefonu abone sayısı 40 milyonu geçti. Cep telefonu artık konuşmadan öte bir işlev kazanmaya başladı. Haber, müzik aktarımları dışında, bireyselleşme ihtiyacı mobil bir sektör doğurdu. Müzik sektörü aslında, artan dijital pazarla birlikte daralıyor. Çünkü korsan müzik endüstrisinde dijital satışlardan gelen ticari gelirler 400 milyon dolardan üç katına çıkarak 2005 yılında 1,1 milyar dolara ulaştı. 2004’te dijital single kayıtların internet veya cep telefonları üzerinden satış adedi 160 milyon iken, 2005 yılında bu rakam 470 milyona erişti.

Türk müzik endüstrisinin yüzde 80’ini temsil eden Mü-Yap, dünyanın en büyük dijital müzik distribütörü The Orchard ile anlaştı. Türkiye’de Uzelli tarafından temsil edilen The Orchard sayesinde, Mü-Yap’ın elindeki yaklaşık 80 bin Türkçe eser internetteki iTunes, MSN, Napster, Yahoo, Sony, Virgin gibi 125 dijital müzik mağazası ve dünya genelindeki 200 cep telefonu operatörü üzerinden satın alınabilecek.

Türkiye müzik sektörünün meslek örgütleri ve TTNet, 2007 yılında, müzik eserlerinin internetten yasal olmayan yollarla indirilmesine karşı ortak hareket etme kararı aldı. Bu kapsamda hayata geçirilen ve Türkiye’de ilk kez ADSL abonelerinin ücretsiz şarkı indirebilecekleri müzik portalı olan, oluşturuldu. “TTNetMüzik.com” portalı ile, ADSL aboneleri 80 binin üzerinde yerli eseri ücretsiz ve tamamen yasal olarak bilgisayarlarına dinleyebilecek ve indirebilecek.

Müzik eserlerinin, dijital ortamda telif haklarının korunabilmesi için DRM (Digital Rights Management / Dijital haklar yönetimi) adı verilen özel bir teknoloji kullanılmaya başlandı. DRM aslında dijital müzik dosyasının içine yerleştirilen küçük bir programcık. DRM, MP3 formatında kullanılamadığı için yasal dijital müzik eserleri WAV (Waveform Audio Format) formatında üretiliyor. DRM teknolojisi sayesinde, o dijital parçanın satın alan kişi tarafından en fazla kaç bilgisayara kopyalanabileceği, ne kadar süreyle dinlenebileceği, kaç mobil cihaza veya CD’ye aktarılabilmesi gibi pek çok şey belirlenebiliyor. Mü-Yap, The Orchard

ile yaptığı anlaşmada, kendi temsil ettiği Türkçe eserler için bilgisayarlarda sınırsız kopyalama, 2 mobil cihaza kopyalama veya 3 CD'ye aktarma sınırlaması getirecek.

Dünya müzik endüstrisi tarihindeki en kritik dönemi yaşarken müzik şirketleri, korsan yapımları krizin temel sebebi olarak gösteriyor. Aslında korsan albümler şarkıcıları değil, sadece müzik şirketlerini olumsuz etkiler. Şarkıcıları olumsuz etkileyen tek tarafı, sektördeki kriz nedeniyle kendilerine yatırım yapacak şirket bulmakta zorlanmalarıdır. Şarkıcılara başka bir zararı olmadığı gibi aksine korsan albümlerin şarkıcılara büyük faydaları vardır. Çünkü yasal albüm satışının üzerine korsan albüm satışları da eklenince şarkıcının albümü daha çok dinleyiciye ulaştığı için şarkıcının ulaştığı kitle artmakta yani promosyonu yapılmakta, dolayısıyla konser potansiyeli oluşmaktadır. Bilindiği gibi albüm satış gelirinden en büyük payı sanatçı değil, yatırımı yapan şirket kazanır. Sanatçı ise maddi kazancının en büyük bölümünü konserlerden, canlı performanslardan elde eder. Korsanlar müzik şirketleri ile beraber, besteci, aranjör ve söz yazarlarının da gelirlerinden çalmış oluyor ve sektöre zarar veriyor, ama günümüzde müzik sektöründeki probleminde sadece korsan olmadığı aşikardır.

Eskiden aranjörler şarkı düzenlemeleri için Amerikan Doları'nın en değerli çağlarında bile şarkı başına 3000-5000\$ civarında ücret alıyorlardı. Şimdi ise 1000-2000\$, hatta 750\$ yeterli oluyor. Satış rakamlarının düştüğü gibi albüm satış fiyatları da düştü, maliyetler de düştü, kazançlar da düştü. Üstelik satış rakamlarının yüksek olduğu dönemlerde albüm satış fiyatları bugünkü fiyatın çok üzerindeydi. Buna rağmen satış rakamları yüksekti.

Yeni çıkan prodüksiyonlar, daha önce yüksek tiraj yakalamış olan albümlerin klonlanması suretiyle birbirinin aynısı alt yapıların üzerine farklı melodi ve farklı sözler. Ortada zaten “şarkıcı” yok. Bir şarkıcıya albüm yapma kararı verilirken dikkat edilecek kriterlerden en önemlisi “ses, yetenek ve sahne duruşu” iken günümüzde kriterlerin en önemlisi seksapel olmuştur. “İyi besteler, iyi düzenlemeler, iyi şarkıcılar, yaratıcılık, farklılık, sahicilik” olmadan müzik sektörü yerinde saymaya devam edecektir.

2. MÜZİK ŞİRKETLERİ

Müziğin dünyada bir endüstri haline gelmesiyle birlikte bir yapımın ortaya çıkmasından pazarlanmasına kadar her alan ve kavram ayrı bir sektör haline gelmiştir.

Adından da anlaşılacağı gibi müzik şirketleri müziğin hedef kitleye ulaştırılmasının her aşamasında (üretim, tanıtım, dağıtım vb...) görev yapan kuruluşlardır. Bu kuruluşlar bünyesinde pek çok şirket barındırmaktadır.

- Müzik Yapım
- Prodüksiyon
- Dijital Müzik
- Televizyon Yayıncılığı
- Radyo Yayıncılığı
- Menajerlik
- Film Şirketi
- Dağıtım Ve Pazarlama
- Edisyon
- Organizasyon
- Senkronizasyon gibi...

Türkiye de işleyişini sürdüren müzik şirketleri şunlardır:

(Bkz. Ek 1)

2. 1. Edisyon Şirketleri:

Edisyon; Fransızca bir kelime olup, Türkçesi ise Müzik Yapımcılığı, Müzik Yayıncılığı demektir. Edisyon, söz yazarı besteci, aranjörün bir eseri meydana getirmesinden doğan hakkıdır. Anlaşmalı Eser sahiplerinin eserlerini uygun yapımlarda kullanılmasını, eser sahiplerinin haklarını ulus ve uluslar arası korunmasını, takip edilmesini ve senkronizasyon işlerini Edisyon şirketleri sağlar.

Senkronizasyon, Televizyonda, reklamlarda, dizilerde ve sinema filmlerinde bir müzik eserinin kullanılmasına denir. Başkasına ait bir eserin senkronizasyonda kullanılması yapım hakkı ve yayım/edisyon hakları için izin almayı gerektirir.

Yapım hakkı:(Master Right) Yorumcu ve plak şirketinin hakkını ifade eden ve plak şirketi tarafından temsil edilen hak;

Yayım/Edisyon hakkı: (Publishing Right) Söz yazarı ve besteci hakkını ifade eden, ya eser sahiplerinin kendileri tarafından, ya da onları temsil eden edisyon şirketleri (Publisher) tarafından temsil edilen hak anlamına gelmektedir.

Türkiye’de 44 edisyon şirketi bulunmaktadır. Bu edisyon şirketlerinin yarısı plak şirketlerindir. Önde gelenleri Pelikan Müzik, Müzikotek, Kalan, Pozitif, Taksim Edisyon ve TRT’dir (Arslan.2005).

2. 2. Müzik Stüdyoları:

Stüdyo: isim olarak (stü’dyo) Fransızcada studio kelimesinden türemiştir. Anlam olarak sanat çalışmaları için düzenlenmiş oda anlamına gelir.

Profesyonel bir ses kayıt stüdyosu ortalama 120 metrekarelik alana kurulmuş geniş ve ferah bir yere sahip olması, konum olarak ise: yaya ve trafik akışının sakin olduğu bir cadde üzerinde bulunan ancak; bulunduğu şehrin tüm merkezi ilçelerine, alışveriş merkezlerine yakın, ulaşımı çok kolay bir konuma sahip olması gerekir. Ayrıca profesyonel bir stüdyoda, müşterilerin ve misafirlerin kullanımına açık, bir otoparkın bulunması gerekir. Stüdyonun önü de içerideki atmosferi yansıtacak nitelikte ferah ve çekici olmalıdır. Stüdyoya girer girmez dikkatimizi çekecek ilk şey buranın, sıcak bir ev ortamını çağrıştırmasıdır bunun için: yeşil ve sarı tonları ile ahşabın uyumlu bir birlikteliğinden oluşan dekorasyonlar tercih edilir.

Profesyonel bir stüdyonun içerisine baktığımız zaman bir ana kayıt odası, bir seslendirme odası, bir salon, mutfak ve tuvalet mutlaka bulunması gereken bölümlerdir.

Tavanın yüksek olması stüdyonun salonunu ferahlatan bir özelliktir ve iyi dekore edilmesi de stüdyo ortamının çekiciliğini artırır. Bu salon, stüdyonun, özellikle müziğin fikirsel boyutlarda paylaşıldığı, tartışıldığı ve yayıldığı merkezidir.

Profesyonel bir ses kayıt stüdyosu çalışanları an az üç kişiden oluşmalıdır bunlar: bir kayıt mühendisi, bir aranjör ve bir hizmetli olarak özetlenebilir.

Kayıt mühendisi; Profesyonel müzisyenlik deneyimi olan (canlı performans ve stüdyo performansı), elektronik ve elektrik sistem bilgisi pratik ve teorik olarak ileri düzeyde bulunan, bilgisayar teknolojileri alanında, digital (sayısal) kayıt

yapmaya olanak sağlayan yazılımları ileri düzeyde kullanabilecek bilgi ve deneyimi olan, teknolojik yenilikleri takip edebilecek düzeyde yabancı dil pratiğine sahip, yeniliklere açık grup çalışmasında uyumlu, özverili çalışan, stüdyonun misyonunu taşıyan etkin bir kaliteye sahip olması gerekir.

Aranjör; müziği besteci ve söz yazarından çok daha iyi bilmelidir. En az bir müzik aleti ile beraber piyano çalabilmeli, kayıtlarda başka müzisyenlerle çalışacaksa nota yazabilmeli, müzik programlarına hakim olmalıdır. Bestecinin melodilerine bambaşka bir bakış açısı getirebilecek kadar özgür ruhlu, aynı zamanda şarkıda amaçlanan ruh halini bozmadan yapıyı güçlendirebilecek yetenekte olmalıdır. Müşteriyi anlamaya ve müşteri memnuniyetine odaklı bir yaklaşımla projelerin işleyiş sürecinde kişiler arasındaki bağlantıları kurarak, yönetici kimliği ile de bu işleyişin en kaliteli ve etkin bir şekilde tamamlanmasını sağlayan önemli bir görevi üstlenecek kapasiteye sahip olması gerekir.

Hizmetli; görevi stüdyoya gelen müşteriler ile ilgilenerek, müşterileri güler yüzle karşılamaktır. İnsan ilişkilerinde son derece başarılı, farklı kişilerle uygun iletişimler kurabilmekte ve uyumlu çalışabilme becerisine sahip olmalıdır. Stüdyodaki düzenin sağlanması ve iletişimle ilgili faaliyetlerin yürütülmesinden sorumlu olduğu gibi, müşterilerin kayıtlarının tutulması, stüdyo ile ilişkilerinin devamlılığı için bu kayıtlar yoluyla takip edilmeleri, çeşitli etkinlik ve yeniliklerden haberdar edilmeleri gibi görevleri de üstlenmelidir.

Profesyonel Bir Ses Kayıt Stüdyosunun Çalışma Politikalarıyla İlgili Bilgiler:

Vizyonu:

Gelişen ve sürekli kendini yenileyen müzik teknolojileri sektöründe yerini korumak, kendi değerlerinden oluşan bir yaklaşımla ve misyonundan sapmadan finansal sürekliliğini sağlayan bir şirket olmaktır. Yapılan işlerde kaliteden ödün vermeyerek, yerel, ulusal, ve uluslararası müzik sektöründe tercih edilir bir kuruluş olmak ve etrafında pozitif etki yaratmaktır.

Misyonu:

Misyon; vizyona taşıyacak temel değerlere dayanmaktadır. En küçük ses kaydından, yüksek kaliteli her türlü müzik prodüksiyonlarına kadar, ürünlerini

kitlelere ulaştırabilmek için, en hızlı ve en kaliteli şekilde, son derece huzurlu bir ortamda, en son teknolojik hizmetler ile çoğaltımdan önceki son haline getirmektir. Müziği paylaşmak, birlikte üretmek ve yaymaktır. Bu yolla stüdyoda çalışmayı seçen ve aynı fikre sahip herkese yönelik, müziğe gönül vermiş amatör ve profesyonel herkesin yararlanabileceği, bilginin paylaşıldığı kültürel bir merkez olmaktadır.

Temel Amaçları:

1. Yüksek kalitede profesyonel personel ve görevliyi bünyesinde bulundurmaktır.
2. Müşteri memnuniyetini sağlamak, müşterinin yapılacak iş ve çalışma şartlarıyla ilgili isteklerini, ihtiyaçlarını iyi tespit edebilmek ve önerilere açık olabilmektir.
3. Finansal sürekliliği sağlamaktır.

Türkiye’deki en büyük müzik stüdyolarından biri örnek alınarak oluşturulmuş örnekleme göre profesyonel bir ses kayıt stüdyosunun ekipmanları şu şekilde olmalıdır. (Bkz. Ek 2)

Türkiye’de faaliyet gösteren profesyonel ses kayıt stüdyolarından bazıları ise şunlardır: (Bkz Ek 3)

2. 3. Prodüktör (Albüm yapımcı):

Albüm yapımcı bir müzik albümünün yapımını üstlenen kimsedir. Bir albüm yapımcısı albüm çalışmalarını başlatır, koordine eder, gidişatını izler, albümün bütçesine ve albümde sanatını icra edecek müzisyen ya da müzik grubuna göre personeli, dağıtımı, stüdyoları vs ayarlar Ayrıca, başlangıcından tamamlanana kadar olan albüm yapım sürecinin tüm safhalarıyla ilgilenir Albüm yapımcıları, müzik, albümlerinin yanı sıra konser kayıtlarının albümleştirilmesi ve yayınlanmasıyla, şiir, film müziği ve benzeri albümlerin yapımcılığıyla da ilgilenmektedir Albüm yapımcıları genellikle bir yapım şirketine bağlı olarak çalışmaktadır (Arslan.2005).

2. 4. Ses Mühendisi (Tonmeister):

Günümüzde teknoloji kullanılarak kayıt edilmiş müzik, tam olarak gerçek olanının iyi bir kopyası haline getirilmelidir. İşte bu noktada müziğin kaydedilmesi ile gerçeğine yaklaştırılma işlemleri arasında bulunan kayıt düzeneğini kurma, kayıt etme, kayıt edilenleri tonlama ve karıştırıp bir bütün haline getirme işlemlerini hayata geçiren kişi Ses Mühendisi (Tonmeister)'dir.

2. 5. Menajer:

Sanatçı menajerliği, bir sanatçının kariyerini geliştirmesine ve ileriye taşımaya yardımcı olan faaliyetleri kapsar. Bu faaliyetler, kapsamlı bir kariyer planlamasından, şarkıdaki bir sözün değişmesini önermeye kadar olan bir aralıkta olabilir.

Bazı menajerlerin dar tanımlı görevleri vardır. Yaratıcı kararlarla veya günlük detaylarla ilgilenmeyen, sanatçının sadece iş ilişkilerini yürüten, muhasebe ve finans işlerinin düzgün işlenmesini sağlayan ve kontratlarla ilgilenen menajer tipleri vardır. Sanatçı menajeri ajans değildir, sanatçıya doğrudan konser işleri bulmakla ilgilenmez, sanatçının çalışacağı ajansı ayarlar. Sanatçı menajeri prodüktör değildir. Sanatçı menajeri düzenlemeci, besteci, sponsor, editör veya kişisel asistan da değildir. Sanatçı menajeri bu sayılanların tamamının işlerini iyi yapmasını sağlayan, kontrol eden, sanatçının bir plak şirketiyle sözleşme yapmasını sağlayan kişidir ve tüm bu hizmetleri karşılığında genelde sanatçının gelirinin %30'unu alır

2. 6. Aranjör:

Fransızca arranger kelimesinden türemiştir. Bu söz için de düzenlemeci uygun bir karşılıktır. Müzisyenlerin bestelerini düzenleyen ve enstrüman ahengini bir arada tutan bir bakıma müziğe yön veren ve bunu yakalayarak gerçekleştiren aranje eden insan.

Aranje enstrümanların birbirlerini tamamlayacak şekilde sıralanarak (sequencer) armonizasyon uyumlu bir şekilde tek bir enstrümanmış gibi tınlaması olayına verilen addır.

Basit olarak önce davul ve bass uyumlu bir şekilde kayıt edilir ya da yazılır, ondan sonra seçime göre eşlik sınıfına girecek bass ve davula eşlik edecek onu

tamamlayacak (gitar, piyano v.s.) enstrümanlar kaydedilir, sonra mix olayına geçilir. Şu mutlaka bilinmelidir ki, her aranjör mix yapamaz. Mixing parçanın karakterini belirleyen olaydır. Sonra bütün kanallar mix edildikten sonra mastering olayına geçilir. Mastering bütün parçaların aynı ya da birbirine yakın db lerde çalması olayıdır, yani kısacası bir parça önce aranje edilir, sonra aranjisi bitmiş olan parçaların miksajı yapılır ve hepsinin uyum içinde çalabilmesi yani mastering olayı gerçekleştirilir (Arslan.2005).

2. 7. Besteci:

Beste, müzik notasyonu kullanılarak yazılmış veya icra sırasında kaydedilmiş müzik yapıtına denir. Besteci ise bunu yapan kişidir. Aslında bizim müzik sektöründe kullandığımız besteci teriminin tam karşılığı batıda “song writer” olarak geçiyor yani hem söz hem de müziği yazan kişi.

2. 8. Sanatçı:

Genel bir tabir ile sanatçı; güzel sanatların herhangi bir dalında yaratıcılığı olan, eser veren kimseye denir. Atatürk'e Göre Sanatkâr ise;

Ben bir bölük komutanıyım, rütbem yüzbaşısıdır. Üstümden emir aldım; karşıdaki tepeyi düşmandan gün doğmadan alacağım. Bu emir üzerine bütün erlerin donatımını tamamlayıp savaş hazırlığını yaptıktan sonra karşıdaki tepeyi, gün doğmadan işgal edeceğimizi bölüğümüne söyledim. Saldırı başladı. Ama tepenin önünde geniş bir vadi var; bu vadinin ne kadar zamanda geçilebileceğini tahmin ve hesap etmiş olmama rağmen bu tahmin ve hesapta yanılmışız. Düşmanın da umduğumuzdan daha kuvvetli hazırlığı ve inatçı bir şekilde savunmasıyla karşılaşmış bulunuyoruz ve gün doğmak üzeredir. Biz, aldığımız emre göre, gün doğmadan tepeyi işgal edecektik. "Gün doğmak üzeredir" diyerek bu tepeyi işgalden vaz mı geçelim? Hayır, zarar yok, geç de olsa, gün de doğsa amacımıza erişeceğiz. Saldırı, bütün gücü ve şiddeti ile devam ediyor. Büyük bir cesaretle dövüşe dövüşe tepenin eteklerine kadar yaklaşmış aslan erlerin tepeyi işgali artık bir dakika sorunu olmuştur. Güneş yavaş yavaş doğmakta, ancak yarım çember halinde iken bu tepenin zirvesini ışılatmaktadır. Fakat birkaç tane er, ellerindeki Türk bayrağını tepenin

ışıldayan zirvesine dikmek için bütün gücü ile koşuyor ve tepenin zirvesine şanlı Türk bayrağını dikerken terlemiş alnına günün ilk ışığının vurduğunu hissediyor.

İşte sanatçı da, toplumda uzun çalışma ve çabalardan sonra alnında ışığı ilk hisseden insandır. (İbrahim Ceyhan, Atatürk'e Göre Sanatkâr, Atatürk'e Ait Hatıralar, A. Hidayet Reel, s. 159 -160)

2. 9. Müzik Dernekleri

Amaçları ve faaliyet alanları farklılıklar gösterse de genel itibari ile aşağıdaki gibidir:

- Kişilerin meslek seçeneklerini çeşitlendirebilecek veya ilgi duydukları alanlarda kendilerini geliştirebilmelerini sağlayacak şekilde titizlikle oluşturulan eğitim programları uygulayarak Milli Eğitim Bakanlığı'ndan onaylı setifika vermek, bu sertifika ile Halk Eğitim Merkezleri, Belediyeler ve çeşitli kurslarda usta öğretici sıfatıyla ders vermeye ve işyeri açmaya hak kazanmaktadır.
- En iyi eğitimi sunarak Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk' ün de hedef gösterdiği çağdaş medeniyet yolunda geleceğin sanat ve iş dünyası için verimli, başarılı, tarih ve kültür bilincine sahip manevi değerleri kuvvetli, güzel ahlâk sahibi, vatansever, başarılı nesillerin yetiştirmesine katkıda bulunmaktadır.
- Türk bestecilerin eser/nota arşivi eserlerini tanıtma
- Plak, bant ve cd yapımı
- Kitap ve nota basımı
- Müzikte yetenekli öğrencilere karşılıksız burslar
- Çeşitli yarışma ve ödüller (Yılın Genç Müzisyenleri, Antonio Lauro Gitar Yarışması, Korolar Şenliği gibi)
- Eğitici çalışmalar
- Yurtdışı ve yurtiçi konserler
- Bilimsel toplantılar
- Çeşitli yardım ve bağışlar
- Uluslararası ve yerel Müzik Festivalleri düzenlemek ya da katılmak.

2. 9. 1. MÜYAP (Müzik Yapımcıları Derneği) :

MÜ-YAP, Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği, fonogram yapımcılarının bir araya gelerek oluşturduğu, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu' nun 42. maddesi gereğince kurulmuş olan bir meslek birliğidir. Sektörümüzün ileri gelen kuruluşlarının önderliğinde sürdürülen çalışmalar sonucunda, 02.02.2000 tarihinde Kültür Bakanlığı'na müracaat etmiş; 03.08.2000 tarihinde Kültür Bakanlığı'nın makam onayı ile tüzel kişilik kazanmıştır. Bakanlar Kurulunun 22/11/2001 gün ve 2001/3329 sayılı kararı ile de, IFPI, Uluslararası Fonogram Endüstrisi Birliği'nin Türkiye Milli Grubu olarak tescil edilmiştir.

MÜ-YAP'a üye 72 tüzel kişilik sahibi şirket bulunmakta ve bunlar üretim bakımından Türkiye Müzik Endüstrisi'nin yüzde 80'lik bir kısmını; yabancı repertuarın tamamını temsil etmektedir. MÜ-YAP, her türlü izinleri alarak ve bedellerini ödeyerek, icra ve temsili sonucunda plak, kaset, CD vb. ses taşıyıcılarına tespitini yaparak, sadece bedeli karşılığı dinleyiciye ulaştırmak amacıyla piyasaya sunan müzik yapımcısı üyelerinin verdiği yetki belgeleri ile Türkiye ve dünyanın her yerinden yerli ve yabancı repertuarlara ait albümlerin en büyük bölümünün haklarını korumaktadır. F.S.E.K'in 80. md. gereğince üyelerine ait hakların kullanımına, bu yetki belgelerinin kapsamı içinde izin verme yetkisine sahip tek kuruluştur.

2. 9. 1. 1. Mü-Yap'ın Faaliyetleri:

Birlik amacına ulaşmak için, mevzuatın verdiği imkanlar içinde aşağıdaki faaliyetlerde bulunur:

- a) Üyelerin her türlü kurum ve kuruluşlarda haklarını idare etmek, izlemek, korumak, idari ve yargı yollarına başvurmak,
- b) Üyelerinin tespitlerinin kullanımından kaynaklanan ücretlerin ve tazminatların tahsilini sağlamak,
- c) Yurt içinde ve yurt dışında kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ile idari ve mesleki ilişkiler kurmak,
- d) Mesleki yayınlar yapmak, üyelerine ve üyeleri dışındaki kişilere faaliyet alanına ilişkin kurslar açmak,
- e) Üyelerine sosyal tesisler kurmak, lokal açmak ve bunları işletmek,

f) Üyeleri için yardım sandığı kurmak ve diğer sosyal hizmetleri gerçekleştirmek,

g) Üyelerinin tespitlerinin ve her biçimdeki nüshalarının ticari amaçlarla kullanılmasını kontrol ve takip etmek, izinsiz kullanımları önlemek için gerekli tedbirleri almak,

h) Üyelerinin tespitlerinin kullanımlarına ilişkin sözleşmelerin yapılmasına, uygulanmasına ve anlaşmazlıkların giderilmesine yönelik çalışmalarda bulunmak ve diğer ilgili alan meslek birlikleri ile işbirliği yapmak,

i) Meslek Birliğinin özelliğine göre yapılan diğer faaliyetler:

1. Yasal düzenlemeler çerçevesinde, yapacağı karşılıklı anlaşmalar uyarınca, eser sahibinin haklarına bağlantılı hak sahibi yabancı uyruklu gerçek kişilerin ve/veya yabancı ülkelerin yasalarına göre kurulmuş tüzel kişilerin haklarını Türkiye'de korumak, izlemek, onlar adına doğacak tazminat ve eser sahibinin haklarına bağlantılı haklardan kaynaklanan ücretlerin tahsilini sağlamak.
2. Tespitleri içeren fonogramları yasa dışı yollarla üreten, çoğaltan ve/veya izinsiz biçimde yurda getiren, dağıtan ve pazarlayan kişi ve kuruluşlara karşı alınacak yasal önlemler ve yapılacak mücadele konusunda, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre kurulmuş başka meslek birliklerinden dileyenlerle iş birliği yapmak.
3. Tespitleri içeren fonogramları yasa dışı yollarla üreten, çoğaltan ve/veya izinsiz biçimde yurda getiren, dağıtan ve pazarlayan kişi ve kuruluşlara karşı yasal önlemler alınması ve mücadele edilmesi için; birlik üyelerinden ve birlik üyesi olmamakla birlikte, konuya ilişkin menfaatleri olan diğer gerçek ve tüzel kişilerden dileyenlerin, dilediği ölçülerde katılabileceği bir fon oluşturmak ve bu fonda toplanacak gelirleri, söz konusu yasal önlemleri sağlamak ve yasal işlemleri yapmak amacıyla harcamak.

2. 9. 1. 2. Mü-Yap'ın Faaliyet Alanları:

MÜ-YAP temsil ettiği müzik yapımcılarının haklarını savunurken esas olarak lisanslama ve korsanla mücadele alanlarında faaliyet göstermektedir. Lisanslama faaliyetleri, bağlantılı hakları üyelerine ait olan yapımların (fonogramların) radyo ve

TV'ler ile otel, lokanta, bar, diskotek, mağaza vb. kamuya açık alanlarda kullanımının yazılı izne bağlanması ve MÜ-YAP koruması altında bulunan fonogramları izinsiz yayınlayan kişi ve kurumlarla yasalar çerçevesinde mücadele etmekle ilgilidir.

Korsanla mücadele faaliyetleri ise, MÜ-YAP üyesi müzik yapımcıları tarafından yasal gereklilikleri yerine getirilerek üretilmiş veya ithal edilmiş; 3257 sayılı Sinema ve Müzik Eserleri Kanunu gereğince müzik eseri İşletme Belgesi'ne bağlanmış yapımların izinsiz olarak ses taşıyıcılarına kaydedilmesi ve/veya ticari olarak satışa sunulmasını engellemeye yöneliktir. İnternet üzerinden gerçekleştirilen her türlü müzik kullanımları da bu kapsam içindedir.

MÜ-YAP bu asli faaliyetlerinin yanı sıra ayrıca ulusal ve uluslararası pazardaki gelişmeleri takip etmekte, üyeleri için pazar hakkında bilgi üretme çabası göstermektedir. Ülkemizde müzik pazarına ilişkin gelişmeleri izlemeye yönelik verilerin temin edilmesindeki güçlükler nedeniyle bandrol rakamları esas alınmakta ve MÜ-YAP sitesinde yayınlanmaktadır.

MÜ-YAP bütün bu faaliyetleri içerisinde, kamuoyunu bilinçlendirmeye, yasa koyucu ve uygulayıcılarını sektörün sorunları ve ihtiyaçları hakkında bilgilendirmeye yönelik düzenli ve sürekli çalışmalar gerçekleştirmektedir.

MÜ-YAP uluslararası çalışmalarını IFPI, Uluslararası Fonogram Endüstrisi Birliği'nin Milli Grubu olarak sürdürerek, ülkemiz müzik yapımcılarını uluslararası alanda temsil etmekte; dünyadaki teknolojik ve hukuksal gelişmeleri ülkemiz müzik sektörüne taşımaya çalışmaktadır.

MÜ-YAP faaliyet alanlarına göre, Müzik Endüstrisi Ödülleri düzenler.(Bkz. Ek 4)

2. 9. 2. MESAM (Türkiye Musıki Eseri Sahipleri Meslek Birliği):

MESAM, ilgili mevzuat uyarınca 11.08.1986 tarihinde kuruluş başvurusunda bulunmakla tüzel kişilik kazanmış olup, 08.12.1986 tarihinden bu yana faaliyetini sürdürmektedir. MESAM, ülkemizde kurulmuş olan ilk dört meslek birliğinden biri ve müzik eserleri alanında ilk meslek birliğidir. Müzik eseri sahiplerinin(besteci, söz yazarı, aranjör ve editör) ve malî hakları kullanma yetkisini haiz kişilerin çıkarlarını korumak, 5846 sayılı Kanun ile tanınmış hakların idaresi ve takibini, alınacak

Ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak amacıyla faaliyette bulunmaktadır.

Telif haklarının kanunen geçerli olduğu ülkelerde MESAM gibi telif haklarını toplayıp dağıtımını yapan kuruluşlar bulunmaktadır. Her ülkenin ve her kuruluşun telif haklarına ilişkin kendi yasaları ve kuralları vardır. MESAM bu ülkelerde kullanılan eserlere ilişkin telifleri toplamak için bu kuruluşlarla “Karşılıklı Temsilcilik Sözleşmesi” imzalar, imzaladığı bu sözleşmeler ile üyelerine bireysel takibin ve tahsilatın neredeyse imkansız olduğu uluslararası alanda takip, tahsil ve koruma sağlar.

MESAM, yabancı telif birlikleriyle imzaladığı temsilcilik anlaşmaları vasıtasıyla, 100’den fazla ülkede mekanik ve temsili alanda hem kendi üyelerinin haklarını koruma altına almıştır hem de dünya repertuarını Türk müzik kullanıcılarının hizmetine yasal olarak sunmuştur.

MESAM’ın karşılıklı temsilcilik sözleşmesi imzaladığı yabancı kuruluşlar: (Bkz Ek 5)

2. 9. 3. MZED (Müzik Eğitimcileri Derneği):

Derneğin Genel Merkezi Ankara’dadır.

2. 9. 3. 1. Derneğin amacı:

yelerinin meslek, sanatsal, kültürel, ekonomik haklarını korumak, geliştirmek ve bu alanlarda dayanışmasını sağlamak; müzik eğitiminin gelişmesine, Atatürk’ün öngördüğü müzik devriminin tamamlanmasına ve ileri götürülmesine katkıda bulunmaktadır.

2. 9. 3. 2. Çalışma Konuları:

a.örgün ve yaygın müzik eğitiminin gelişmesine katkıda bulunacak görüşler, projeler, plan ve programlar oluşturarak ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimde bulunmak;

b. Müzik eğitimiyle ilgili ders kitabı, yardımcı kitap, çalgı ğretim metodu, dağarcık, kaset, plak, CD, video kaset, ders planı vb. hazırlamak;

c. Okulların müzik odaları için gereksinim duyulacak her türlü araç gerecin

onarımında, üretiminde ve sağlanmasında müzik öğretmenlerine yardımcı olmak;

d. Üyelerine ve halka yönelik müzik kursları açmak;

e. Korolar, çalgı grupları oluşturmak;

f. Konserler ve değişik alanlarda yarışmalar düzenlemek;

g. Çağdaş uygarlık yolunda toplumsal bilinci ve duyarlılığı geliştirmek için müziksel üretim ve aktiviteler gerçekleştirmek;

h. Üyeleri arasında haberleşmeyi, bilgi ve deneyim alışverişini sağlamak üzere bülten, dergi, bildiri, gazete vb. yayın çıkarmak;

ı. Radyo, televizyon programları hazırlamak;

i. Üyelerinin görev yaptığı kurumlardaki çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve ekonomik haklarının geliştirilmesi için yetkili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak;

j. Amaçları doğrultusunda sempozyum, açık oturum, konferans, söyleşi, forum, toplantı, vb. kültürel etkinlikler düzenlemek;

k. Benzer amaçlı eğitim ve sanat örgütleriyle, laik ve demokratik cumhuriyet ilkelerini savunan kurum ve kuruluşlarla güç birliği yapmak;

l. Açılmış ve açılacak özel müzik dershanelerinin niteliğini yükseltmek; bir standarda kavuşturmak üzere MEB ve ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak;

m. Üyeleri arasında sosyal ve ekonomik dayanışmayı sağlamak için lokal açmak, gezi, yemek, balo, vb. etkinlikler düzenlemek;

n. Üyeleri arasında ekonomik dayanışmayı sağlamak için yardımlaşma sandığı, tüketim, konut vb. kooperatiflerinin kurulmasına yardımcı olmak;

o. Üyeler arasındaki kültürel dayanışmayı sağlamak için her türlü sanat ve kültür etkinliğinin üyeleri tarafından izlenmesine katkıda bulunmak;

ö. Müzik eğitimine katkılarda bulunmuş olan kişi, kurum ve kuruluşlara sahip çıkarak, bunları üyelerine ve halka tanıtmak, gerektiğinde ödül törenleri düzenlemek;

p. Dernek amaçları doğrultusunda taşınır ve taşınmaz mallar edinmek;

r. Gerektiğinde derneğe gelir sağlamak amacıyla ilgili makam ve kuruluşlardan izin alarak piyango ve çekilişler düzenlemek;

s. Çalışmaları daha düzenli bir hale getirebilmek için komisyonlar, birimler kurmak;

ş. Genel hükümler çerçevesinde kendine düşen diğer görevleri yapmak.

Bu bilgiler ışığında günümüz müzik sektörünün birçok meslek grubu, kurum, kuruluş, şirketler vs... oluşturarak devasa boyutlara ulaştığı açıkça görülmektedir.

2. 10. Rakamlarla Albüm Satışları

Tablo 1: Rakamlarla Albüm Satışlarını Gösteren Tablo

YILLAR	YABANCI CD	YABANCI KASET	YERLİ CD	YERLİ KASET	TOPLAM
2002	1.114.522	1.061.232	4.909.261	30.136.434	37.221.449
2003	1.091.406	755.545	11.325.743	27.659.585	40.832.279
2004	1.562.010	935.468	13.562.880	27.874.109	43.934.467
2005	1.780.370	637.707	12.526.294	15.806.517	30.750.888
2006	1.788.003	300.510	13.558.571	9.010.990	24.658.074
2007	925.764	31.600	10.332.279	3.842.582	15.132.225

2002–2007 Yılları Arası Bandrol Dağılımları

Kaynak: <http://www.mu-yap.org/getdata.asp?PID=252>, 30.05.2008

Bandrol: Fikir ve sanat eserlerinin izinsiz çoğaltılmalarının ve taklit edilmelerinin önlenmesi amacıyla, fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınların üzerine yapıştırılan, sökülmesi halinde parçalan ve yapıştırıldığı malzemenin özelliğini kaybettiren nitelikte güvenlik şeridi içeren bir güvenlik etiketidir.

(<http://www.kultur.gov.tr/teftis/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF20F60137B44E34F576931832F09F8AF5>, 15.07.2008)

Müzik sektörünün bandrollere göre yıllar bazında albüm satış rakamları: (Bkz. Ek 6)

Müzik sektörünün firmalar bazında albüm satışları: (Bkz. Ek 7)

Müzik sektörünün 2006 yılında albümler bazında satış rakamları (Bkz. Ek 8)

2. 11. Yayın Kuruluşları

Günümüzde albüm satışlarından tutunda, sektörün gelişimindeki olumlu veya olumsuz her türlü durumu etkileyen faktörlerin başında yayın kuruluşları gelir. Müzik sektörünü etkileyen yayın kuruluşları ve kısaca tarihlerine değinirsek:

2. 11. 1. Gazeteler:

Tarihimizde belli aralıklarla gazete ve dergilerin yayınlanması, XIX. yüzyılın ilk yarısından itibaren başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde yayınlanan ilk gazete, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşanın, Türkçe ve Arapça olmak üzere iki dilde yayınlattığı Vekayii Mısriyye adlı gazetedir. Bundan birkaç yıl sonra, 1 Kasım 1831 de, II.Mahmut'un emri ile ilk Türkçe gazete yayınlanmağa başlamıştır. Takvim-i Vekayii adını taşıyan, resmî olan ve haftada iki defa yayınlanan bu gazetede, resmi olmayan yazılar ve haberler de çıkmıştır.

Bir Türk tarafından çıkarılan ilk özel gazete ise, Şinasi ile Agâh Efendinin birlikte yayınladıkları Tercümân-i Ahvâl'dir (1860) Bundan sonra yayınlanmış olan gazetelerin çoğu, gerek Türk basın hayatında, gerekse Türk fikir hayatında büyük izler bırakan, büyük etkileri olan gazetelerdir. Özellikle Şinasinin 1861 yılında yayınlamağa başladığı ve Avrupaya gittiği zaman Namık Kemal'in başyazarlığını yaptığı Tasvir-i Efkâr, 1866 yılında Ali Suavinin yayınladığı Muhbir, 1869 da yayınlanan Diyojen ve Basiret, Namık Kemal'in Avrupa dönüşünden sonra 1872 de yayınlamağa başladığı İbret, 1875 te yayınlanan Vakit ve istikbâl, Ahmet Mithat Efendinin yayınladığı Tercümân-i Hakikat, Londrada Genç Osmanlılar tarafından kurulup Namık Kemal'in ve Ziya Paşanın gayretleri ile yaşayan Hürriyet gazeteleri bu devrin önemli gazetelerindendir. Böylece, baskı sayıları fazla olmamakla beraber, 1881'e kadar İstanbul'da yüze yakın gazete yayınlanmıştır.

Cumhuriyetin ilân edilmesinden sonra, Türkiye'de gazetecilik, büyük ilerlemeler kaydetmiş bu gazeteler, bir taraftan da Ankara'da ve öbür şehirlerimizde yayınlanmaya başlamıştır. Bilhassa eski harflerin yerine yeni Türk harflerinin kabul edilmesinden sonra, Türkiye'de okuma yazma bilenlerin sayısının artması, gazete okuyucularının da artmasına sebep olmuş; ilerleyen tekniğe ayak uyduran gazetelerimiz okuyucu sayılarının da artması ile Avrupa ve Amerika'da yayınlanan gazetelerle yarış edecek imkânlarla sahip olmuşlardır.

Türkiye, Batı demokrasisi safında yerini alacak, iletişimde de kitle iletişimi çağı açılacaktır. Yereli izlemekle yetinmek yerine, Dünya'ya açılan; yorumlara ağırlık veren gazetecilik anlayışından haberlerin öne çıktığı gazetecilik anlayışına; klişe fotoğraf, kurşun harfler ve siyah-beyaz baskıdan renkli, çok fotoğraflı, rotatif baskıya geçen gazeteler dönemine girilmiştir. Yani, Türkiye ve dünya ile birlikte gazetecilik anlayışı, tekniği de değişmiştir. Sermaye ve teknoloji yetersizliği, yetişmiş iş ve beyin gücü eksikliği, haber alma ve habere ulaşmada güçlük gibi nedenlerle çağdaş gelişmelere ayak uyduramayan Anadolu basını, giderek okuyucu ve etkinlik kaybına uğramaktan kurtulamamıştır. Bu süreçte, çağdaş anlayışa ve teknolojiye uyan gazeteler tiraj patlaması yaparken, yerel basın her gün biraz daha küçülmüş ve kabuğuna çekilmiştir. Büyük basın kuruluşlarının dağıtım sorununu aşmak için 1960'lı yıllarda kurdukları ortaklıklar, yerel basının okuyucuya daha erken ulaşma üstünlüğünü de sınırlandırmış, bölgesel ekler ve sayfalar ise yerel basının işini büsbütün güçleştirmiştir. 1980'li yıllarda iletişim teknolojisindeki baş döndürücü gelişmeler sonucunda medyada yeni bir değişim süreci başlamıştır. Bilgisayarlar, uydular, çanak antenler her yerde devreye girmiştir. Bilgisayar; gazete sayfalarının hazırlanmasından, baskıya kadar, basının her alanında vazgeçilmez olmuş; gazetecilik, giderek daha büyük yatırım ve sermaye gerektiren sektör haline gelmiştir. Adana, İzmir, Kocaeli, Samsun, Bursa, Gaziantep ve Kayseri gibi güçlü ekonomilerin olduğu illerimizdeki yerel medyanın bir bölümü, bu değişime ayak uydururken, büyük çoğunluk, çeşitli imkânsızlıklar nedeniyle gelişmeleri sadece seyretmekle yetinmek zorunda kalmıştır. 1990'lı yıllarda yeni fırsatlar doğmuş, uydu yayıncılığının getirdiği imkanlarla özel radyo ve televizyonlar ile internet devreye girmiştir. Yerel medya kuruluşlarının öncülüğünde pek çok yerel televizyon ve radyo kurulmuş, internet aracılığıyla yapılan yayınlar da daha geniş bir kitleye kendisini tanıtmaya ve okutma imkanı bulmuştur.

Bugün Türkiye'de; 24 yaygın, 16 bölgesel; 214 yerel, 65 kablolu, 86 uydu olmak üzere toplam 405 televizyon; 36 yaygın, 102 bölgesel, 951 yerel, 49 uydu olmak üzere toplam 1.138 radyo; 40 yaygın gazete ile birlikte 551 günlük, 849 haftalık, 253 onbeş günde bir yayınlanan, 470 aylık, 200 diğer olmak üzere toplam 2.362 gazete; 50 civarında yaygın olmak üzere, 12 günlük, 85 haftalık, 59 onbeş

günde bir yayınlanan, 1.134 aylık, 1.386 diğer olmak üzere toplam 2.680 de dergi yayımlanmaktadır.

2. 11. 2. Dergiler:

Dergiciliğin tarihi, bilim cemiyetlerinin tarihiyle iç içedir. Çünkü batıda ilk yayınlanan dergiler, bilimsel amaçlı dergilerdir. İlk dergi, 1665 yılında "Jornal de Scavant" adıyla Fransa'da yayınlanmıştır.

(2). Bu dergiyi 1682 yılında Leipzig'de Latince olarak yayınlanan " Acta Eruditorum " takip etmiştir. İlk sayısı 1 Ocak 1682 tarihinde yayınlanan Acta Eruditorum'da matematik ve fen dallarında çeşitli makalelere yer verilmiştir.

(3). 1688 yılında " Monatsunterredungen des Thomasius " dergisi, Almanca olarak yayınlanır. İlk yayınlanan dergiler öğretici (didaktik) karakterde olup, değişik şehirlerdeki bilim adamları arasında ilişki kurmayı amaçlamışlardır. Daha sonraki tarihlerde politik, tarihî ve ilmî dergiler yayınlanmaya devam etmiştir.

Türk dergicilik tarihindeki ilk girişimlerin yaşandığı dönem, Tanzimat Dönemidir. XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren günlük gazetelerle birlikte haftalık, 15 günlük ve aylık dergilerin yayımlanmaya başladığı bu dönem, Türk dergiciliği açısından önemlidir. İlk Türk dergileri tıpkı Avrupa'da olduğu gibi ilmî cemiyetlerin yayın organı olarak ortaya çıkmışlardır. Bu anlamda Türk dergiciliği bilim dergiciliği olarak gelişmeye başlar. Şu ana kadar yapılan araştırmalar Osmanlı'da ilk derginin 1862 yılında çıkarılan Mecmua-i Fünun (4) adlı dergi olduğunu göstermektedir. Dergi, sahibi olan Münif Paşa'nın, Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye adıyla kumuş olduğu bir derneğin yayın organı olarak neşredilmeye başlanır. Fizik, kimya, felsefe, ruh bilim, sosyoloji, tarih ve coğrafya gibi ilmî konulara ilişkin makalelerin yer verildiği bir dergidir.

Bu tarihten itibaren değişik alanlara ilişkin dergiler yayınlanmaya başlamıştır. Her biri farklı alanlara yönelik olarak yayınlanmaya başlayan dergiler, çocuk dergileri, mizah dergileri, kadın dergileri, ilmî dergiler, edebiyat dergileri, ve meslekî dergiler olmak üzere oldukça geniş yelpaze oluşturmuşlardır.

Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye'nin yenilikçi ekibi tarafından yayınlanan Mecmua-i Fünun'la rekabet etmek amacıyla, Bab-ı Ali katiplerinden oluşan bir

gurup, Cemiyet-i Küttap adıyla örgütlenirler. Bu cemiyet tarafından Mecmua-i Fünun'a karşı Mecmua-i İbritleme adıyla bir dergi çıkarmışlardır.

Türk dergiciliğinin ilk örneklerinden birisi de Mecmua-i Fünun'un yayınlandığı yıl çıkarılan ve ilk resimli Türk dergisi ünvanına sahip Mirat adlı dergidir. Mustafa Refik tarafından ancak üç nüsha neşredilebilen dergi, kısa ömürlü dergiler arasında yerini almıştır.

Musiki-i Osmani, 1863 yılında yayınlanan müzik dergisidir. İlk Türk müzik dergisi ünvanına sahip olan dergi ancak on sayı yayımlanabilmiştir.

Türk dergiciliğindeki diğer bir ilk örnek ise resmî olarak yayınlanan Ceride-i Askeriye adlı dergidir. Harbiye Nezareti tarafından 1864 yılında neşredilmeye başlanan dergi, Fuat Paşanın çabalarıyla yayınlanmıştır. Derginin idaresinde Ahmet Mithat'ta bulunmaktadır.

Türk dergiciliğinde bir ilk olan diğer girişim ise 1869 yılında Mümmeyyiz'in çıkarılmasıdır. Aynı adla bir gazetenin haftalık eki olarak yayınlanan Mümmeyyiz, ilk çocuk dergisi ünvanına sahiptir. Yayıncısı Sıtkı tarafından 49 sayı yayınlanan bu dergi, çocuk dergileri içerisinde en çok beğenilenlerdendir.

Diyojen adlı dergi, 1869 yılında Teodor Kasap tarafından çıkarılan ilk müstakil mizah dergisidir. Dergi, daha önce Rumca ve Fransızca çıkarılan dergilerin Türkçesidir.

Yıllar içinde gelişimini hızla sürdürmüş olan dergicilik de günümüze kadar büyüyerek gelmiş ve başlı başına bir sektör halini almıştır.

Günümüzde gelişen teknolojinin etkisi ile her şey bilgisayarlar ve internet aracılığı ile yapılmaya başlanmış gazete ve dergilerde bu ortamda hizmet vermeye başlamışlardır. İnternet aracılığı ile yayın yapan birçok sanal gazete ve dergi mevcuttur (Bkz. Ek 9). Gazeteler gibi dergilerde gelişen teknolojiye ayak uydurmaya çalışmaktadır.

2. 11. 3. Radyo:

Radyo dalgaları adı verilen elektromanyetik dalga türünün varlığı, 1888 yılında Alman bilim adamı Heinrich Hertz tarafından kanıtlandı. Hertz 10 mm aralıklı iki madeni küreye elektrik verdiğinde bir kıvılcım sıçraması olduğunu gördü. Daha sonra bu kürelere bir metre uzaklıkta bir tele, iki madeni küre daha bağladı ve ilk

kürelerde kıvılcım olduğunda uzaktaki kürelerde de kıvılcım atlamaları oluştuğunu gördü. Bu tel olmaksızın elektromagnetik dalga yayılımı idi. İşte bu çalışma radyonun temel prensibi oldu. İlk radyo yayını 1921 yılında Amerika'da başladı. Daha sonra 1922'de Londra'dan BBC yayınlarına başladı.

Yurdumuzdaki ilk radyo yayını Telsiz Telefon Türk A.Ş. tarafından İstanbul ve Ankara'da 1927 yılında başlatılmıştır. 6 Mayıs 1927 günü Eşref Şefik'in yaptığı "Alo alo muhterem sami'in, burası İstanbul telsiz telefonu" anonsu ilk radyo yayını olarak kabul edilir. İlk radyo yayınları, İstanbul'da Büyük Postane'de bir odadan postane kapısı üzerine kurulan bir verici ile halka müzik dinletilerek, Ankara'da ise Ankara Palas'ın bodrum katında bir odadan, 5 kw gücünde bir Fransız şirketine ait iki adet verici ile yapılmıştır.

1936 yılında radyo yayınlarının çağdaş radyoların düzeyine ulaşması sağlanamadığı için şirketin sözleşme yenileme isteği kabul edilmemiştir. Aynı yıl çıkarılan bir kararname ile radyo yayınları devlet eliyle yürütölmeye başlamıştır. Şirketin tasfiyesine karar verilerek şirketin vericileri PTT'ye devredilmiştir. Radyoculukta şirket dönemine bir daha dönölmemek üzere devlet kontrolünde yayıncılığa geçilmiştir.

Devlet tarafından 120 kw gücünde Etimesgut'ta Türkiye'deki ilk güçlü verici kurularak 1938 yılında Ankara Radyosu bugünkü binasında yayına geçmiştir. O yıllarda Avrupa'da 100 kw üstünde 36 verici bulunuyordu. 120 kw'lık uzun dalga Ankara vericisi, Avrupa ölkeleri radyo vericileri arasında ilk sıralarda yer almıştır.

1964 yılında TRT kurulduktan sonra bu radyoların yerini daha güçlü radyolar almış ve radyoların yayın saatleri artırılarak tüm gün yayın yapmaya başlanmıştır.

Türkiye'de özel radyo ve televizyon yayıncılığı "de facto" bir durum olarak ortaya çıkmıştır. 1992 yılında ilk özel radyo yayınları FM bandında başlamış, Metro FM ve Süper FM adı altında biri Yabancı Pop, diğeri ise Türkçe Pop Müzik yayını yapan iki özel radyo kanalı radyo yayıncılığında yer almıştır. Bugün ölkemizde 1100'ün üzerinde radyo kanalı bulunmaktadır. Radyo ve Televizyon yayıncılığı alanını düzenlemek ve denetlemek üzere RTÜK (Radyo Televizyon Üst Kurulu) oluşturulmuş, radyoların lisanslaması, frekans planlaması ve frekans tahsisi çalışmaları devam etmektedir.

2. 11. 4. Televizyon:

21. yüzyılın vazgeçilmez aletlerinden biri olan televizyonun tarihi, 75 yıl önce, İskoç mucit John Logie Baird 'in keşfiyle başladı.

Parası olmadığı için ilk televizyonunu bir lavabo ve bir çay tenekesiyle yapan Baird, bir sonraki denemesinde projeksiyon lambasını bisküvi kutusuyla kaplayıp basit bir düzenek geliştirdi ve düzeneğe kullanılmış lenslerle devrelerden tarama diskler ekledi. Baird 'in icat ettiği bu düzenek, tahta çubuklar arasına nakış iğneleri ve balmumuyla tutturulan bir cihaz olarak TV'nin dedesi kabul edildi. Çalışmalarını bundan sonra da sürdüren mucit, 1925'de hayal ettiği gibi, "Stok ey Bill" adını verdiği ilk ilkel televizyonda görüntü transmisyonunu da gerçekleştirmeyi başardı. Logie Baird icadının parlak bulundu ama pek ciddiye alınmadı. İlk yayın BBC'den Baird 'in ilk ilkel TV'yi icat ettiği dönemde, BBC gibi yayıncılar radyoya odaklanmıştı. BBC'nin TV yayıncılığına geçişi, 1929'da sınırlı bir kitleye ulaşan ilk deneme yayınıyla başladı. Günde iki yayın kuşağında hizmet vermeye başlayan BBC televizyonu, ilk kuşakta haber, ikinci kuşakta ise müzik yayını veriyordu. Baird televizyondan sonra infrared ışınlar üzerinde de çalışmalar yaptı.

Dünya Savaşı'ndan bu yana televizyon, ABD'nin en popüler iletişim aracı haline geldi ve gerek seçimlerde, gerek yaşam biçiminde olağanüstü etkili olacak kadar gelişti. 2000 yılında 100 milyon Amerikan evinde (yüzde 98.2) en azından bir televizyon vardı ve ortalamaya bakıldığında ev başına 2.4 televizyon düşüyordu.

Ülkemizde ilk televizyon yayıncılığı İTÜ'nün 1952 yılında İstanbul'da yaptığı test yayınlarıyla başladı. 1964 yılında TRT'nin resmi olarak kurulması ile birlikte yeni bir yapılanmaya gidildi ve 1968 yılında ülkemizin ilk resmi televizyonu yayın hayatına başladı.

Türkiye'de Radyo yayınlarının deneme olarak başlatıldığı 1927'den 1937 yılına kadar yayınların kontrolü "Türk Telsiz ve Telefon A.Ş."de idi. Bu şirket 1937 yılında kamulaştırıldı(PTT'nin eline geçti). Ondan sonra kontrol 1940 yılında Matbuat Umum Müdürlüğüne devredildi. Bu müdürlük yeniden yapılandırma ve isim değişikliği ile 1943 yılında Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü oldu. 1958 yılında Basın Yayın ve Turizm Bakanlığı oldu. Daha sonra yetki 1964 yılında yeni kurulan Türkiye Radyo ve Televizyon (TRT) kurumuna devredildi.

TRT 1968 yılında ilk olarak Ankara'da VHF bandından günde bir saatlik TV deneme yayınlarına başladı. Birkaç sene içinde de bu yayınlar gündüz boyu sürdürülür hale geldi. Ankara merkezli siyah-beyaz yayın gece en geç 12.00'de İstiklal Marşı ve bayrağın göndere çekilmesiyle kapanmaktaydı.

1982'de ilk renkli TV ve 1990'da teleteks yayınlarına geçildi. 1986 yılında ise TRT-2 İstanbul çıkışlı olarak UHF bandından renkli yayın başladı.

11 Kasım 1983 tarihinde yapılan kanun değişikliğiyle Radyo-TV yayınları için milli siyasete uygun ilkelerin benimsenmesi, uygulamanın gözetim, denetim ve değerlendirilmesi bu iş için yeni kurulan "Radyo ve Televizyon Yüksek Kuruluna (RTYK) bırakıldı.

1989'da çıkarılan 3917 sayılı yasayla TRT vericileri PTT'ye devredildi. Bu arada PTT kablolu yayına geçme ve mevcut telefon şebekesinden yararlanarak uydu yayınlarını abonelere ulaştırma hazırlıklarına başladı.

Ancak, 1990 yılı sonlarında Cumhurbaşkanının oğlunun ortak olduğu Magic Box isimli şirket bir transponder kiralayarak Almanya'dan Star 1 adı altında Türkçe yayınlara başladı. Böylece yasal bakımdan olmasa da fiilen özel TV yayınlarına 1990 yılı sonunda başlanmış oldu.

Son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmelerin bir sonucu olarak kablo ve uydu ortamlarından sayısal olarak yapılan yeni iletim yöntemleri başlamış, sektörde radyo ve televizyon kuruluşlarının sayısında hızlı bir artış olmasıyla, rekabet ortamının zorlaştığı görülmüştür. Günümüzde Türkiye'de TRT'nin televizyon kanalları haricinde 24 ulusal, 16 bölgesel ve 224 yerel televizyon ile 36 ulusal, 108 bölgesel ve 944 yerel radyo kanalı faaliyet göstermektedir.

Türkiye'deki kablo sisteminde 76 televizyon kanalı bulunmakta olup, bunlardan en az 10 tanesi yabancı ülke kanallarıdır. Kablo sisteminde 5 tane de radyo kanalı bulunmaktadır.

2. 11. 5. İnternet:

1962 yılında Amerika'da ARPA (Advanced Research Projects Agency - İleri Araştırma Projeleri Ajansı) kuruldu ve bir bilgisayar ağı oluşturmak için ilk adımlar atıldı.

1965 yılında mevcut telefon hattının yetersizlikleri çözüldü ve Berkeley ile MIT üniversitelerinin bilgisayarları arasında ilk kez telefon hattı üzerinden iletişim sağlandı. Böylece ilk geniş alan ağı (WAN - wide area network) uygulaması gerçekleştirilmiş oldu.

1968 yılında ayrı yapılardaki bilgisayarların anlaşabilmeleri için ortak bir protokol oluşturma çalışmaları tamamlandı.

1969 aralık ayında, Santa Barbara ve Utah'taki araştırma merkezlerinde bulunan iki bilgisayarın daha katılımıyla, yalnızca dört bilgisayarı birbirine bağlayan ARPA NET oluşturuldu.

ARPANET'İN temel görevleri şu ana başlıklar altında toplanır:

- Uzak makinalara bağlanma (remote login)
- Dosya aktarımı (file transfer)
- Electronic mail (Elektronik posta)

ARPA NET 1971 yılına gelindiğinde 23 bilgisayarı kapsıyordu. Büyük bölümü ABD'nin askeri bütçesinden finanse ediliyordu ve bilgisayarlar kiralık hatlar aracılığıyla birbirlerine ulaşıyordu.

1972 yılında Ray Tomlinson ilk e-postayı gönderen isim oldu.

1974 yılında da bugün Internet'in temel protokolü olan TCP/IP (Transmission Control Protocol / Internet Protocol - Gönderme Denetleme Protokolü / Ağlararası Protokol) yazıldı.

1991 yılında özel bilgisayarların da Internet'e bağlanmasına izin verildi. Sonunda diğer tüm ağların da Internet'in içinde yer almasıyla, bugünkü yapı oluştu.

1992 yılında ABD kaynaklı bir şirket olan CERN tarafından, World Wide Web (www) geliştirildi. WWW, hypertext teknolojisini kullanarak Internet kaynaklarına erişimi sağlayan bir olanaktır.

Internet'in en popüler iki kullanım alanı e-posta (e-mail) ile WWW'dir (World Wide Web - Dünya Çapında Örümcek Ağı).

İnternet'in Türkiye gelmesi ise 1993'ü buldu. İnternet teknolojisi Türkiye'ye ilk olarak, 1987 yılında Ege Üniversitesi'nin öncülüğünde kurulan, Türkiye Üniversite ve Araştırma Kurumları Ağı ile geldi. 12 Nisan 1993'te de Ankara-

Washington arasında kiralık hatla kurulan bağlantı ile Türkiye internetle tanıştı. Bu yüzden 12 Nisan, Türkiye’de internetin doğum günü olarak kabul edildi. Aynı yıl ODTÜ ve Bilkent üniversiteleri ilk Türk web sitelerini yayına verdi. 1994 yılında da kurumlara ve firmalara internet hesapları verilmeye başlandı. Bu arada ilk internet servis sağlayıcı Tr.net de hizmete girdi. 1996’da Türkiye’nin ilk internet altyapısı olan TURNET devreye girdi. 1998’de de Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde İnternet Üst Kurulu oluşturuldu. Daha sonra bu kurul, İnternet Kurulu olarak faaliyetlerini sürdürmeye devam etti.

TÜBİTAK’a bağlı olarak çalışan Bilgi Teknolojileri Enstitüsü (BİLTEN) tarafından yapılan araştırmaya göre hanelerde en çok telefon ve televizyon bulunuyor. Ağa bağlanmanın en önemli aracı olan bilgisayar sahipliğinde oran üç yılda iki katına yükselmiştir. 1997 yılında Türkiye’de kentli hanelerin yalnızca % 6.5’i bilgisayar sahibi iken, 2000 yılında hanelerdeki bilgisayar sahipliği oranı % 12,3 olmuştur. Son üç yıl içerisindeki bir diğer önemli gelişme de evdeki bilgisayarların ağa bağlanma oranındaki artış olmuştur. 1997 yılında evdeki bilgisayarların yalnızca altıda biri İnternet’e bağlı iken 2000 yılında evlerdeki bilgisayarların internete bağlanma oranı yüzde elliye yükselmiştir. 2000 yılında hanelerde İnternet sahipliği % 6,5’dir.

Bu istatistik bize göstermektedir ki bilgisayara ve internete olan talep giderek artmaktadır. Geçmişte sadece oyun ve bilgi depolamak amacıyla kullanılan bilgisayarın internet sayesinde alım cazibesi artmış ve bu satışlara yansımıştır. İnternetin yeni kullanım alanları yaratması (eğlence, bilgi, iletişim vb...) kendisine olan talebi de sürekli olarak arttırmaktadır.

Yalnız şöyle bir durum göze çarpmaktadır ki insanlar artık bilgisayardan internete bağlanmak istemiyorlar. İnteraktif TV veya İnternet TV adı verilen sistemler yardımıyla internet bilgisayara bağlı kalmaktan kurtulacaktır. Ülkemizde Profilo, Vestel ve İhlas Holding kuruluşları İnternet TV üretimine ve satışına başlamışlardır.

Tablo 2: Türkiye’de bilgisayar sahipliğinin gelir durumuna göre dağılımı:

Gelir Durumu	Bilgisayar sahiplik oranı
Üst Gelir	% 64,7
Üst Orta Gelir	% 43,7
Orta Gelir	% 24,1
Alt Orta Gelir	% 8,2
Alt Gelir	% 2

Hiçbir kimseye, örgüte ya da örgütler topluluğuna ait olmayan, insanların işbirliğiyle oluşmuş, başlangıçta yalnızca dört bilgisayar vardı. Şimdi ise yüzlerce ticari iletişim ağı, binlerce kuruluş, yüz binlerce iş yeri ve milyonlarca kullanıcının bağlı olduğu kamuya açık, bilgisayar ağları arasında kurulmuş bir ağ var. Bu sistemi ayakta tutan, üreticiler, tüketiciler, bilgiyi kullananlar, düşünce ve anlatım özgürlüğünden yana olanlar, anne babalar, toplumun bireyleri, dünya vatandaşları... bunların hepsi Internet'ten yararlanıyor ve onu ayakta tutuyor.

2. 12. Müzik Sektörünün Hedef Kitlesi

Müzik sektörü Türkiye ekonomisinde önemli bir yere sahip alanlardan bir tanesidir. Müziğin bir sektör haline gelmesi ve dolayısı ile de ülke ekonomisine kazandırdığı paranın artmasında hedef kitesinin büyük rolü vardır.

Geçmiş yıllara bakıldığında müzik sektörünün hedef kitlesi daha çok orta yaş sınıfı iken, günümüzde ise neredeyse tamamına yakını gençler oluşturmaktadır. Yeni çıkan albümlerde, müziğin niteliğinden, albümün tanıtımına kadar daha çok, genç kitlenin beğenileri dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Ancak son yıllarda müzik sektörü çocukların ve hatta ebeveynler vasıtası ile de bebeklerin bile bir hedef kitle olabileceğini fark etmiş olmalı ki, bebeklere ve çocuklara yönelikte albümler hazırlamaya başlamışlardır. Geçtiğimiz yıl Müzikent’den çıkan Gökhan Şen’in öğreten şarkılar video klipli müzik albümünde çocuk şarkıları yayınlandı ve bu albüm, Türkiye’nin ilk video klipli çocuk şarkıları albümü oldu. Üstelik bu albüm vergi daireleri ve Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından tüm İlköğretim okullarına

ücretsiz dağıtıldı. 2008 yılında müzik sektörünün en çok satan çocuk albümleri (Bkz. Ek 13)

Orta yaş sınıfı ise güncel müziklerin olduğu albümlerden çok, yakın tarihin eserlerinin tekrar yayınlandığı nostalji ve seri albümlerin satışlarında rol oynamaktadırlar. Müzik sektörünün en az hitap ettiği hedef kitle ise yaşlılardır. Günümüzde yaşlılar düşünülerek yapılan albüm sayısı ve çeşidi çok azdır. Yaşlıların gençlik yıllarının popüler müziklerinin ve seslerinin yayınlandığı, taş plakların CD ortamlarına aktarıldığı albümleri ve 2008 yılında Evrensel Müzikten çıkan Yaşlılar Belşim Türküleri Söylüyor gibi albümleri örnek verebiliriz.

Sektörün hedef kitleye ulaşmasında en önemli etkenlerin başında hiç kuşkusuz yayın kuruluşları gelir (Suluk.2004).

Yeni çıkan bir ürün için pazar ya da talep yaratılması yani “tanıtım” son yirmi yılda hız kazanan ve günümüzde tüketici ya da üretici alışkanlıklarını en çok etkileyen konudur. Ülkemizde seksenlerin sonlarına kadar tanıtım için en önemli araç “dedikodu gazetesi”ydi. Televizyon ve radyolar devlet tekelinden çıkana kadar en geçerli yöntem olmayı sürdürdü.

Müzik şirketleri, yayın kuruluşları aracılığı ile sanatçıların tanıtım ve reklamlarını yaparlar. Böylece hedef kitlenin tercihlerini etkileyerek talebi arttırmaya çalışırlar. Talebin artması ise şirket için var olan pazarın genişlemesi demektir. Bunun sonucunda şirketlerin satışlarında muhtemel artışlar olur.

Genel olarak reklam; tüketicileri bir mal veya markanın varlığı konusunda uyarmak ve mala veya markaya, hizmet veya kuruluşa doğru eğilim yaratmak amacıyla göze veya kulağa hitap eden mesajların hazırlanması, bu mesajların yayılmasıdır. Geçmiş yıllarda bırakın tanıtım yapmayı, sanatçılar gazete ve dergilerde yer bulamazken, sanatçı haberleri günümüzde gazete ve dergilerin olmazsa olmazları arasındadır. Yayın kuruluşları 1990’lı yıllarda, televizyon ve radyoların özelleşmeye başlaması ile birlikte sektörün hedef kitleye ulaşmasında önemli bir etken olmuştur.

Özel televizyon kanallarında yapılan müzik programları ve radyolar vasıtası ile insanlar yeni çıkmış bir sanatçı ya da albümü tanıma fırsatı buluyor, tüm dünya ve Türkiye’deki güncel müzik haberlerini yakından takip edebiliyorlar. İnternet aracılığı ile ise, haberdar olma ve işleyişin içinde bizzat olmaları daha sınırsız bir hale geliyor.

Yeni çıkan bir albüm ya da sanatçıdan haberdar olabilmenin yanı sıra albümler ve sanatçılarla ilgili istedikleri bilgilere de anında ulaşabiliyor, hatta bu konularda internet üzerinden yapılan araştırmalar ve anketler sayesinde söz sahibi de olabiliyorlar.

Radyo ve televizyonlar aracılığının, müzik şirketlerinin sanatçı promosyonlarında önemli bir yeri olduğu düşünülse de, günümüzde televizyon kanalları ve radyoların sayısının çok fazla olması ve insanların sürekli bu kitle iletişim araçları ile iç içe olmaları, albüm satışlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Özellikle de internet sayesinde kolayca ulaşılan albümler, sektörün albüm satışlarından kar etmesini önemli ölçüde azaltmıştır. Bu durum ancak sanatçıların işine gelmekte, konser, organizasyon ve şenliklere katılım davetlerini artırmaktadır.

Günümüzde bir de M-ticaret, yani Mobil Ticaret, cep telefonları bazlı satışlara verilen isim gittikçe gelişmektedir. M-ticaret, aynı zamanda reklamlar için de harika bir altyapı sunuyor, tek bir kullanıcı tarafından kullanılan hesabın özellikleri belirli olduğundan, kişiye özel düzenlenen reklam kampanyalarında, nokta vuruşları m-reklamlar ile yapılabilecek. Reklamların, m - ticaretin yüzde 23'ünü oluşturacağı bekleniyor, bu da M-ticaretin yeni dünyanın pazarlama iletişimini üstleneceği anlamına geliyor. Mobil ve dijital müzik satan kuruluşlar ile müzik şirketleri de m-ticaret yöntemi ile bire bir olarak hedef kitlelerine ulaşarak satışlarını arttırıyorlar.

İnsanlar küçük bir çocukken bile, renklere ve şekillere ilgi göstermeden önce sese karşı duyarlılık gösteriyorlar. Bebeklikte ninniler ile insanın hayatına giren müzik, farkında olarak ya da olmayarak insan yaşamını etkileyen en önemli unsurlardan biri oluyor. Geçmişte de müziğin insanlar üzerine büyük bir etkisi olduğu anlaşılmış ve müzik sadece bir eğlence aracı olmanın dışında başka alanlara da hizmet etmiştir. Bu alanlardan bazılarını kısaca değinirsek:

Müzikle tedavi, müziğin sadece bir eğlence aracı olmadığı alanların başında gelmektedir. Müzikle tedavinin tarihi tıp kadar eskiye dayanmaktadır. Çünkü insanlar tedavi araçları ile müziği çoğu kez bir arada kullanmışlardır. Homera, ameliyatlarda müziği kullanmış ve etkili olduğunu göstermiştir. Aesculape ise, sağırılığı tedavi etmek için trampet kullanmıştır. Sokratesin öğrencisi Platon (Eflatun) da M.Ö 400 yıllarında müziğin ahenk ve ritimle, ruhun derinliklerine etki ederek

bireye hoşgörü ve rahatlık verdiğini belirtmiştir (Ak, 1997). Eski Roma’da ise Celcus ve Areteus, müziğin ruhu yatıştırdığı, ruh hastalıklarına iyi geldiğini ifade etmiştir. Mısırlılar da doğum sırasında müziği kullanmışlardır. Büyük Çin filozofu Konfiçyus “müzik yapıldığı zaman kişilerarası ilişkiler düzelir, gözler parlar, kulaklar keskin olur. Kanın hareketi ve dolanımı sakinleşir” ifadesi ile müziğin insanlar üzerindeki etkilerine dikkat çekmiştir (Bal, 2002).

İngiltere’de insanlığa hizmet cemiyeti (La Gilda De Saint Cecile) birçok hasta üzerinde müziğin beden ve ruha sakinlik veren etkisini incelemiştir. Ayrıca bu cemiyet Londra’nın merkezi bir yerinde “müzik yardımı” postası oluşturup, her büyük hastanenin belirli bölümlerine müziğin telefon yoluyla ulaştırılmasını tasarlamıştır. Müziğin etkisi altında, bu hastaların ateşlerinin düştüğü ve ağrıların belirgin olarak azaldığı gözlemlenmiştir (Ak, 1997).

Günümüzden 900 sene önce Selçuklu Sultanı Nureddin Zengi tarafından Şam’da yaptırılan Nureddin Hastanesi’nde musiki makamları tedavi amacıyla kullanılmıştır. Sonraki dönemlerde 700 seneden beri Amasya, Sivas, Kayseri, Manisa, Bursa, İstanbul (Fatih Külliyesi) ve Edirne şifahanelerinde 100 sene önceye kadar musiki ile tedavi uygulanmıştır. İslam medeniyeti tarihinde özellikle tasavvuf ekolü mensupları müzikle uğraşmış, faydasına inanmış ve müziği savunmuşlardır. Büyük İslam bilgini ve filozoflarından İbn-i Sina (980-1037) musikinin tıpta oynadığı rolü “Tedavinin en iyi yollarından, en etkililerinden biri hastanın akli ve ruhi güçlerini arttırmak, ona hastalıkla daha iyi mücadele etmek için cesaret vermek, çevresini sevimli ve hoşla gider hale getirmek, en iyi musikiyi dinletmek ve sevdiği insanlarla bir araya getirmektir.” şeklinde ifade etmiştir (Bal, 2002). Türklerde ilk ciddi müzik tedavisi Osmanlı Devleti zamanında görülmekle beraber, Orta Asya’da “Bakşi” adı verilen Şaman müzisyenler tarafından yapılmıştır (Ak, 1997).

Müzik 20. yüzyılın ilk yarısında hastane ortamında kullanılmaya başlanmıştır. Thomas Edison’un 1877’de fonografı buluşu ve 1886’da disk kayıt cihazını geliştirmesi ile hastalar üzerinde müziğin etkisi incelenmeye başlanmıştır. Hastanelerdeki ilk müzik terapi uygulamaları çoğunlukla anestezi ve analjezi ile birlikte olmuştur. 20. yüzyılın ortalarında, araştırmacılar müziğin etkilerinin nörolojik temelleri hakkında teoriler geliştirmeye başlamışlar ve müziğin fizyolojik

parametreler üzerine etkilerini deneysel olarak araştırmışlardır (Cunningam, 1997; Pratt, 2004; Ruud, 1997).

Müziğin sadece hastalarda terapi aracı olarak kullanılmakla kalmayıp, koruyucu olarak da insanlara büyük faydalar sağlayabileceği, özellikle kent yaşamındaki stresi gidermek için seçilecek uygun müzik türlerinin muhtemel psikiyatrik bazı rahatsızlıkların doğmasını engelleyebileceği düşünülmektedir (Tamer, 2000).

Günümüzde müzik, yaşamımızın bir parçası olarak görülmekte, hem beyinsel hem de fiziksel olarak bizi etkilediği kabul edilmektedir. Beyin dalgaları müzik ile hızlandırılıp, yavaşlatılabilmekte, kas gerilimi ve hareketlerini koordine etmeye yardımcı olarak, anksiyolitik etki yapmaktadır (Tamer, 2000; Bally ve ark, 2003; North ve Hargreaves, 2000; Snyder ve Chlan, 1999; Rickard ve Knight, 2001).

Araştırmacılar müziğin etkilerini iki açıdan ele almışlardır. İlk olarak müziğin dinleyicinin uyanıklılığını en üst seviyede tuttuğunu, daha sonra ise akıl, vücut ve ruh arasında bir denge oluşturduğunu ifade etmişlerdir (Mcbride ve ark., 1999). Yapılan pek çok çalışma, müziğin ağrı ve anksiyete üzerinde olumlu etkiler yarattığını, hasta veya sağlıklı bireylerin yaşam kalitesini yükselttiğini göstermiştir. Müzik kalp hızını, kan basıncını, vücut ısını ve solunum hızını düşüren, hastanın dikkatini başka yöne çeken, kemoterapiye bağlı bulantıyı azaltan, özellikle terminal dönemdeki hastaların yaşam kalitesini yükselten önemli bir araçtır (Covington, 2001; McCaffery, 2000).

Günümüzde birçok hastane ve terapi merkezinde müziğin bu özelliğinden faydalanılmakta hatta açılan birçok müziksel terapi merkezleri ile de müziğin psikolojik açıdan rahatlatıcı ve tedavi edici özelliğinden yararlanılmaktadır. Müziğin bu özelliği müzikle ilgili farklı alanlar doğurmuş müzik şirketlerinin bu alanlarda da albümler yapmalarına neden olmuştur.

On Müzik'in yapımın üstlendiği "Kolik - Yeni Doğan Bebeğinizi Rahatlatan Müzikler" adlı albüm de ana rahmi sounduyla müzik birleştirildi. White Noise (Beyaz Gürültü) olarak adlandırılan bebeği rahatlatan ancak yetişkinler için dinlenmesi zor olan bu frekansların altına müzik yerleştirildi. Bu albümün özellikle bebeklerin yaşadığı kolik adlı rahatsızlığa çözüm olmasının yanı sıra, bebeklerin sakinleştirilmesi, rahatlatılması ve belli bir süre sonra uykuya geçip rahatlatması gibi

özellikleri bulunuyor. müzikmarketlerin yanı sıra Sağlık Bakanlığı'ndan onay alarak eczanelerde de satışa sunulacak olan bu albüm alanında bir ilk özelliği taşısa da, sektörün hedef kitlesinin içine artık bebeklerinde girdiğinin ve bu alanda da albüm yapma adına son olmayacağının da bir göstergesidir.

Müziğin bebek ve çocuklarında her anlamda gelişimlerine büyük katkısı vardır. İnsanlarda zihinsel gelişimin %85'i 8 yaşına kadar, beyin gelişiminin ise %80'i 3 yaşına kadar tamamlandığından yapılan araştırmalar bu süreçte müziğin çok önemli bir rol oynadığını, zekâ ve beyin gelişimini ilk aylarda beslenmeden sonra olumlu etkileyen en önemli faktörün müzik olduğunu göstermektedir. ABD'li bilim adamlarının prematüre bebekler üzerinde yaptıkları bir araştırma klasik müziğin iştah açtığını ortaya çıkarmıştır. Bir başka araştırmada ise klasik müzik dinleyen bebeklerin daha çabuk büyüdüğünü ve yaşamlarının ilk yıllarında stresten daha hızlı arındıkları belirlenmiştir. Klasik müzik çalındığında bebeklerin kalp atışları düzene girmiş, nefes alıp vermeleri kolaylaşmıştır. Anne karnından itibaren müzik dinletilen bebeklerin psikolojik gelişimleri de olumlu yönde olmuş, hırçın davranışlar yerine uyumlu davranışlar sergiledikleri ortaya çıkmıştır. Müzik dinletilen bebeğin hareket kabiliyeti, müziği duyduğunda yaptığı eşlik hareketleriyle küçük kas ve büyük kas gelişimi hızlanmaktadır. Yapılan deneylerde müzik dinletilen ya da müzik dersi verilen öğrencilerin akademik becerilerinde, özellikle de matematikte dinletilmeyenlere göre daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir.

1978'de Wolff müzik deneyiminin diğer akademik alanlarda öğrenmeye, başarıya etkilerini araştırmış, bu araştırmasını "Genel öğrenme aktarımı" olarak tanımlamıştır; yani müzik eğitimi almak diğer akademik konuları öğrenmek için zihinsel bir disiplin olarak görev yapmaktadır. Örneğin sosyal bilimleri ritmik bir parçayla öğretmenin standart eğitimden daha etkili olduğu gözlemlenmiştir. Aynı şekilde okuma, kelime öğrenme, paragrafta kelimeyi bütünlük içinde anlamada müzik eğitimi alan 2. 3. ve 4. sınıf öğrencileri daha başarılı olmuşlardır. Matematik ve yabancı dil öğrenimine müziğin etkilerini irdeleyen bir başka çalışma da müzik dersi alan öğrencilerin almayanlara göre bu alanlarda daha başarılı olduklarını desteklemektedir.

Müzik sporda, soluk alma ritminin ayarlanmasında kullanılıyor. Müziğin egzersiz yaparken kullanılmasının, performansın artırılmasında olumlu etkileri

tespit edilmiştir. Müziğin ayrıca, profesyonel sporcular tarafından egzersiz sırasında kullanımının, kendine güven, kendine değer verme, konuya odaklanma ve daha fazla egzersiz yapma konularında olumlu etkileri olduğu görülmüştür.

Bir toplumun müzik yaşantısı toplumsal, kültürel, eğitsel ve ekonomik koşullardan etkilenir. Teknolojik gelişim; toplumsal yaşayış koşullarını etkilemektedir. Dünyadaki ekonomik, teknolojik ve sosyolojik gelişmelerden Türkiye’de etkilenmiştir. Sınır aşabilen nitelikteki şirketler, pazar arayışları ve rekabet nedeniyle kısa sürede geliştiler. Reklamcılıkta, görsel ve işitsel iletişimde gelişmeler görülmekte, TV ve radyonun kullanım şekli ve alanları değişerek gelişmekte, bilgisayarlarda da müthiş gelişmeler yaşanmaktadır. Bütün bu gelişmelerden müzikte nasibini alarak değişik türlerle karşımıza çıkmış ve çıkmaya devam etmektedir.

Televizyonlarda Pop Star, Dans, Müzik Programları rating rekorları kırıyor, şarkıcıların sayısı her geçen gün artıyor, konserler tıklım tıklım doluyor. Bu tarz programlar izlenmese bile, reklamlardaki, dizilerdeki müzik yıldızları pür dikkat izleniyor, şarkılar ezbere biliniyor. Yeni çıkan isimler, bir şekilde aklımızda kalıyor, hayatımıza giriyor. Her geçen gün daha çok insan müziği bir yaşam biçimi olarak benimsiyor, müzikle üzüleniyor, müzikle seviniyor. Yeryüzündeki tüm insanların paylaştığı evrensel bir dil olan müzik, insanlığın en eğlenceli, en duygusal bağ oluşturan ve en evrensel ortak paydası olmaya, psikolojiden eğitime kadar, hayatımızdaki her alanda etkili bir şekilde yer almaya devam ediyor.

Bu kadar geniş bir kullanım ve etki alanı olan, böylesine bir gücü olan, toplumda yadsınamayacak kadar etkili ve yönlendirici bir güce sahip olan müziğin, çocukluktan başlayarak hayatımızda oluşturduğu pozitif etkilerin bilincindeyken; insanlarda hatta toplumlarda tahribat yaratabilecek bir gücünün de olduğu aşıkardır.

Bugün insanlara dayatılan kötü müziğin, kötü sözlerin çok fazla olması müzik kirliliği de bilinçaltımıza tecavüz ederek kişisel özgürlüğü, kişinin isteği dışında ihlal etmekte ve bilinçaltımızda şüphesiz birtakım etkiler bırakmaktadır. Bu müzikler biz istemesek de bir şekilde beynimize, bilinçaltımıza akıtılıyor.

Küçük yaştaki çocuklar tv’de izledikleri her karede de olduğu gibi kulaklarına gelen tınılarda da “iyi-kötü, doğru-yanlış” ayrımını tek başlarına yapamazlar. Genç zihinler bu kötü melodiler ve sözlerle zehirlenirken duyguları ve ruhları da

kirletiliyor. Müzik zevkleri geliştirilmek yerine köreltiliyor. Popüler kültür ürünlerinden biri olan müzik videoları, hedef kitle olarak gençleri almakta ve gençlerin tüketim kalıplarından, duygusal ilişkilerine kadar olan yaşam pratikleri üzerinde olumsuz etki yapmaktadır. Müzik videoları mesajları çoğu zaman şiddet, saldırganlık öğeleri içerirken, toplumsal cinsiyet rolleri de yeniden üretilmektedir. Hatta daha da ileri gidilerek, intihar olgusu dahi tanımlanarak müzik videolarında işlenebilmektedir. Müzik videolarının bu olumsuz etkilerine de çoğu zaman magazinsel yaklaşılmakta, uzun dönemli etkileri ise tamamen görmezden gelinmektedir.

Türkiye'deki popüler müziğin niteliği, ucuzluğu, nesillerin ruhsal gelişimini yerinde saydırmak için ideal bir profil çiziyor. Kalitesizliğe prim veren televizyon programları, video klip kanalları, birbiri ardına piyasaya çıkan hiçbir sanat değeri taşımayan, yetenek ve yaratıcılık barındırmayan albümler ve bunlara olanak sağlayan prodüktörler insanların ruhlarını ve kültürlerini kötü yönde etkilemeye ve bilinçaltında tahribatlar yapmaya devam ediyor.

Bereket müzik şirketi, MÜYAP'ın 1 Ocak-30 Eylül 2007 arasında en çok bandrol alan 100 müzik şirketi arasında beşinci sırada. Daha çok İslami müzik yapıp kendine hedef kitle olarak bu kesimi seçen şirket, 2002 yılında Ölüm Bizi Çağırıyor adlı bir albüm çıkarttı. Cemal Kuru'nun ilahiler söylediği bu albüm 300 bin sattı. Albüm satışa sunulduktan sonra, İstanbul'da kaybolan Ayhan ve Aykut Aka kardeşlerden 16 yaşındaki Ayhan'ın cesedi ve intihar notu bulunduktan sonra Aka ailesi, gençlerin ilahiler söyleyen Cemal Kuru'nun Ölüm Bizi Çağırıyor adlı albümünü uzun süredir dinlediğini söyledi.

Müzik dinleme alışkanlığının oluşmasında ailenin de önemli bir yeri vardır. Daha aile ortamında iken, İyi ve doğru müzik dinleyen çocuklar toplumda duyarlı, atak, çözümleyici, paylaşımcı, doğru algılayan, seçici bireyler olarak yetişmektedir. Aileden sonra müzik alışkanlıklarını şekillendiren ikinci ortam ise, okul ortamıdır. Ülkemizde müzik eğitimi, temelde,

- Genel Müzik Eğitimi,
- Özenen (Amatör) Müzik Eğitimi ve Mesleki Müzik Eğitimi (Uçan, 1980)

olmak üzere üç ana kola ayrılıp gerçekleştirilir. Genel müzik eğitimi, müziğe ilgisi ve yeteneği olsun olmasın herkese verilmesi gerekir. Özengen (amatör) müzik eğitimi, isteğe bağlı olarak yapılır. Mesleki müzik eğitimi ise, müziğe ilgili ve yetenekli kişilerden belli sınavlar yoluyla seçilerek yapılır. Genel müzik eğitimi, amatör ve mesleki müzik eğitiminin temeli olup, kişiyi amatör ve mesleki müzik eğitimine hazırlar. Ancak ülkemizde müfredat programlarında müzik derslerine yeteri kadar önem verilmemesi ve ders saati sayısı azlığı nedeni ile temel müzik eğitimi tam olarak hedeflerine ulaşamamaktadır.

Ünlü Macar müzik eğitimcisi Kodaly bir sözünde “Eskiden çocuğun müzik eğitimi, doğumundan dokuz ay önce başlamalı, diye düşünürdüm. Şimdi aynı düşüncede değilim. Çocukların müzik eğitimi annenin doğumundan dokuz ay önce başlamalı” diyerek daha iyi ve daha mutlu bir insan olmak için herkesin müzik eğitiminden geçmesi gerektiğini vurgulamıştır.

“Amerika Birleşik Devletleri’nde okul bandolarında çalan gençler üzerinde yapılan bir ruh bilimsel araştırmanın olağan kişilik testlerinde, söz konusu öğrenciler, bilgi, ülküsellik, eğitsellik gibi test alanlarında, bandoda çalmayanlara kıyasla oldukça yüksek puanlar almışlardır.”

Bir milletin gelişmişlik düzeyini belirlemede müzik, önemli bir göstergedir. Toplumsal bir olgu olan müziğin geldiği nokta, toplumun geldiği noktayla paralellik gösterir.

BÖLÜM 3

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, elde edilen veriler ışığında varılan sonuçlar ile bu sonuçlar doğrultusunda oluşturulan öneriler yer almaktadır.

Türkiye’deki mevcut müzik sektörünün tarihsel gelişimi ve problemleri incelenmiş, sektörün, Türk müzik hayatı açısından durumu, topluma ve dolayısı ile de toplum kültürüne etkileri tesbit edilmiştir

Alt problemlere ilişkin elde edilen sonuçlar şu şekilde sıralanmıştır:

1. Müzik en genel tanımı ile sesin biçim ve devinim kazanmış halidir. Tarihsel dönem, bölge, kültür ve kişisel beğeniler gibi faktörlerden dolayı, insanların müziği algılamasında farklılıklar yaşadığı tespit edilmiştir.
2. İnsanlık tarihi ile aynı yaşta sayılabilecek müzik tarihi boyunca, insanlar müziği sadece bir eğlence aracı olarak görmeyip, müziği çok farklı alanlarda kullanmışlardır. Eski tarihlerde dinsel törenlerde, ritüellerde, askeri alanda, hastalıkların tedavisinde kullanılan müzik, günümüzde ise eski kullanım alanlarına ek olarak, ticarete, eğitimde, sporda, politikada ve teknolojiye de kullanılmaya başlanmıştır. Müziğin kullanım alanları günümüzde artarak devam etmektedir.
3. İnsanların daha anne karnında iken hayatlarına giren müzik, ilerleyen yıllarda kültürlerinin ve yaşam biçimlerinin bir aynası olmaktadır. Müzik, insanları bireysel olarak fiziksel, kültürel ve psikomotor açılarından etkileyerek ve yaşamlarına yön verir. Yaşanılan bölge ve ilgili folklorik özellikler, eğitsel faktörler, sosyal çevre, medya ve müzik teknolojisi ile olan etkileşimler sonucu kişinin yaşamına katılan çeşitli müzikler, besteciler, yorumcular zaman içinde onun duygu, düşünce, beğeni ve beceri birikimlerini etkilemekte ve müziksel gereksinimlerini karşılamakta ve böylece, müzik insan yaşamında anlamlı bir şekilde işlevsellik kazanmaktadır. Toplumsal olarak ele alındığında ise, toplulukların psikolojisini, kültür yapısını, ekonomisini ve sosyolojik durumlarını temsil edip etkileyebilme gücüne sahiptir.

4. Türkiye’de müzik sektörü, Ahmet Rasim Bey’in 1884 yılında Fransızcadan tercüme edip ve kendi görüş ve düşüncelerini de ekleyerek yayınladığı “Bedayi-i Keşfiyat ve İhtirat-ı Beşerriye’den Fonograf... Sadâyı Tahrir ve İade Eden Alet” isimli kitapçığı ile fonografı Türklere tanıtmayı ve bundan birkaç yıl sonra da fonografin İstanbul’da alınıp satılan bir mal haline gelmesi ile başlar.

1. Müzik sektörü zaman içinde büyüyüp geliştikçe bünyesinde bir çok meslek grubu oluşturmuştur. Bunlar;

- ✂ Besteci
- ✂ Aranjör
- ✂ Solist
- ✂ Orkestra Üyeleri
- ✂ Söz yazarı
- ✂ Vokalist
- ✂ Koro Sanatçısı
- ✂ Enstrüman Yapımcısı
- ✂ Koro Şefi
- ✂ Nota Yazım – Basım Elemanı
- ✂ Sanatçı Yetiştirici (Öğretmen)
- ✂ Orkestra Şefi
- ✂ Orkestra Şef yardımcısı
- ✂ Orkestra Üyeleri
- ✂ Elektronik Müzik Yapımcısı, Uygulayıcı
- ✂ Akortçu
- ✂ Dansör
- ✂ Dansöz
- ✂ Takdimci
- ✂ Showman
- ✂ Kayıt Stüdyosu Teknisyeni
- ✂ Ses Teknisyeni

- ✘ Seslendirme Teknisyeni
- ✘ Seslendirme Teknisyeni Yardımcısı
- ✘ Konser Organizatörü
- ✘ Efekt Yapımcıları
- ✘ Menajer
- ✘ Prodüktör
- ✘ Advicer
- ✘ Inspector
- ✘ İmaj Danışmanı ve
- ✘ Organizatördür

2. Türkiye’de müzik bir sektör haline geldikten sonra, problemleri de beraberinde getirmiştir. Bu problemler zaman içinde değişme göstererek günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Bu problemleri müzik sektörünün tarihsel gelişimi içinde sıralarsak;

- Müzik sektörünün ilk kayıtları ve ilk albümlerinin yabancı firmalarca yurt dışında basılıyor olması ve sanatkarlarımızın kayıt için sık sık yurt dışına gitmek zorunda kalmaları problem olmuştur.
- Yıllarda toplum yapısının daha içe dönük olması nedeni ile Türk kökenli sanatçıların sanatlarını her yerde icra edememesi, daha çok yabancı kökenli sanatkarların plaklara ses vermelerine neden olmuş, özellikle bayan sanatkarların sektöre girmesinin uzun yıllar almıştır.
- Müzik sektörünün zaman içinde karşılaştığı devlet politikaları ile ilgili baskıcı anlayış, yasaklar gibi nedenler de sektörün problemleri arasında yerini almıştır.
- Gelişen teknoloji ile birlikte 78’lik plakların 45’lik plaklara,45’lik plakların kasetlere, kasetlerin Cd’lere ve son olarak ta Cd’lerin DVD Playerlere ve internete yenilmesi hep bir önceki teknolojinin satışlarını etkilemiş ve sektörde problemlere neden olmuştur.
- Yayın kuruluşlarının da zaman içinde gelişmesi ve özelleşmesinin müzik sektörü açısından olumlu olduğu kadar olumsuz etkileri de olmuştur.

İnsanların sürekli her yerde gazeteler, dergiler, radyolar, televizyonlar ve internet aracılığı ile maruz kaldığı müzik albüm satışlarını olumsuz yönde etkilemiştir.

- Müzik sektörünün tarihine kaset teknolojisinin gelişi ile birlikte var olmaya başlayan korsan problemi, korsan kaset, korsan Cd, Korsan DVD, ve son olarak dijital korsan olarak günümüzde de varlığını sürdürerek sektörün en büyük problemlerinin başında yer almaktadır.
- Dünyanın gelişen teknoloji ile birlikte küçülmesi, yayın kuruluşları ve internet sayesinde kültür etkileşimlerine neden olmuş bu baş döndürücü hızda gelişen teknolojinin ve olumsuz kültür etkileşimlerinin hızına, ülkemizin ilgili kurum ve kuruluşları yetişememiş ya da duyarsız kalmıştır.

3. Yıllara göre Türkiye'deki müzik sektörünün gelişimi açısından kırılma noktaları şöyle sıralanabilir.

- 1884 Yılında Ahmet Rasim Bey'in fonografı Türklere Tanıtması
- 1900 yılında Çokuluslu yabancı firmaların 'geleceği olan bir pazar' olarak hedefledikleri İstanbul piyasalarına yatırım yapmaya başlaması,
- Berliner'in kurduğu Gramophone Record, adlı firmanın ses teknisyeni olarak İstanbul'a gelen W. Sinkler Derby'nin Costantinople'de (İstanbul) gerçekleşen ilk kayıtları gerçekleştirmesi,
- Zonophone ve Odeon firmasının İstanbul temsilcisi olan Blumenthal Biraderler'in 1911-12 yılında ilk Türk plak fabrikasını kurmaları,
- 1 Eylül 1924'de Ankara'da açılan Musiki Muallim Mektebi,
- 1927 Yılında Fikriye Hanım'ın taş plaklara kayıt yaparak ilk plak yapan hanım okuyucu olması,
- 1927 yılında Telsiz Telefon Türk A.Ş. tarafından Türkiye'de ilk radyo yayınının yapılması,
- İlk olarak, 1940 yılında Haydar Tatlıay ile başlayan ve bu günün arabeskinin temeli olan, duygusal arabımsı şarkı şekli,
- 1952 yılında İTÜ'nün Türkiye'deki ilk televizyon yayınıni yapması,
- 1960 da ortaya çıkan Anadolu pop şarkı türü,

- 1964 yılında piyasaya çıkan 45 lik plakların 78 lik plakları demode kılması,
- 1964 yılında TRT'nin resmi olarak kurulması,
- 1970'li yıllarda "Anadolu Âşıkları"nın plak piyasası içine çekilmesi,
- 1972 yılında Şanar Yurdatapan ve Attila Özdemiroğlu'nun Türkiye'nin ilk prodüksüyon şirketi olan ŞAT Yapımı kurması,
- TRT'nin 1975'te Eurovision'a katılma kararı,
- 70'li yıllarda gazinoların açılması ve taş plakların sonu olan kasetlerin icadı,
- 80'li yıllarda klip olayının ortaya çıkması,
- 1990 yılı sonlarında Magic Box isimli şirketin Star 1 adı altında Türkiye'nin ilk özel televizyon kanalını açması,
- 1996 Yılında Soner Arıca'nın Türkiye'nin ilk remix albümünü yapması
- 2000'li yıllarda MESAM, MSG, MÜYORBİR, MÜYAP gibi meslek birliklerinin ortaya çıkması ve son olarak,
- 2008 yılında Gökhan Kırdar'ın çıkarttığı web albüm.

4. Geçmiş yıllarda olduğu gibi günümüzde de müzik sektörünün mali açıdan durumu ülke ekonomisi ile alakalıdır. Ekonominin zor günler yaşadığı bir dönem, müzik şirketlerinin bütçesizlik nedeni ile kaliteli yatırımlar yapamamasına, yapılan yatırımın kalitesizliği de satamamasına ve böylece şirketin yatırımını kara dönüştürememesine neden olacaktır. Ya da yapılan albümler ne kadar kaliteli olursa olsun, müzik sektörünün özellikle hedef kitlesi olan çalışan insanlar, ekonomik açıdan zor bir dönemde oldukları için albüm alamamalarına neden olacaktır. Bu da yine şirketlerin kar edememesine ve yine ülke ekonomisine kötü etki olarak geri dönmesine neden olur.

2008 yılı itibari ile, Türkiye'deki mevcut müzik şirketleri şunlardır.

Kalan Ses	Sıla Kasetçilik San.	Elenor Plak Müzik
Bey Plak	Milhan Müzik	Sony Bmg
Ozan Video Film	Özer Kardeş Kaset	Mega Müzik
Kervan Plakçılık Kasetçilik	Artvizyon Müzik Film	Rakun Müzik Film
Seyhan Müzik Prod.	Tempa Tüm Elektrikli	Güneş Plak

Uzelli Kaset San.	Tmc Film Müzik	Sonybmg
De-Ka Yapımcılık Paz.	Metin Gım Prodüksiyon	Hakkı Bulut Müzik
Çınar Müzik Yapım	Peker Müzik Yapım	Id İletişim Danışmanlık
Ulus Müzik San.	Mod Müzik Bilişim	Emı Kent
Senseç Müzik Üretim	Ati Müz. Ses.	Karizma Müzik Kaset
Emre Grafson Müzik	A1 Müzik Yapım	Wagram
Türküola Müzik Yap.	Metropol Müzik Üretim	Elec-Trip
Akbaş Müzik Üretim	Özlem Plak	Ossi Müzik
Avrupa Muzik Yapım	Odeon Grubu Müzik	Atlantic
Aydın Müzik Yap.	Stüdyo Sistem Ses	Bad Boy Records
Jet Plak Kaset	İrem Emre Müzik	Act
İber Müzik Film	Kalite Ticaret Plak	Agdaş Müzik Prod
Doğan Müzik Yapım	Divan Müzik Yapım	Fm Records
Özdiyar Müzikiyap. Plak	Fono Müzik Üretim	Lider Müzik Üretim
Şahin Özer Müzik	Çetinkaya Plak	Harmonia Mundi
Özmüzik Plakçılık	Servet Plak Kaset	Reprise
Ateş Müzik Cahit	Duygu Müzik Plak	Pozitif Müzik Yapım
Ses Plak Yapım	Süper Müzik Yapım	Neşe Müzik Yapım
Rh Pozitif Müzik	Arma Müz. Film.	Devsan Kasetçilik San.
Ferdifon Plak Kaset	Umut Plak	İstanbul Plak Ltd.
İdobay Müzik Yapım	Myd Müzik Film	Okey Plak
Yaşar Kekeva Plakçılık	Mert Müzik Üretim	Universal Müzik Yap.
Cinan Plak Kasetçilik	Boğaziçi Müzik San.	Emı / Kent
Kom Müzik Yap.	Raks Müzik Prodüksiyonları	Milan Müzik
Esen Elektronik San.	Akkiraz Müzik Film	Universal Müzik
Sony Bmg Music	Hitt Müzik Prd.	Elektra
Kılıç Müzik Film	Rüzgar Müzik Yap.	Ajs Music
Coşkun Plak San.	Gam Müzik	Virgin
Ada Yayıncılık	Topkapı Mümessillik	Mess Production
Güvercin Müzik Üretim	Universal Müzik	Rhino

Üçüncü Göz İletişim	Mod Yapım Gösteri	Mute
Dokuz Sekiz Müzik	Bay Müzik Üretim	Dreyfus
Özdemir Plak	Groove Attack	World Circuit
Silvana Müzik Üretim	Saatçi Müzik	Sanctuary Records
Yeni Dünya Müzik	Emi-Kent Elektronik San.	Angel
Yavuz Burç Plakçılık	Eti Müzik Yapım	In+Out
Seyhan Müzik Yapım	Balet Plak	

Profesyonel bir ses kayıt stüdyosunun çalışma politikaları şu şekilde olmalıdır:

- Kendi değerlerinden oluşan bir yaklaşımla ve misyonundan sapmadan finansal sürekliliğini sağlayan bir şirket olmak,
- Gelişen ve sürekli kendini yenileyen müzik teknolojileri sektöründe yerini korumak,
- Yapılan işlerde kaliteden ödün vermeyerek, yerel, ulusal ve uluslararası müzik sektöründe tercih edilir bir kuruluş olmak,
- En küçük ses kaydından, yüksek kaliteli her türlü müzik prodüksiyonlarına kadar, ürünlerini kitlelere ulaştırabilmek için, en hızlı ve en kaliteli şekilde, son derece huzurlu bir ortamda, en son teknolojik hizmetler ile çoğaltımdan önceki son haline getirmek,
- Yüksek kalitede profesyonel personel ve görevliyi bünyesinde bulundurmak
- Müşterinin yapılacak iş ve çalışma şartlarıyla ilgili isteklerini, ihtiyaçlarını iyi tespit edebilmek ve önerilere açık olabilmek,
- Stüdyoda çalışmayı seçen ve aynı fikre sahip herkese yönelik, müziğe gönül vermiş amatör ve profesyonel herkesin yararlanabileceği, bilginin paylaşıldığı kültürel bir merkez olmak.
- Müziği paylaşmak, birlikte üretmek ve yaymaktır.

Müzik sektörünün mevcut durumu, bünyesinde oluşmuş meslek grubu çalışanlarını da etkilemektedir. Müzik sektörüne bağlı olarak oluşmuş ve sektörün

temeli sayılabilecek meslek gruplarının günümüz şartlarındaki problemleri ise şöyledir,

- Prodüktör; diğer bir deyişle müzik direktörü, bir albüme girecek şarkıların seçimi, hangi aranjörlerle çalışılacağı, stüdyo seçimi, müzisyen koordinasyonu, şarkıcının en iyi şekilde söylemesi, mix, mastering, bütçe gibi bir müzik prodüksiyonunun her şeyinden sorumlu kişidir ve bir müzik şirketine bağlı olarak çalışır. Bu alanlarda eğitilmiş ve tecrübeli kişilerden oluşması gerekirken, günümüzde ekonomik açıdan güçlü kişilerin prodüktör olması, bu işin yalnızca finanse etmek olarak algılanmasına ve yapılan işlerde sadece ticari kaygı düşünüldüğü için, kalitesiz işlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.
- Ses Mühendisi (Tonmaister), müziğin kaydedilmesi ile gerçeğine yaklaştırılma işlemleri arasında bulunan kayıt düzeneğini kurma, kayıt etme, kayıt edilenleri tonlama ve karıştırıp bir bütün haline getirme işlemlerini hayata geçiren kişidir. Günümüzde teknolojinin hızla ilerlemesi bu açıdan hep güncel kalmayı gerektirmektedir. Tonmaisterlerin müzik alanında eğitilmiş ve güncel bilgiler açısından donanımlı kişilerden oluşmuş olması gerekirken, biraz bilgisayar ve ses programları kullanmayı bilen herkesin kendisini tonmaister ilan etmesine, daha ucuz işler yaptıkları için daha kolay iş bulmalarına neden olmuştur. Bu da bu alanda gerçekten eğitilmiş kişilere yeterince değer verilmemesine, bu kişilerin emeklerinin karşılıklarını tam olarak alamamalarına hatta işsiz kalmalarına neden olmaktadır.
- Sanatçı menajeri; bir sanatçının kariyerini geliştirmesine ve ileriye taşımaya yardımcı olan faaliyetleri ve kişileri koordine eden kişiye denir. Günümüzde sanatçının sadece iş ilişkilerini yürüten, muhasebe ve finans işlerinin düzgün işlemlerini sağlayan ve kontratlarla ilgilenen menajer tipleri ortaya çıkmıştır. Sanatçı menajeri ajans değildir, sanatçıya doğrudan konser işleri bulmakla ilgilenmez, sanatçının çalışacağı ajansı ayarlar. Sanatçı menajeri düzenlemeci, besteci, sponsor, editör veya kişisel asistan da değildir. Sanatçı menajeri bu sayılanların tamamının işlerini iyi yapmasını sağlayan kişidir.

Ayrıca günümüzde sanatçının yaptığı her işten sorumlu kişi olarak algılanmak menajerlerin problemlerindendir.

- Aranjör; müzisyenlerin bestelerini düzenleyen ve enstrüman ahengini bir arada tutan bir bakıma müziğe yön veren ve bunu yakalayarak gerçekleştiren aranje eden insandır. Bir aranjör, kompozisyon ve orkestrasyon eğitimi almış, form bilgisine sahip piyano ile birlikte en az bir müzik aleti çalmayı bilen, müzik programlarına hakim, özgür ruhlu, yaratıcı kişilerden olması gerekirken, günümüzde bilgisayar ve bir çalgı çalmayı bilen herkes, aranje edilmiş eser diye kalitesiz işler ortaya çıkarmaktadır. Bu da bu alanda gerçekten eğitilmiş kişilerin hak ettikleri değeri görememesine, emeklerinin karşılıklarını tam olarak alamamalarına neden olmaktadır.
- Besteci; bir müzik yapıtının ezgilerinin tümünü oluşturan kişiye denir. Günümüzde değişen müzikal zevkler, gelişen teknoloji ve kolaycılık, herkesin bilgisayar programları ile bile beste yapabilmesine olanak tanımıştır. Bu da kendine besteci diyen birçok insanın var olmasına ve adına beste dedikleri birçok kalitesiz işin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Günümüzdeki mevcut bu durum zaten sayısı çok az kalan gerçek anlamdaki bestecilere ve eserlerine yeterince değer verilmemesine neden olmaktadır. Ayrıca müzik sektörünün sorunlarından biri olan korsan nedeni ile de bestecilerin hak ettiklerini tam olarak alamamaları, günümüzde bestecilerinin problemlerindendir.
- Sanatçı; güzel sanatların herhangi bir dalında yaratıcılığı olan, eser veren kimseye denir. Günümüzde gerçek sanatçıların en büyük problemi gazetede bir kez haberi çıkmış, televizyonda iki dakika görünmüş ya da radyoda program sunan kişilere bile sanatçı denmesidir. Hatta aslında başkalarının ürettiği eserleri insanlara ileten ve aslında solist ve çalgıcı olan kişilere bile sanatçı denilmemesi gerekirken, gerçekten yeni ve özgün bir eser ortaya koyarak sanatçı olan kişilerin ise maddi ve manevi olarak hak ettikleri değeri görememeleri sanatçılarımızın en büyük problemidir.

Türkiye’deki müzik sektörünü ilgilendiren kanun yasa ve yönetmelikler şunlardır;

- 5846 Sayılı Fikir ve Sanat eserleri Kanunu
- Bandrol uygulamasına ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmelik
- Fikir ve Sanat Eserleri Sahipleri ile Bağlantılı Hak Sahipleri Meslek

Birlikleri ve Federasyonları Hakkında Tüzük

- Kültür Yatırımlarını ve Girişimlerini Teşvik Kanunu
- Dernekler Kanunu
- Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Müzik sektörünün mevcut problemlerinin çözümüne günümüz kanunlarının katkıları şunlardır:

- Fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların haklarını,
- Seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların haklarını,
- Radyo-Televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını, belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmektir.

Müzik sektörünün gelişmesinde teknolojinin olumlu ve olumsuz anlamda önemi büyüktür. Olumlu anlamda günümüzde gelişen teknoloji sayesinde insanlar müzik adına aradıklarına daha kolay yollardan ve daha ucuz olarak ulaşabilmektedirler. Gelişen teknolojiye daha hızlı ayak uydurup kendini güncelleyen müzik şirketleri de kar oranlarını arttırabilmektedirler. Teknolojinin gelişmesinin, müzik sektörüne olumsuz anlamda etkisi ise, internetin ve buna bağlı olarak, neredeyse önlenemez bir hal alan dijital korsanlığın doğmasıdır. Buda şirket satışlarını düşürmekte dolayısı ile de müzik sektörünü olumsuz etkilemektedir.

Müzik sektörünün gelişmesinde yayın kuruluşları önemli bir yere sahiptir. Sektörün, albüm ya da sanatçı tanıtımı gibi ortaya koydukları her ürünün hedef

kitlelere ulaşması yayın kuruluşları vasıtasıyla olur. Günümüzde insanların bilgilendirilmesinde ve globalleşmesinde büyük rolü olan yayın kuruluşları, müzik şirketleri ile doğru ve ortak işlerde birlikte çalıştıklarında şirketlerin dolayısı ile de müzik sektörünün gelişmesine katkı sağlayacaklardır.

İnsanların beğenilerinin oluşmasında yayın kuruluşları büyük bir etkindir. Teknolojinin giderek geliştiği dünyada insanlar bütün günlerini gazeteler, dergiler, televizyonlar ve internette geçirmektedirler, buna bağlı olarak insan hayatının bu kadar içersinde olan yayın kuruluşlarının, insanların bakış açılarına, fikirlerine, kimliklerine, kültürlerine ve beğenilerine olan etkisi kaçınılmazdır.

Müzik sektörü tarihsel gelişimi içerisinde kendisine hedef kitle olarak farklı yaş grupları belirlemiştir. Geçmişte daha çok orta yaş (25-45 yaşları arası) grubunu kendisine hedef kitle olarak seçen müzik sektörü, günümüzde ise daha çok gençleri (16-25 yaş arası), hedef kitle olarak belirlemiştir. Genel olarak günümüzde müzik sektörünün hedef kitlesinin aşağıdaki ana başlıklar altında toplandığı belirlenmiştir.

- Çocuklar (0-16 yaş arası)
- Gençler (16-25 yaş arası)
- Orta Yaş Sınıfı (25-45 yaş arası)
- Yaşlılar (45 yaş ve üzeri)

Müzik sektörünün gelişiminin olumsuz yönde olmasının, hedef kitle üzerinde de olumsuz etkiler yaratacağı tespit edilmiştir. Hayatlarının her alanında, doğumlarından ölümlerine kadar, farkında olarak ya da olmayarak, müzikle iç içe bir yaşam geçiren insanların, müziğin etkilerine maruz kalmamalarının imkânsız olduğu görülmüştür. Müzik şirketlerinin ticari kaygılar nedeni ile piyasaya sürdüğü, nitelik ve nicelik bakımından yoksun müzikler, yayın kuruluşları ve gelişen teknoloji sayesinde, daha kolay ulaşılabilir olmuştur. Bu tip müziklerin insanların, özellikle de çocukların psikolojilerine, hayatı algılayış biçimlerine, hatta fiziksel gelişimlerine olumsuz etkilerde bulunduğu görülmüştür. İnsancıl yaklaşımlardan uzak ve kasıtlı hareket eden her türlü dış güce karşı, devletimizin en önemli güvencelerinden ve dayanaklarından birisini de, çağımızın gerekleriyle sentezlenerek somutlaşmış kültürel bağlarımız oluşturacaktır. Kültürel bağlarımızın en önemli unsurlarından birisi de her türlü zorlamaya, dayatmaya karşı koyabilme gücü olan, birbirleriyle

ilinti kurularak tek başına veya birlikte gelişen türleri kapsayıcı özelliği olan müzik kültürümüzdür. Bundan çıkarılacak sonuçta ise, müzik sektörünün gelişiminin olumsuz yönde olması kalitesiz müziklerin oluşmasına neden olacak, kalitesiz müziklere günlük hayatında sürekli maruz kalan insanın da, kimliği, kültürü olumsuz yönde etkilenecek, bu da toplum kültürünün bozulması, kültürel bağlarımızın yok olması gibi büyük bir etki yaratacaktır.

Müzik sektörünün hedef kitlesinin, eğitimsizlik, kültür yozlaşması, beğenilerin değişmesi, ülke ekonomisinden toplu olarak etkilenilmesi gibi nedenlerle, sektörün gelişmesi ya da çökmesinde büyük rol oynadığı belirlenmiştir.

Eğitim; bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik yönde değişme meydana getirme sürecidir. İnsanın ailesi ile başlayıp, okul yaşantısı ile devam eden eğitim hayatında, aldığı eğitimin niteliği ve niceliği, kimliğinin, hayata bakış açısının ve kültürünün oluşmasındaki en büyük etkendir. Eğitim hayatına, içinde yaşadığı topluluğun ve toplumun kültürel değerlerini de katıp kişisel beğenilerini oluşturan insan, müzik sektörünün hedef kitlesidir. Ticari kuruluşlarda hedef kitlelerinin talebi arzı doğurur. Müzik şirketleri de, insanların beğenileri ve talepleri ne yönde ise, o doğrultuda albümler yaparlar. Kalitesiz ve niteliksiz bir eğitime maruz kalmış insan, ahlaki ve kültürel değerler, sağlam ve oturmuş kişilik, insan olma bilinci gibi vasıflardan yoksun kalacaktır. Bu insan da, kendisi gibi olan diğer insanlarla birleşerek, bir topluluğu ve toplumu oluşturacaktır. Bütün bunlar sonucunda sağlıklı bir kimliği olan insanların oluşturduğu topluluklar da müzik alanında sektörden kalitesiz ne niteliksiz işleri talep edeceklerdir. Talebe düzeysiz ve özensiz albümlerle cevap veren müzik sektörü de, yozlaşmış olacaktır.

ÖNERİLER:

1. Devletin yetkili organlarınca, yaratma, çalma, öğretme ve araştırma işlerini başaracak nitelikte sanatçı yetiştirecek, müzikleri bütün yurda yayıp, dengeli bir müzik gelişimi sağlayacak yetiştirici ve icracı kurumların sayısı arttırılmalıdır.
2. Mevcut kurumların verimliliğini planlı olarak arttırarak, bu kurumlardan daha çok insanın yararlanması sağlanmalıdır.

3. Müzik eğitimine yönelik, devletin ilgili kurumlarınca okullardaki müzik dersi saati sayısı arttırılmalıdır.
4. Müzik eserlerinin sayıca çoğaltılabilmesi, nitelikçe yükseltilebilmesi için, yetiştirici ve uygulatıcı kurumların bütçesine, devletin yetkili organlarınca kaynak aktarılmalıdır.
5. Ülkemizde siyasetten etkilenmeyen, sağlıklı ve istikrarlı bir kültür politikası belirlenmeli, yapılacak işlerde, müzik eğitimi veren kurumların ve müzik sivil toplum örgütlerinin görüşlerine ihtiyaç duyulmalıdır. Alanda karar verenler mutlaka müzik alanında eğitimli ve çalışanlar olmalıdır.
6. Devletin ilgili mercilerince, gelişen teknolojiye bağlı olarak sektörün içinde oluşan yeni meslek gruplarına yönelik eğitim veren resmi kurumlar açılmalıdır.
7. Medya kuruluşlarındaki ilgililerin ve yetkililerin, müzik konusunda duyarlı olmaları ve bu alana gereken önemi vermeleri gerekmektedir. Kuruluşlarca yapılan yayınların, toplumun müzik konusunda eğitilmesine; toplum bireylerine yeni değerler, beğeniler, alışkanlıklar ve tutumlar kazandırılmasına ağırlık verecek şekilde düzenlenmesini sağlamalıdır.
8. Yayın kuruluşlarında yer alan, milli ve manevi bütünlüğümüzü, milli kültürümüzü, zedeleyecek nitelikte olan her türlü klip, şarkı sözü, müzik ve eğlence programı, radyo programı, gazete ve dergi yayınlarına izin verilmemeli, yayın kuruluşlarının bu açılardan, gerek özel gerekse devlet eliyle yapılan denetimleri daha ayrıntılı olmalıdır.
9. Yayın kuruluşlarınca, özellikle çocukların ve gençlerin gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek, televizyon programları, gazete ekleri, radyo programları, ve dergilerin sayısı arttırılmalıdır. Bu yayınlarda kullanılan müzikler, müzik bilgileri ve haberleri yaş özelliklerine uygun olarak seçilmelidir.
10. Korsanla mücadelede, ülkemizdeki müzik birlikleri ve dernekleri birlikte hareket etmelidirler.
11. Devletin ilgili organlarınca çıkarılan, her türlü fikir ve sanat eserini ve bu sanat eserleri hak sahiplerini korumaya yönelik, yasalar ve yönetmelikler gelişen teknolojinin getirdiği yeni suç unsurlarını da barındıracak şekilde güncellenmeli ve ihlali halinde uygulanan cezai yaptırımlar arttırılmalıdır.

12. Bütün bunların gerekleŖebilmesi için, gerekli “anlayıŖ”ın, mevcut sanatçılarda, yöneticilerde, siyasilerde yerleŖmesi ve kurumlarıyla örgütleriyle gerekli düzenin kurulması ile sağlanmalıdır.
13. Kanaatimce bahsedilen konular uygulamaya geçildiği takdirde, ülkemizde evrensel seviyede doğru ve gerçekçi bir müzik politikası uygulanmıŖ olacak, bu da sağlıklı iŖleyen ve olumlu yönde geliŖen bir müzik sektörünü beraberinde getirecektir. Olumlu yönde geliŖmiŖ bir müzik sektörü de Türk müzik hayatının, toplumun ve toplum kültürünün de geliŖimini olumlu yönde etkileyecektir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- BÖKESÖY, S, Bilgisayar Müziği, Türkiye Bileşim Kültürü Dergisi, Sayı: 79, Ankara
- KEHAL, Harbhajan, S., SINGH, VARINDER P.; Digital Economy:Impacts, Influences and Challenges, 2005.
- SAY, Ahmet; 1994, Müzik Tarihi, Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, S.565
- SELANİK, Cavidan (1996) Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni, Doruk Yayıncılık, Ankara.
- SULUK, Cahit; Yeni Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Telif Hakları ve Korsanlıkla Mücadele, 2004.
- SUN, Muammer (1969). Türkiye'nin Kültür-Müzik-Tiyatro Sorunları, Ajans Türk Yayıni, Ankara.
- UÇAN, Ali; 1994, İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, S.115
- UÇAN, Ali; (1997). Müzik Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları Ankara.
- UÇAN, Ali; (2003) Türk Müzik Kültürü ve Kültürel Küreselleşme.
- YURGA, Cemal; 2002, Türkiye'de Popüler Müzikler, Pegem A Yayınları, Ankara

Dergiler

- Akkus, Ülkü; /Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. 1, (2007): 98-103
98

Makaleler

- SULUK, Cahit; Fikri Mülkiyet Hakları: Uygulamada Yaşanan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, 2005
<<http://www.fikrimulkiyet.com/makalelerim/cevirilenler/FMHUYSCO.pdf>>, (20.07.2008).
- SULUK, Cahit; Yayıncıların Fikir Ve Sanat Eserleri İle İlgili Sorunları Ve Çözüm Önerileri, 2006.

<<http://www.fikrimulkiyet.com/makalelerim/cevirilenler/YFSES.pdf>>,
(21.07.2008).

SULUK, Cahit; Korsanlıkla Mücadele ve Matbaa Sektörü, 2004
< <http://www.fikrimulkiyet.com/makalelerim/cevirilenler/BIL.pdf>>,
(21.07.2008).

SULUK, Cahit; Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarını Korumanın Önemi.
<http://www.fikrimulkiyet.com/makalelerim/Guncel_makalelerim/Businessnews/BMO.pdf>, (20.07.2008).

İnternet Kaynakları

<<http://www.pro-music.org/Content/GetMusicOnline/storesEurope.php>>, (05.07.2008).
<http://www.mu-yap.org/upload/ifpi_dmr_2008.pdf>, 10.07.2008
<<http://www.kultur.gov.tr/teftis/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF20F60137B44E34F576931832F09F8AF5>>, (15.07.2008)
<<http://www.pro-music.org/Content/GetMusicOnline/stores-latam.php>>, (05.07.2008).
<<http://www.pro-music.org/Content/GetMusicOnline/stores-us.php>>, (05.07.2008).
<http://www.mu-yap.org/getdata.asp?PID=245>
<http://www.mu-yap.org/getdata.asp?PID=246>
<http://www.mu-yap.org/getdata.asp?pagename=ifpi>
http://www.mu-yap.org/getdata.asp?pagename=korsan_nedir
<http://www.mu-yap.org/getdata.asp?pagename=operasyon>
<http://www.mu-yap.org/getdata.asp?PID=149>
<http://www.mu-yap.org/getdata.asp?pagename=teknogelis>
<http://www.mu-yap.org/getdata.asp?PID=290>
<http://www.mu-yap.org/getdata.asp?PID=302>
<http://www.mu-yap.org/getdata.asp?PID=311>
<http://www.mu-yap.org/getdata.asp?PID=252>
<http://www.muzed.org.tr/>
http://www.muzed.org.tr/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=1&Itemid=14
http://www.muzed.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=18&Itemid=21
<http://www.mesam.org.tr/>
<http://www.mesam.org.tr/?intPageStructureNo=7&sintLanguageID=0&bytContentType=2&intPageNo=19&strHitCountParam=2|7|0|270|832>
<http://www.mesam.org.tr/?intPageStructureNo=7&sintLanguageID=0&bytContentType=2&intPageNo=20&strHitCountParam=2|7|0|270|833>
<http://www.mesam.org.tr/?intPageStructureNo=7&sintLanguageID=0&bytContentType=2&intPageNo=22&strHitCountParam=2|7|0|270|838>
<http://www.mesam.org.tr/?intPageStructureNo=7&sintLanguageID=0&bytContentType=2&intPageNo=36&strHitCountParam=2|7|0|270|854>
<http://www.mesam.org.tr/?intPageStructureNo=7&sintLanguageID=0&bytContentType=2&intPageNo=32&strHitCountParam=2|7|0|270|852>
http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=sa&haberno=2589
<http://www.aksiyon.com.tr/detay.php?id=25939>

http://www.santralmuzik.com/006_tur.htm
<http://www.porttakal.com/haber-muzik-sektoru-teknolojiye-yenildi-135864.html>
<http://www.nethaber.com/Ekonomi/58730/Korsanla-basa-cikamayan-muzik-sektoru-can-havliyle>
<http://www.dorukat.net/forum/f266/muzik-sektoru-internete-geciyor-4495/>
<http://www.ensonhaber.com/Kultur-Sanat/96650/muzik-sektoru-ayakta-kalmaya-calisiyor.html>
<http://www.tumgazeteler.com/?a=2517543>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=5681008&p=2>
<http://blog.immortalance.net/ttnet-muzik-bedava/>
<http://www.magazinhaberi.com/haber.php?id=36853&baslik=muzik-sektoru-batti>
<http://www.yurthaber.com/yazi/muzik-sektorunde-yapimci-sayisi-artiyor-2296.htm>
<http://www.gucluhaber.com/yazarlar/7-cengizsemercioglu/1098-muzik-sektorunde-yapimci-sayisi-artiyor.html>
<http://www.milliyet.com.tr/Ekonomi/SonDakika.aspx?aType=SonDakika&ArticleID=1021473>
<http://www.boardturk.com/magazin/muzik-sektoru-de-krizden-etkilendi-2296/>
<http://www.milliyet.com.tr/content/teknoloji/tek015/tekno97.html>
<http://www.trt-world.com/Radyo/RDDetay.aspx?kimlikid=398&tur=Radyo>
<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=205062>
<http://arsiv.sabah.com.tr/2008/04/27/haber,901FBA69F8ED46CB84E1FD0666321B65.html>
http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=113935&YZR_KOD=176
<http://www.milliyet.com.tr/2006/01/22/pazar/axpaz01.html>
<http://starkibris.net/index.asp?haberID=163911>
<http://www.virusproduction.com/virus.html>
<http://www.SisProductions.com/>
<http://www.dbmuzik.com/>
<http://www.studioartline.com/>
<http://www.mmastudyolari.com/>
<http://studiodnz@hotmail.com/>
<http://www.garaj.org/studio.php>
<http://www.nbyapim.com/>
<http://www.tellimuzik.com/studio.htm>
<http://www.jokerstore.net/>
<http://www.beyhanmuzik.com/>
<http://site.mynet.com/canlimuzikvedj/>
<http://www.cengizdirim.com/>
<http://www.cetinermuzik.com.tr/>
<http://www.damlamuzik.com/>
<http://www.dmc.com.tr/v2/index.asp>
<http://www.emreplak.com.tr/>
<http://www.hammermuzik.com/>

<http://www.kalan.com/>
<http://www.muzikotek.com.tr/>
<http://www.ulusmuzik.com/>
<http://www.universalmuzik.com/>
<http://www.bestekar.org/>
<http://sozluk.sourtimes.org/show.asp?t=aranj%C3%B6r>
<http://www.muziktarihcesi.com/>
http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/M%C3%BCzi%C4%9Fin_toplum_%C3%BCzerindeki_etkileri
http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/I-Eskioglu_1.html
http://www.ilet.gazi.edu.tr/iletisim_dergi/18/ELDEN.pdf
<http://www.dijitaldagitim.com/muzik-korsanligi-nedir/>
http://www.santralmuzik.com/003_cocmuz.htm
<http://www.trt.net.tr/anasayfa/anasayfa.aspx>
<http://www.uydutvhaber.net/site/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sids=894>
<http://www.volumedergisi.com/>
<http://www.yuxexes.com/>
<http://www.iplay.com.tr/>
<http://www.dreamtv.com.tr/dergi>
<http://www.basatap.com/>
<http://www.muzikbilim.com/>

EKLER

Ek 1:

Türkiye de İşleyişini Sürdüren Müzik Şirketleri:

A1 Müzik Yapım	Act
Ada Yayıncılık	Agdaş Müzik Prod
Akbaş Müzik Üretim	Ajs Music
Artvizyon Müzik Film	Akkiraz Müzik Film
Ateş Müzik Cahit	Arma Müz. Film.
Ati Müz. Ses.	Atlantic
Avrupa Muzik Yapım	Bad Boy Records
Aydın Müzik Yap.	Balet Plak
Bey Plak	Bay Müzik Üretim
Cinan Plak Kasetçilik	Boğaziçi Müzik San.
Coşkun Plak San.	Çetinkaya Plak
Çınar Müzik Yapım	Devsan Kasetçilik San.
De-Ka Yapımcılık Paz.	Dreyfus
Divan Müzik Yapım	Duygu Müzik Plak
Doğan Müzik Yapım	Elec-Trip
Dokuz Sekiz Müzik	Elektra
Emre Grafson Müzik	Elenor Plak Müzik
Esen Elektronik San.	Emı / Kent
Ferdifon Plak Kaset	Emı Kent
Fono Müzik Üretim	Emı-Kent Elektronik San.
Güvercin Müzik Üretim	Eti Müzik Yapım
İber Müzik Film	Fm Records
İdobay Müzik Yapım	Gam Müzik
İrem Emre Müzik	Güneş Plak
Kalan Ses	Hakkı Bulut Müzik
Kalite Ticaret Plak	Harmonia Mundi

Kervan Plakçılık Kasetçilik	Hitt Müzik Prd.
Kılıç Müzik Film	İd İletişim Danışmanlık
Kom Müzik Yap.	İstanbul Plak Ltd.
Metin Gım Prodüksiyon	Karizma Müzik Kaset
Metropol Müzik Üretim	Lider Müzik Üretim
Milhan Müzik	Mega Müzik
Mod Müzik Bilişim	Mert Müzik Üretim
Odeon Grubu Müzik	Mess Production
Ozan Video Film	Milan Müzik
Özdemir Plak	Mod Yapım Gösteri
Özdiyar Müzikiyap. Plak	Mute
Özer Kardeş Kaset	Myd Müzik Film
Özlem Plak	Neşe Müzik Yapım
Özmüzik Plakçılık	Okey Plak
Peker Müzik Yapım	Ossi Müzik
Rh Pozitif Müzik	Pozitif Müzik Yapım
Senseç Müzik Üretim	Raks Müzik Prodüksiyonları
Ses Plak Yapım	Rakun Müzik Film
Seyhan Müzik Prod.	Reprise
Sıla Kasetçilik San.	Rhino
Silvana Müzik Üretim	Rüzgar Müzik Yap.
Sony Bmg Musıc	Saatçi Müzik
Stüdyo Sistem Ses	Seyhan Müzik Yapım
Şahin Özer Müzik	Sony Bmg
Tempa Tüm Elektrikli	Sonybmg
Tmc Film Müzik	Süper Müzik Yapım
Türküola Müzik Yap.	Topkapı Mümessillik
Ulus Müzik San.	Umut Plak
Uzelli Kaset San.	Unıversal Müzik
Üçüncü Göz İletişim	Unıversal Müzik Yap.

Yaşar Kekeva Plakçılık	Universal Müzik
Yavuz Burç Plakçılık	Virgin
Yeni Dünya Müzik	Wagram

Ek 2 :

PROFESYONEL BİR SES KAYIT SÜTÜDYOSUNUN EKİPMANLARI

ROLAND VS 2480 digital workstation mixer 24/96

SOUNDCRAFT LX7II 32/4 mikser

MOTU HD 192

RME HAMMERFALL HDSP MULTIFACE

AVALON DESIGN VT 737 SP Channel Strip

TL Audio Ivory2 5001 quad TUBE 4kanal tube mik preamp

M Audio Tampa preamp

PRESONUS Blue tube preamp

NEUMANN TLM 127 Mikrofon

RODE K2 TUBE mik

RODE NT2A Mik

RODE NT 4 Mik

AKG C 480Bpair Mik

SHURE Drum set Mik

AKG D112 Mik

SHURE SM 57 Mik

Shure SM 58 Mik

Beyer Dynamic Mik

TC ELECTRONICS FINALIZER 96K

TC ELECTRONIC POWERCORE PCI DSP Card

TC ELECTRONIC POWERCORE FIREWIRE DSP

TC ELECTRONIC M350 Effect

TC ELECTRONIC C 300 Comp

Focusrite Liquid Mix 32

Universal Audio UAD2 Neve 64 dsp card & NEVE Classic Neve Classic

MKII bundle

LEXICON MPX1 Effekt

LEXICON MPX100 Effekt

YAMAHA REV 500

SPENDOR SA200 Studio monitor
Yamaha NS 10m monitor
AVATONE Mix Cubes Monitor
ALTO USA 31 band EQ
ALTO USA CE8 8 Kanal Copm Gate limiter
Alesis ADAT*2*8
ALESIS DM 5 Drum modul D Drum Trigger 5 SONY DAT
Revox B77 Makara Tape
Technics RSB 965 Tape
AKG K240 / HSD 200 SR/headphones
KORG Trinity Plus kybrd
Windows XP Professional İşletim sistemi Licensed
Cubase SX 3.0 licensed
MARANTZ PROFESSIONAL CDR 630
Korg/Sigma monofonik vintage synth/
KorgO1/M1/
korg/Gated reverb
Korg /O5 modül
Korg X5D Keyboard
Roland XP80 kybd
Roland SPD 20/fd7/kd7 elect drm&perc set
ALESIS RA100 referans amp
Yamaha A 100 referans amp
Yamaha DJX Keyboard
AKAI Vintage Sound modul
SONY MDS 640 MD recorder/
Sony MDS 539
Sony ss-D570 Speakers
Sony A57 amp
Sony cdpm43
Technics RSB965 3Heads Tape BOSS DI-1
IBANEZ AD100 analog delay

DIGITECH Vocalist /RP20 gtr ef.
PREMIER xpk fusion set
Tama hardware
ZILDJIAN A Custom ziller
FENDER std strat gtr/
ADMIRA F 2000 Gtr
BEHRINGER gx212 gtr amp/
Behringer Ultracurve Pro DEQ 2496
Behringer ultra DYNA pro DSP 9024
Behringer Tube Ultragain 1953/
Behringer DSP 1000p
behringer B2 mik/ultrapatch bx 2000
behringer HA 8000 Headphn amp
Behringer Truth 2031A std monitör
MARSHALL valve state 65 gtr amps
MARSHALL 4*10 kabin
MARSHALL 100watts kafa
ROLAND JC 120 Jazz Chorus Grt Anfi
WASHBURN BT3 gtr
Yamaha stage custom drm set
SABIAN AA seri Cymbals
Zildjian A custom Cymbals
LUDWIG USA vintage drm set& snare
PREMIER xpk fusion set
PURECUSSION USA davul set
MEINL congas/
LP /barchimes latin percs
NEUTRIK jacks/patchbays
PHILLIPS kulaklıklar
QSC Power amps
JBL EON1500 Stage Aktif speakers
Yamaha Stage speakers

Senheiser wireless mics
SOUNDCRAFT LX7II 32 kanal MİKSER
Yamaha MG16/6 Mikser
Yamaha MG32/14 32 kanal MİKSER
MACKIE SRM 450 Active Stage Speakers
RS Active Stage Speakers
Hitachi Projeksiyon makinesi 2*2m store perde
VIDEO Ekipman
SONY DSR 400 Profesyonel DV cam
NIKON D80 Fotograf Mk. 18-55/55-200 NIKON VR Lensler
Jimmy Jeep Suflör
Geniş aç1 Objektif
Edius Digital kurgu sistemi
Final Cut pro Digital Kurgu
Işıık sistemi

NOT: Bu örneklemler Türkiye deki en büyük müzik stüdyolarından biri örnekle alınarak oluşturulmuştur.

Ek 3 :

Türkiye'de faaliyet gösteren profesyonel ses kayıt stüdyolarından bazıları

STÜDYO ADI	BİLGİSAYAR ve YAZILIMLAR	MİKSER	STÜDYO SAYISI	MİKROFON	MONİTÖR	KEYBOARD	RECORDER	VIDEO EKİPMAN	DAVUL SET	AMPLİ	EFFECT	İLETİŞİM
VİRÜS PRODUCTİON	Apple Emagic Logic 7, Apple Mac, Digi 002/Pro Tools LE6	Harrison Series 12 tam dijital otomasyonlu analog mikser, 48 kanal 16 mic pre, 7.1 surround miks uyumlu	1	Groove Tubes, Neumann, AKG, Sennheiser , BBC mikrofonlar	Dynaudio Acoustics M2 ve PMC TB2s monitörler	Lexicon PCM 80, Roland SDE 330, Roland SRV 330	Alesis HD24X R 24 kanal dijital hard disk recorder	BBC, Neve, Avalon, Groove Tubes, TL Audio, Drawmer, Joe Meek, NTP, UREI 1176LN mic pre/compressor outboard	Pearl Master s Maple Custom Davul seti	Bryston monitör amplifikatörler	Ensoniq ASR10	Yetkili İsimleri: Ümit Kuzer, Martin Cru Spencer Telefon: 0216 567 0779 Faks: 0216 567 0779 Email: web sitesinde mevcut Web adresi: http://www.virusproduction.com
SİS MÜZİK PRODUCTİON	Apple Mac G4, Apple iBook G3, Pro Tools LE, Cubase SX, Alesis ADAT	Behringer MX-8000 24/48 input, 8 buss mixer.	1	Rode NT-II; Shure SM57, SM58, Beta52, AM16, MX-391, 565; AKG 3700, D- 112.	SPENDOR SA200 Studio monitör YAMAHA NS 10M Monitör	Yamaha DJX Keyboard AKAI Vintage Sound modul	Tascam DA-20 DAT recorder	x	Sonor Davul	2 Adet Laney TF300 II model 3ch 120W Gitar amplisi	x	Yetkili İsimleri: Ufuk Önen Telefon: 0-312-446-0550 Faks: 0-312-447-3898 Email: sis@SisProductions.com Web adresi: http://www.SisProductions.com Açık Adresi ve Ulaşım Bilgileri: Esat Caddesi, Beyazgül Sokak 12/20, K.Esat, Ankara

STÜDYO ADI	BİLGİSAYAR ve YAZILIMLAR I	MİKSER	STÜDYO SAYISI	MİKROFON	MONITOR	KEYBOARD	RECORDER	VIDEO EKİPMAN	DAVUL SET	AMPLİ	EFFECT	İLETİŞİM
dB MÜZİK	Pro Tools LE system Digi 002 R + RME AD - DA Convertor Cubase SX3 Score Midisport 8x8 USB	D&R MERLIN CONSOLE 96ch VCA control OTARI MX 80 (2 inch)	2	SHURE sm57/sm58/ Shure davul mik. set RODE K2 Tube mik Beyer Dynamic miklr KORG Trinity Plus Korg/Sigma monofonik vintage synth/	Servo MS121 12" 1" 300W, Servo MS153D 15" 8" 1" 400W	Roland SDE 330 Roland SRV 330	Alesis HD24XR Recorder, Tascam DA-20 DAT recorder	x	Pearl Masters Maple Custom Davul seti	YAMAHA NS 10 M Pro + Pv4C Power Amp Klarkteknik DN 6000 Audio Analyzer	TC Electronic Finalizer 96K Ensoniq DP4+ Effect Processor Lexicon Mpx 200 Effect Processor	Yetkili İsimleri: Banu Demirbaş Telefon: 0216 425 5962-63 Faks: 0216 322 2075 Web Adresi: http://www.dbmuzik.com Açık Adresi ve Ulaşım Bilgileri: Mıhrabat cad. Özkan sok. no:7 Kavacık/Istanbul
STÜDYO UNIQUE	2x Mac G5 1x PC Protools HD3 Recording & Production System	Yamaha o1V96 Dijital mikser E-MU 1820m ses kartı	1	3 Adet Shure sm58 vokal mikrofonu 2 Adet Shure sm57 enstruman mikrofonu Samson 7- Kit davul mikrofon kiti	4 Adet Servo MS121 12" 1" 300W yer monitörleri 2 Adet Servo MS153D 15" 8" 1" 400W Tepe monitörleri	Lexicon PCM 90 Roland SDD330 x2 Roland SDX330	Ampex ATR-102 2ch tape rec. HHB BurnIt CD Rec.	SONY DSR 400 Profesyonel DV cam NIKON D80 Fotograf Mk. 18- 55/55-200 NIKON VR Lensler Jimmy Jeep Suflör Geniş aç Objektif	Mapex Mars serisi 5 parça davul Pearl Forum serisi trampet	2 Adet Laney TF300 II model 3ch 120W Gitar amplisi 1 Adet Laney R3 160W Bass amplisi	LEXICON MPX1 Effekt LEXICON MPX100 Effekt YAMAHA REV 500	Yetkili İsimleri: İlker Cem İNAN / Murat Uzun Telefon: (0212) 293 38 87 Email: Eklenecek Web adresi: Eklenecek Açık Adresi ve Ulaşım Bilgileri: Katip Musatafa Çelebi Mah. Çukurlu Çeşme Sok. No:20/3 Taksim /İSTANBUL

STÜDYO ADI	BİLGİSAYAR ve YAZILIMLARI	MİKSER	STÜDYO SAYISI	MİKROFON	MONITOR	KEYBOARD	RECORDER	VIDEO EKİPMAN	DAVUL SET	AMPLİ	EFFECT	İLETİŞİM
SARI EV	Protools HD3 (1 adet Accel Card), Logic Pro 7 Apple G5	Sony DMX- R100 mixer Focusrite Blue Mastering Mixer	1	Shure SM57 (5 adet) Shure SM58 (2 adet) AKG C- 418 (4 adet)	Yamaha Ns10M Monitoring system Yamaha Ns10 Monitoring system Genelec 1035A Monitoring system	Lexicon PCM 90 Roland SDD330 x2 Roland SDX330	Ampex ATR-102 2ch tape rec. HHB BurnIt CD Rec.	x	x	Laney TF300 II model 3ch 120W Gitar amplisi, Laney R3 160W Bass amplisi	LEXICON MPX100 Effekt	Yetkili İsimleri: Barış Büyük, Ozan Çolakoğlu, Özgür Buldum, Ozan Kurtuluş Telefon: 0216 3632304 Faks: 0216 3632305 İstanbul / Çiftelavuzlar (Bağdat Cad.)
MMA STÜDYO LARI		Yamaha 02R96 v.2 Yamaha MY-16 m- Lan Genişleme Kartı (2 adet) - 32 kanal canlı kayıt imkanı	5	Neumann U87 Rode NT- 1A MXL 603S (2 adet) AKG D- 112 AKG C- 1000S (4 adet) Shure SM57 (5 adet) Shure SM58 (2 adet) AKG C- 418 (4 adet) AKG D- 3700S (2 adet)	Yamaha MSP10ST monitörler Yamaha SW10 subwoofer monitör Avalon AD2022 Preamp Yamaha mLA8 Preamp Yamaha SPX 2000 FX Processor	Yamaha C6 Grand Piano (212 cm) Yamaha CLP-240 Digital Piano Yamaha SO3 synth	Tascam DA-20 DAT recorder	SONY DSR 400 Profesyonel DV cam NIKON D80 Fotograf Mk. 18-55/55-200 NIKON VR Lensler Jimmy Jeep Suflör Geniş açılı Objektif Edius Digital kurgu sistemi Final Cut pro Digital Kurgu Işık sistemi	Yamaha Oak Custom Davul Seti: 22" bas davul; 18" bas davul; 10", 12", 14" tomlar; 7"x14"	Yamaha DG100-212A Gitar Amp Ibanez TBX- 150 Gitar Amp Ibanez IS 4x12 Kabin Yamaha BBT 500H Bas Amp	LEXICON MPX1 Effekt LEXICON MPX100 Effekt YAMAHA REV 500	Yetkili İsimleri: Alper AYTAÇ, Bora USLUSOY Telefon: 0212 291 06 31 (4 hat) 0533 304 02 93 Faks: 0212 291 73 46 Email: studyo@mma.gen.tr Web adresi: www.mmastudyolari.com www.mma.gen.tr Açık Adresi ve Ulaşım Bilgileri: MODERN MUZİK AKADEMİSİ Primer Eğitim Danışmanlık ve Dis Ticaret A.S. Inonu Mahallesi Yeni Nalbant Sokak No:31 Elmadag 34373 İstanbul

STÜDYO ADI	BİLGİSAYAR ve YAZILIMLARI	MİKSER	STÜDYO SAYISI	MİKROFON	MONITOR	KEYBOARD	RECORDER	VIDEO EKİPMAN	DAVUL SET	AMPLİ	EFFECT	İLETİŞİM
SARI EV	Protools HD3 (1 adet Accel Card), Logic Pro 7 Apple G5	Sony DMX-R100 mixer Focusrite Blue Mastering Mixer	1	Shure SM57 (5 adet) Shure SM58 (2 adet) AKG C-418 (4 adet)	Yamaha Ns10M Monitoring system Yamaha Ns10 Monitoring system Genelec 1035A Monitoring system	Lexicon PCM 90 Roland SDD330 x2 Roland SDX330	Ampex ATR-102 2ch tape rec. HHB BurnIt CD Rec.	x	x	Laney TF300 II model 3ch 120W Gitar amplisi, Laney R3 160W Bass amplisi	LEXICON MPX100 Effekt	Yetkili İsimleri: Barış Büyük, Ozan Çolakoğlu, Özgür Buldum, Ozan Kurtuluş Telefon: 0216 3632304 Faks: 0216 3632305 İstanbul / Çiftelavazlar (Bağdat Cad.)
MMA STÜDYO LARI	Yamaha 02R96 v.2 Yamaha MY-16 m-Lan Genişleme Kartı (2 adet) - 32 kanal canlı kayıt imkanı PC (Intel Core2Duo 6600 2.6 Ghz işlemci, 4 GB RAM) Yazılım: Cubase SX3, Cubase 4, Nuendo 4, Wavelab 6, Hypersonic 2, Halion Symphonic Orchestra, Virtual Guitarist 2, Halion Player v3.1, Virtual Bassist, Halion 3, The Grand 2, Amplitube LE, T-Racks EQ, Groove Agent SE,	Yamaha 02R96 v.2 Yamaha MY-16 m-Lan Genişleme Kartı (2 adet) - 32 kanal canlı kayıt imkanı	5	Neumann U87 Rode NT-1A MXL 603S (2 adet) AKG D-112 AKG C-1000S (4 adet) Shure SM57 (5 adet) Shure SM58 (2 adet) AKG C-418 (4 adet) AKG D-3700S (2 adet)	Yamaha MSP10ST monitörler Yamaha SW10 subwoofer monitör Avalon AD2022 Preamp Yamaha mLA8 Preamp Yamaha SPX 2000 FX Processor	Yamaha C6 Grand Piano (212 cm) Yamaha CLP-240 Digital Piano Yamaha SO3 synth	Tascam DA-20 DAT recorder	SONY DSR 400 Profesyonel DV cam NIKON D80 Fotograf Mk. 18-55/55-200 NIKON VR Lensler Jimmy Jeep Suflör Geniş açılı Objektif Edius Digital kurgu sistemi Final Cut pro Digital Kurgu Işık sistemi	Yamaha Oak Custom Davul Seti: 22" bas davul; 18" bas davul; 10", 12", 14" tom; 7"x14"	Yamaha DG100-212A Gitar Amp Ibanez TBX-150 Gitar Amp Ibanez IS 4x12 Kabin Yamaha BBT 500H Bas Amp	LEXICON MPX1 Effekt LEXICON MPX100 Effekt YAMAHA REV 500	Yetkili İsimleri: Alper AYTAÇ, Bora USLUOY Telefon: 0212 291 06 31 (4 hat) 0533 304 02 93 Faks: 0212 291 73 46 Email: studio@mma.gen.tr Web adresi: www.mmastudyolari.com www.mma.gen.tr Açık Adresi ve Ulaşım Bilgileri: MODERN MUZİK AKADEMİSİ Primer Eğitim Danışmanlık ve Ticaret A.Ş. Inonu Mahallesi Yeni Nalbant Sokak No:31 Elmadag 34373 İstanbul

Ek 4:**2008 MÜYAP MÜZİK ENDÜSTRİSİ ÖDÜLLERİ**

Dijital alanda da ödüllerin dağıtıldığı 2008 MÜYAP Müzik Endüstrisi Ödül Töreni'nde ödül alan sanatçılar ve hangi kategoride ödül aldıkları aşağıdaki listede yer almaktadır.

TÜRKÇE REPERTUAR

FERHAT GÖÇER	YOLUN AÇIK OLSUN		DOĞAN MÜZİK	DIAMOND
YURTSEVEN KARDEŞLER	ÖLMEK VAR DÖNMEK		AVRUPA MÜZİK	PLATİN
TARKAN-YOK	METAMORFOZ		HİTT MÜZİK	PLATİN
SİBEL CAN	AKŞAM SEFASI		EMRE GRAFSON	PLATİN
ÖZGÜN	NÖBETÇİ AŞIK		SEYHAN MÜZİK	ALTIN
GÖKHAN ÖZEN	RESİMLER VE HAYALLER		DOĞAN MÜZİK	ALTIN
YALIN	HER ŞEY SENSİN		AVRUPA MÜZİK	ALTIN
MUSTAFA SANDAL-YOK	DEVAMI VAR		SEYHAN MÜZİK	ALTIN

YABANCI REPERTUAR

DANY BRILLANT	HISTOIR D'UN AMOUR		SONY BMG	YABANCI ALTIN
PINK MARTINI	HEY EUGENE		SONY BMG	YABANCI PLATİN
SHANTEL	DİSCO PARTIZANI		POZİTİF	YABANCI PLATİN
NORAH JONES	NOT TOO LATE		EMİ-KENT	YABANCI PLATİN

DİJİTAL ALAN ÖDÜLLERİ

ROBER HATEMO	ŞİHİRLİ DEĞNEK	SENDEN ÇOK VAR	AVRUPA MÜZİK	DİJİTAL
ROBER HATEMO	ŞİHİRLİ DEĞNEK	BEYAZ VE SEN	AVRUPA MÜZİK	DİJİTAL
YURTSEVEN KARDEŞLER	SEN HİÇ AŞIK OLDUN MU?	KANKA	AVRUPA MÜZİK	DİJİTAL
İSMAİL YK		GİT HADİ GİT	AVRUPA MÜZİK	DİJİTAL
NAZAN ÖNCEL-YOK	7'İN BİTİRDİN	AŞKIM BAKSANA BANA	AVRUPA MÜZİK	DİJİTAL
İNTİZAR		SENSİZ OLAMAM	BOĞAZIÇI	DİJİTAL
KORİDOR		SENİN O GÖZLERİN VARYA	BOĞAZIÇI	DİJİTAL
FERHAT GÖÇER	YOLUN AÇIK OLSUN	CENNET	DOĞAN MÜZİK	DİJİTAL
BURAK KUT	KOMPLE	KOMPLE	DOĞAN MÜZİK	DİJİTAL
KENAN DOĞULU	FESTİVAL	ÇAKKIDI	DOĞAN MÜZİK	DİJİTAL
SİBEL CAN-TARKAN	AKŞAM SEFASI	ÇAKMAK ÇAKMAK	EMRE GRAFSON	DİJİTAL
KIRAÇ	TMC DİZİ MÜZİKLERİ	BİNBİR GECE	TMC MÜZİK	DİJİTAL
BENGÜ	TAKTİK	KORKMA KALBİM	ÜÇÜNCÜ GÖZ	DİJİTAL

Gecede ayrıca bu yıl ilk defa Turkcell-im ödülleri verilmiştir. Turkcell tarafından verilen ödüller ise şöyledir.

BEYONCE-SHAKİRA	SINGLE	BEAUTIFUL LİAR	SONY BMG	TURKCELLİM
JUSTIN TIMBERLAKE	FUTURE SEX/LOVE SOUNDS	SUMMER LOVE	SONY BMG	TURKCELLİM
PINK FLOYD	PULSE	ANOTHER BRICK IN THE WALL	EMİ-KENT	TURKCELLİM
GÖKÇE KIRGIZ		KALBİME GÖMERİM	BOĞAZIÇI	TURKCELLİM

Ek 5:

MESAM' IN KARŞILIKLI TEMSİLCİLİK SÖZLEŞMESİ İMZALADIĞI KURULUŞLAR

Meslek Birliği	Ülke	
ACDAM	KÜBA	www.acdam.cu
ACUM	İSRAİL	www.acum.org.il
ADDAF	BREZİLYA	www.addaf.org.br
AEPI	YUNANISTAN	www.aepi.gr
AKKA - LAA	LETONYA	www.akka-laa.lv
AKM	AVUSTURYA	www.akm.co.at
ALBAUTOR	ARNAVUTLUK	
APRA (***)	AVUSTRALYA	www.apra.com.au
ARTISJUS	MACARİSTAN	www.artisjus.com
ASCAP	AMERİKA	www.ascap.com
ASDAC	MOLDOVA	www.asdac.org.md
AUSTRO - MECHANA	AVUSTURYA	www.aume.at
BMI	AMERİKA	www.bmi.com
BUMA - STEMRA	HOLLANDA	www.bumastemra.nl
CASH	HONG KONG	www.cash.org.hk
COTT	TRİNİDAD VE TOBAGO	www.cott.org.tt
EAU	ESTONYA	www.eau.org
GEMA	ALMANYA	www.gema.de
GESAP	GURCİSTAN	
HAFOX	AMERİKA	www.harryfox.com
HDS - ZAMP	HIRVATİSTAN	www.hds.hr
IMRO	İRLANDA	www.imro.ie
JASRAC	JAPONYA	www.jasrac.or.jp
KAZAK	KAZAKİSTAN	
KCI	ENDONEZYA	www.kci.or.id
KODA(****)	DANİMARKA	www.koda.dk
KOMCA	KORE	www.komca.or.kr
KYRGYZPATENT	KIRGIZİSTAN	www.kyrgyzpatent.kg
LATGA-A	LİTVANYA	www.latga.lt

MCSN	NİJERYA	
MEMEHIIB	AZERBAYCAN	www.mhib.org
MUSICAUTOR	BULGARİSTAN	www.musicautor.org
OSA	ÇEK CUMHURİYETİ	www.osa.cz
PRS (*)	İNGİLTERE	www.mcps-prs-alliance.co.uk
RAO	RUSYA	www.rao.ru
SABAM	BELÇİKA	www.sabam.be
SACEM (**)	FRANSA	www.sacem.fr
SACM	MEKSIKA	www.sacm.org.mx
SACVEN	VENEZUELA	www.sacven.org
SADAIC	ARJANTİN	www.sadaic.org.ar
SAMRO - SARRAL	GUNEY AFRİKA	www.samro.org.za
SAZAS	SLOVENYA	www.szas.org
SDC	ŞİLİ	www.scd.cl
SESAC	AMERİKA	www.sesac.com
SGAE	İSPANYA	www.sgae.es
SINE OUA NON	BOSNA-HERSEK	
SOCAN - SODRAC	KANADA	www.socan.ca
SOKOJ	YUGOSLAVYA	
SOZA	SLOVAKYA	www.soza.sk
SPA(*****)	PORTEKİZ	www.spautores.pt
STIM	İSVEC	www.stim.se
SUISA(*****)	İSVİCRE	www.suisa.ch
TONO	NORVEC	www.tono.no
UACRR	UKRAYNA	www.uacrr.kiev.ua
UBC	BREZİLYA	www.ubc.org.br
UCMR - ADA	ROMANYA	www.ucmr-ada.ro

Ek 6:

YILLARA GÖRE BANDROL RAKAMLARI

2004 Yılı Bandrol Rakamları

AYLAR	YABANCI CD	YABANCI MC	YERLİ CD	YERLİ MC	TOPLAM
OCAK	71.024	78.100	702.795	1.708.750	2.560.669
ŞUBAT	83.289	52.005	555.650	1.267.400	1.958.344
MART	184.052	102.250	939.155	2.250.550	3.476.007
NİSAN	127.442	75.399	1.559.700	3.773.600	5.536.141
MAYIS	140.724	62.700	1.309.125	3.150.320	4.662.869
HAZİRAN	153.806	105.985	1.333.925	2.871.550	4.465.266
TEMMUZ	204.115	81.700	1.728.450	3.128.050	5.142.315
AĞUSTOS	108.530	67.800	1.030.500	2.046.146	3.252.976
EYLÜL	83.028	51.250	1.158.700	1.899.600	3.192.578
EKİM	121.463	44.387	732.375	1.631.785	2.530.010
KASIM	130.166	103.280	1.186.225	1.807.774	3.227.445
ARALIK	154.287	110.612	1.326.280	2.338.550	3.929.729
TOPLAM	1.562.010	935.468	13.562.880	27.874.109	43.934.467

2005 Yılı Bandrol Rakamları

AYLAR	YABANCI CD	YABANCI DVD	YABANCI MC	YABANCI LP	YERLİ CD	YERLİ MC	YERLİ LP	Yerli VCD	TOPLAM
OCAK	92.829	0	32.600	784	859.000	1.361.800	0	0	2.347.013
ŞUBAT	154.706	0	60.800	1.565	699.205	1.079.442	0	0	1.995.718
MART	149.160	0	54.200	2.086	881.950	1.405.200	0	0	2.492.596
NİSAN	108.303	0	30.367	822	1.026.450	1.826.050	0	0	2.991.992
MAYIS	125.214	20	42.000	780	1.534.650	1.743.400	0	26.700	3.472.764
HAZİRAN	178.623	3.280	51.840	1.472	1.101.400	1.417.575	1.060	68.166	2.823.416
TEMMUZ	104.863	2.131	21.300	1.216	1.249.700	1.226.450	0	95.500	2.701.160
AĞUSTOS	141.271	9.733	95.900	584	902.869	1.363.120	0	81.100	2.595.277
EYLÜL	143.106	7.528	80.000	457	1.089.200	1.194.320	0	107.620	2.621.961
EKİM	249.052	36.041	116.800	8	916.170	978.050	0	113.200	2.409.321
KASIM	179.259	4.291	24.920	790	678.200	584.510	0	36.000	1.507.970
ARALIK	153.984	10.477	26.980	145	1.587.500	1.626.600	0	48.500	3.454.186

2006 Yılı Bandrol Rakamları

AYLAR	Yabancı CD	Yabancı DVD	Yabancı MC	Yabancı LP	Yerli CD	Yerli MC	Yerli DVD	Yerli VCD	Yerli MD	GENEL TOPLAM
OCAK	102.187	1.769	44.300	145	721.670	785.650	-	39.400		1.695.121
ŞUBAT	87.842	2.094	8.900	-	959.970	590.640	-	100.400		1.749.846
MART	202.441	5.266	40.600	341	1.120.914	613.980	-	159.940		2.143.482
NİSAN	204.320	4.327	43.610	172	1.389.350	787.700	-	104.800		2.534.279
MAYIS	121.222	940	12.500	5	1.279.600	1.088.850	-	42.800		2.545.917
HAZİRAN	76.729	2.377	39.600	872	1.510.300	1.157.350	1.000	132.700		2.920.928
TEMMUZ	100.899	5.882	33.600	-	952.385	706.700	1.500	130.200		1.931.166
AĞUSTOS	183.124	1.128	9.800	-	899.700	801.000	10.000	97.300		2.002.052
EYLÜL	133.784	10.828	44.000	184	1.017.550	738.000	-	77.300		2.021.646
EKİM	87.999	780	12.000	-	1.089.090	685.050	1.000	96.000		1.971.919
KASIM	289.483	4.786	8.600		1.124.792	407.520	5.200	35.900		1.876.281
ARALIK	197.973	5.518	3.000	428	1.493.250	648.550	200	58.300	1.250	2.408.469
TOPLAM	1.788.003	45.695	300.510	2.147	13.558.571	9.010.990	18.900	1.075.040	1.250	25.801.106

2007 Yılı Bandrol Rakamları

AYLAR	Yabancı CD	Yabancı DVD	Yabancı MC	Yabancı LP	Yerli CD	Yerli MC	Yerli DVD	Yerli VCD	TOPLAM
OCAK	87.223	777	2.000	-	650.100	229.800	3.000	12.000	984.900
ŞUBAT	112.736	4.249		-	1.084.550	570.880	1.000	27.600	1.801.015
MART	73.208	1.866	3.000	189	1.941.300	659.300	4.900	116.900	2.800.663
NİSAN	111.601	10.210	6.500	408	880.840	365.500	6.000	42.260	1.423.319
MAYIS	126.765	6.929	6.000	-	1.355.800	561.035	-	97.900	2.154.429
HAZİRAN	138.415	2.904	2.800	-	1.910.800	499.900	500	51.490	2.606.809
TEMMUZ	80.560	3.810	1.800	-	1.007.025	499.600	2.800	61.700	1.657.295
AĞUSTOS	128.872	4.152	2.000	-	925.290	340.217	7.000	38.400	1.445.931
EYLÜL	120.610	13.417	7.500	-	910.124	225.820	8.050	60.600	1.346.121
EKİM	199.524	3.862	4.000	-	638.850	159.150	7.200	59.000	1.071.586
KASIM	127.054	6.153	-	361	767.150	157.330	9.850	10.500	1.078.398
ARALIK	145.853	3.766	5.600	-	1.423.604	308.700	7.000	7.500	1.902.023
TOPLAM	1.452.421	62.095	41.200	958	13.495.433	4.577.232	57.300	585.850	20.272.489

2008 Yılı Bandrol Rakamları

AYLAR	BRD	Yabancı CD	Yabancı DVD	Yabancı MC	Yerli CD	Yerli MC	Yerli DVD	TOPLAM
OCAK		125.156	6.669	1.000	680.400	98.700	4.200	923.229
ŞUBAT		108.927	4.989	-	581.750	71.500	2.000	815.116
MART		244.198	9.362	-	901.366	162.700	8.500	1.358.176
NİSAN	25	128.123	5.269	5.600	800.450	165.500	4.800	1.146.217
TOPLAM	25	606.404	26.289	6.600	2.963.966	498.400	19.500	4.242.738

EK 7:

Müzik Sektörünün Firmalar Bazında Albüm Satışları:
01.01.2008 - 30.09.2008 TARİHLERİ ARASINDAKİ İLK YUZ FIRMA

	Müzik Yapım Şirketleri	Yabancı CD	Yabancı DVD	Yabancı Kaset	Yabancı LP	Yerli CD	Yerli DVD	Yerli Kaset	Yerli VCD	Toplam
1	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	0	0	0	0	789.700	7.600	261.100	0	1.058.400
2	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	587.500	0	239.000	0	826.500
3	ARMA MÜZİK BİL. DÜJ. SAN. REK.YAY. FİLM GÖSTERİ SPOR.TUR.ORG.SAN. VE TİC. AŞ.	0	0	0	0	520.000	0	8.000	0	528.000
4	ÜÇÜNCÜ GÖZ MÜZİK FİLM YAPIM İLETİŞİM DANIŞ. VE REKLAM LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	323.300	0	172.000	0	495.300
5	BEREKAT YAYINEVİ-REŞİT AVANOĞLU	0	0	0	0	387.500	0	15.500	70.500	473.500
6	AVRUPA MÜZİK YAPIM PROD. YAY. TİC. AŞ.	0	0	0	0	290.000	0	166.800	0	456.800
7	DİVAN MÜZİK YAPIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	351.000	0	72.000	0	423.000
8	İDOBAY MÜZİK YAPIM VE KASETÇİLİK A.Ş.	0	0	0	0	214.600	0	203.000	0	417.600
9	EMRE GRAFSON MÜZİK SANAT FİLM GÖST. HİZM. İLET. SİST. ÜRET.PAZ. DAN. VE TİC. AŞ	0	0	0	0	218.000	0	131.000	0	349.000
10	KALAN SES GÖRÜNTÜ FİLM YAPIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	2.800	0	0	0	317.200	0	19.000	0	339.000
11	EMİ-KENT ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.	237.432	23.233	0	206	27.100	0	0	0	287.971
12	GÖNÜL KASETÇİLİK MEHDİ AYDIN	0	0	0	0	159.900	0	62.500	65.000	287.400
13	SONY BMG MUSIC ENTERTAINMENT TÜRKİYE TİC. A.Ş.	130.644	2.911	0	0	130.650	2.000	20.000	0	286.205
14	ANADOLU TUR REKLAM MÜZ.YAP.ORG. VE SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	267.490	0	11.087	0	278.577
15	METİN GİM PRODÜKSİYON BASIN YAYIN SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	218.450	0	0	17.000	235.450
16	KOM MÜZİK YAPIM YAY. VE DAĞ. LTD. ŞTİ.	22.500	0	19.500	0	95.000	0	80.000	0	217.000
17	TÜRKÜOLA MÜZİK VE FİLM YAPIM SANAYİ VE TİC. A.Ş.	0	0	0	0	205.500	0	3.150	0	208.650
18	ÖZLEM PLAK VE KASETÇİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	198.500	0	4.000	0	202.500
19	DE-KA YAPIMCILIK PAZ. TİC. VE SAN .AŞ.	0	0	0	0	94.100	0	107.400	0	201.500
20	TMC FİLM MÜZİK ÜRETİM VE PAZARLAMA A.Ş.	0	0	0	0	134.700	0	62.000	0	196.700
21	ÖNCÜ MÜZİK PRODÜKSİYON DAĞ.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	96.000	0	92.500	0	188.500
22	CİNAN PLAK KASETÇİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	87.500	0	96.000	0	183.500
23	ESEN ELEKTRONİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	125.900	11.000	38.200	0	175.100
24	HEDEF MÜZİK FİLM YAPIM DAĞITIM GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	111.000	0	24.000	21.000	156.000
25	NEY PRODÜKSİYON BASIM YAY.DAĞ.REK.ORG.TAN.BİLG.EĞT.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	70.200	0	51.910	10.700	132.810
26	SAATÇİ MÜZİK FİLM YAPIM REKLAM ORG. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	104.600	0	28.050	0	132.650
27	JET PLAK KASET YAP. DAĞ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	17.000	0	0	0	105.000	0	4.400	1.000	127.400
28	ULUS MÜZİK SAN. VE TİC. A.Ş.	0	0	0	0	112.000	0	13.500	0	125.500
29	POZİTİF MÜZİK YAPIM TİC. A.Ş.	2.700	0	0	0	117.625	0	400	0	120.725
30	MELODİ MÜZİK YAP.KAS.ELEKT.DAY.TÜK.MAM.DAĞ.PAZ.İHR.İTH.SAN.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	55.700	0	56.600	7.000	119.300
31	ÇINAR MÜZİK YAPIM DAĞITIM SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	78.600	0	38.500	0	117.100
32	MARMARA MÜZİK YAPIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	83.250	0	15.800	12.000	111.050

	MÜZİK YAPIM ŞİRKETLERİ	Yabancı CD	Yabancı DVD	Yabancı Kaset	Yabancı LP	Yerli CD	Yerli DVD	Yerli Kaset	Yerli VCD	Toplam
33	ÖZDEMİR PLAK VE KASETÇİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	49.000	0	57.000	0	106.000
34	MOD YAPIM GÖSTERİ HİZMETLERİ VE TURİZM TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	89.050	0	0	0	89.050
35	BEY PLAK VE KASETÇİLİK TİC. VE SAN.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	23.900	0	30.250	34.800	88.950
36	ÖZMÜZİK PLAKÇILIK VE KASETÇİLİK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	29.420	0	48.705	7.900	86.025
37	SON PRODÜKSİYON-NİHAT DOĞAN	0	0	0	0	73.000	0	12.000	0	85.000
38	YENİ DÜNYA MÜZİK VE YAYIN TİC. LTD. ŞTİ.	72.700	180	1.600	0	8.000	0	0	0	82.480
39	DOKUZ SEKİZ MÜZİK YAPIM MENAJERLİK SANATSAL ORG. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	80.000	0	2.000	0	82.000
40	MİLHAN MÜZİK FİLM ÜRETİM VE İLETİŞİM SIS.DAĞ.PAZ.TİC.LTD.ŞTİ.	45.000	0	0	0	33.400	0	2.000	0	80.400
41	YENİ DÜNYA İNSAN KAYNAKLARI DANŞ. ORG. EĞT. ARAS. REKLAM VE PAZ. TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	60.000	0	20.000	0	80.000
42	DEĞİŞİM KÜLTÜR SANAT LTD. ŞTİ.	77.785	189	0	0	0	0	0	0	77.974
43	A.K. MÜZİK YAPIM ORGANİZASYON-A.KÜÇÜKÖNCÜ	62.504	4.438	0	391	9.100	0	0	0	76.433
44	AZİM DAĞITIM YAY.PAZ.LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	65.600	0	7.500	3.000	76.100
45	ERDAL MÜZİK ÜRETİM PAZ.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	29.000	0	47.000	0	76.000
46	KAMEL AUDIO KASET VE COMPACT DISC SAN. A.Ş.	0	0	0	0	63.500	0	12.000	0	75.500
47	OLİMPİYAT MEDYA MÜZİK ÜRETİM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	43.700	0	31.500	0	75.200
48	POPÜLER AJANS MÜZİK YAPIM PAZARLAMA TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	44.300	0	30.000	0	74.300
49	OZAN VİDEO FİLM İŞLETMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	0	0	0	0	57.300	0	16.700	0	74.000
50	İBER MÜZİK FİLM YAPIM DAĞ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	39.500	0	30.000	0	69.500
51	AYDIN MÜZİK YAPIM DAĞ. PAZ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	27.400	0	39.100	0	66.500
52	NİL SESLİ VE GÖRÜNTÜLÜ ESERLER PAZ.SAN. VE TİC. A.Ş.	0	0	0	0	32.000	0	13.500	18.000	63.500
53	MEDYA OFİS YAYIM PRODÜKSİYON EĞİTİM ORGANİZASYON SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	3.000	0	0	0	27.100	0	17.600	14.200	61.900
54	STARDIUM MÜZİK YAPIM REKLAM TANITIM VE ORG.A.Ş.	0	0	0	0	45.000	0	16.000	0	61.000
55	ATİ MÜZİK SES GÖRÜNTÜ İLET. SIST. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	59.200	0	1.000	0	60.200
56	ÇAĞ KASET HALİL ÇALIŞKAN	0	0	0	0	27.100	0	31.800	500	59.400
57	DUYGU MÜZİK PLAK VE KAS. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ	0	0	0	0	36.900	0	22.300	0	59.200
58	AĞDAŞ MÜZİK PROD. DAĞ. ORG.. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	34.000	0	25.000	0	59.000
59	SENSEÇ MÜZİK ÜRETİM YAPIM DAĞITIM PAZ.VE SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	30.100	0	27.700	0	57.800
60	MYD MÜZİK YAPIM VE BİLG. HİZM.SAN.TİC.LTD.ŞTİ	0	0	0	0	22.900	0	33.000	0	55.900
61	COŞKUN PLAK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	52.100	0	1.400	0	53.500
62	BALET PLAK VE MÜZİKASET VE TİCARET- A. YEŞİL GİRESUNLU	40.151	4.504	0	0	7.300	1.300	0	0	53.255
63	ODEON GRUBU MÜZİK YAPIMCILIK VE TİC. AŞ.	9.800	0	0	0	38.600	0	4.800	0	53.200
64	BEYZA MÜZİK BASIN YAYIN SAN. VE TİC LTD. ŞTİ.	11.000	0	0	0	40.000	0	0	2.000	53.000
65	ATEŞ MÜZİK CAHİT ATEŞ	0	0	0	0	33.700	0	17.400	1.000	52.100
66	TOPKAPI MÜMESSİLİK VE TİC.LTD.ŞTİ.	47.249	324	0	0	4.200	0	0	0	51.773
67	ABC AJANS FİLM MÜZİK YAP. PAZ. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	28.000	0	22.000	0	50.000
68	HAKKI BULUT MÜZİK YAP. VE GIDA SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	20.000	0	30.000	0	50.000

	MÜZİK YAPIM ŞİRKETLERİ	Yabancı CD	Yabancı DVD	Yabancı Kaset	Yabancı LP	Yerli CD	Yerli DVD	Yerli Kaset	Yerli VCD	Toplam
69	İSİM PRODÜKSİYON REKLAM BASIM TURİZM ELEKT. İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	18.000	0	11.000	20.000	49.000
70	ERCAN KASETÇİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	12.400	0	12.000	21.000	45.400
71	EKİNOKS MÜZİK YAPIM VE ORG. LTD. ŞTİ.	23.045	0	0	0	22.000	0	0	0	45.045
72	DNZ PROD. FİLM MÜZİK YAPIM VE TURİZM SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	30.000	0	15.000	0	45.000
73	TOKTA MÜZİK - JAN TOKTA	0	0	0	0	23.000	0	20.000	0	43.000
74	POLAT MÜZİK YAPIM DAĞITIM PRODÜKSİYON CUMA POLAT	0	0	0	0	17.500	0	24.800	0	42.300
75	MORAL FİLM PROD.YAY.ORG.HİZ.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	34.200	0	8.000	0	42.200
76	ÇAĞRI KASET YAPIM DAĞITIM PAZARLAMA-OSMAN ÇELİK	0	0	0	0	11.000	0	15.000	16.000	42.000
77	SENTEZ MÜZİK YAPIM-ERKAN GÜNEŞ	0	0	0	0	19.000	0	12.000	10.000	41.000
78	DİYAR ÇAM PRODUKSİYON-ORHAN ÇİFTÇİ	0	0	0	0	9.000	0	24.000	7.000	40.000
79	Hİ MÜZİK FİLM GÖST. HIZM. VE İLET. SİS. ÜRET. PAZ. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	29.000	0	10.000	0	39.000
80	YAKARTOP YAYINCILIK VE MÜZİK YAP. TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	39.000	0	0	0	39.000
81	MEDYA MÜZİK ÜRETİM TURİZM İNŞ. TEKSVE DİŞTİC.SAN.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	18.000	0	20.600	0	38.600
82	YAVUZ BURÇ PLAKÇILIK KASETÇİLİK SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	34.100	0	4.000	0	38.100
83	GÜL KASETÇİLİK/ÇETİN GÖKÇE	0	0	0	0	10.500	0	26.000	0	36.500
84	İSRA YAYIN DAĞITIM CEMİL BEDÜK	0	0	0	0	17.000	0	13.000	6.000	36.000
85	BEĞENİ MÜZİK YAPIM HEDİYELİK EŞYA TUR. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	33.800	0	2.000	0	35.800
86	ASIR AJANS-ÖMER GÖKALP	2.000	0	0	0	22.500	0	7.600	3.000	35.100
87	OSSI MÜZİK-İSMAİL HAKAN EREN	0	0	0	0	32.500	0	2.400	0	34.900
88	ALİŞAN MÜZİK YAP. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	7.100	0	23.200	4.500	34.800
89	UMUT PLAK VE KASET SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	12.600	0	14.200	8.000	34.800
90	YAŞAR KEKEVA PLAKÇILIK KASETÇİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	0	0	0	0	27.400	0	6.800	0	34.200
91	TANER OLGUN-TAN PROD. KASET CD GÖRÜNTÜLÜ VCD MÜZİK ÜR. YAP. PAZ. ORG.	0	0	0	0	14.000	0	20.000	0	34.000
92	HALKEVLERİ DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ İKTİSAİ İŞLETMESİ	0	0	0	0	23.500	0	10.000	0	33.500
93	ADA YAYINCILIK VE MÜZİK TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	33.050	0	0	0	33.050
94	KİRVEM MÜZİK YAPIM / HATİCE ÖZCAN	0	0	0	0	17.000	0	16.000	0	33.000
95	SEYHAN MÜZİK YAPIM REK.BİL.YAY.TİC.LTD.ŞTİ.	0	0	0	0	25.000	0	7.000	0	32.000
96	AKKİRAZ MÜZİK FİLM YAP. TAN. ORG. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	17.000	0	14.000	0	31.000
97	ASI KASETÇİLİK-MUSTAFA ASİ	0	0	0	0	17.000	0	13.000	0	30.000
98	BURHAN ÇAÇAN MÜZİK FİLM YAPIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	20.000	0	10.000	0	30.000
99	FERDİFON PLAK. KASET. VIDEO FİLM STÜD. İŞLT. PAZ. A.Ş.	0	0	0	0	15.000	0	15.000	0	30.000
100	İCMAL YAYINCILIK REKLAMCILIK VE TİC. LTD. ŞTİ.	0	0	0	0	30.000	0	0	0	30.000

Ek 8:

MÜZİK SEKTÖRÜNÜN 2006 YILINDAKİ ALBÜM SATIŞ RAKAMLARI

Sıra No	Albüm Adı	İcra Eden	Yapımcısı	Toplam Adet
1	WWW.BOMBABOMBA.COM	İSMAİL YURTSEVEN	AVRUPA MÜZİK YAPIM PROD. YAY. TİC. A.Ş.	540.000
2	MESAFE	SERDAR ORTAÇ	EMRE GRAFSON MÜZİK SANAT FİLM GÖST. HİZM. İLET. SİST. ÜRET.PAZ. DAN. VE TİC. A.Ş.	403.000
3	HAYALET SEVGİLİM	İREM YAĞCI	SÜPER MÜZİK YAPIM PRODÜKSİYON SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	300.000
4	FESTİVAL	KENAN DOĞULU	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	265.500
5	TEŞEKKÜR EDERİM ALLAH'IM	ÇEŞİTLİ SANATÇILAR	METİN GİM PRODÜKSİYON BASIN YAYIN SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ	245.000
6	TEŞEKKÜR EDERİM ALLAH'IM 2	ÇEŞİTLİ SANATÇILAR	METİN GİM PRODÜKSİYON BASIN YAYIN SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ	230.000
7	DİNLE	MAHSUN KIRMIZIGÜL	A1 MÜZİK YAPIM SAN. TİC. LTD.ŞTİ	230.000
8	7N BİTİRDİN	NAZAN ÖNCEL	AVRUPA MÜZİK YAPIM PROD. YAY. TİC. A.Ş.	210.000
9	NAZAR BONCUĞU	İNTİZAR ARSLAN	BOĞAZIÇI MÜZİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	201.000
10	YARGISIZ İNFAZ	ORHAN GENCEBAY	KERVAN PLAK. KASET. DAĞITIM PAZ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	200.000
11	SENELER/KAMIŞ	SUREN ASATRYAN	ATİ MÜZİK SES GÖRÜNTÜ İLET. SİST. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	190.000
12	SON DANS	FUNDA ARAR	TMC FİLM MÜZİK ÜRETİM VE PAZARLAMA A.Ş.	188.300
13	FERHAT GÖÇER	FERHAT GÖÇER	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	186.000
14	GÜLBEN ERGEN	GÜLBEN ERGEN	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	180.000
15	YURTTA AŞK CİHANDA AŞK	GÜLŞEN BAYRAKTAR (GÜLŞEN)	ÜÇÜNCÜ GÖZ MÜZİK FİLM YAPIM İLETİŞİM DANIŞ. VE REKLAM LTD. ŞTİ.	171.000
16	APAYRI	HANDE YENER	ÜÇÜNCÜ GÖZ MÜZİK FİLM YAPIM İLETİŞİM DANIŞ. VE REKLAM LTD. ŞTİ.	165.000
17	ŞARKI SÖYLEMEK LAZIM	SEZEN AKSU	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	152.000
18	TANIDIM SENİ	YILDIZ TİLBE	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	150.000
19	KUSURSUZ 19	DEMET AKALIN	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	147.000
20	OSMANLIDAN GÜNÜMÜZE MEHTER MARŞLARI	CÜNEYT ŞAHİN	ÇOŞKUN PLAK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	135.400
21	GÖNÜL YARASI	RAFET EL ROMAN	EMRE GRAFSON MÜZİK SANAT FİLM GÖST. HİZM. İLET. SİST. ÜRET.PAZ. DAN. VE TİC. A.Ş.	132.000
22	AN GELİR ATILLA İLHAN	ATILLA İLHAN	SELÇUKLU MÜZİK FİLM ÜRETİM SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	120.000
23	YEŞİLÇAM ŞARKILARI	BELKIS ÖZENER	KALAN SES GÖRÜNTÜ FİLM YAPIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	118.400
24	MİLLİYET 2006	ALPAY	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	115.000
25	KAÇAK	EBRU GÜNDEŞ	EMRE GRAFSON MÜZİK SANAT FİLM GÖST. HİZM. İLET. SİST. ÜRET.PAZ. DAN. VE TİC. A.Ş.	115.000
26	RENKLİ RÜYALAR OTELİ	TEOMAN	AVRUPA MÜZİK YAPIM PROD. YAY. TİC. A.Ş.	110.000
27	YILLARIM AĞLAR-GÜLÜMSE	KİBARIYE	AVRUPA MÜZİK YAPIM PROD.	109.000

	KADERINE		YAY. TİC. AŞ.	
28	AGU	FUAT GÜNER	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	108.000
29	SÖZ VERMİŞ ŞARKILAR	ÇEŞİTLİ SANATÇILAR	ADA YAYINCILIK VE MÜZİK TİC.LTD.ŞTİ.	103.150
30	AMAN	EYLEM KIZIL	DOKUZ SEKİZ MÜZİK YAPIM MENAJERLİK SANATSAL ORG. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	102.000
31	TRIBUTE 1	ÇEŞİTLİ SANATÇILAR	ADA YAYINCILIK VE MÜZİK TİC.LTD.ŞTİ.	101.000
32	MORA	VOLKAN KONAK	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	101.000
33	COOL KADIN	AJDA PEKKAN	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	101.000
34	TRIBUTE 2	BİRSEN TEZER	ADA YAYINCILIK VE MÜZİK TİC.LTD.ŞTİ.	100.500
35		ANKARALI NAMIK (N. UĞURLU)	SÜPER MÜZİK YAPIM PRODÜKSİYON SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	100.000
36	NAYNİNİ	ANKARALI NAMIK (N. UĞURLU)	ÖZMÜZİK PLAKÇILIK VE KASETÇİLİK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	93.300
37	ANKARALI NAMIK YAPIŞTIR KOÇUM NASSI YANI	ÇEŞİTLİ SANATÇILAR	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	80.000
38	TÜRKÇE	BEYZA SÖNMEZ	NİL SESLİ VE GÖRÜNTÜLÜ ESERLER PAZ.SAN. VE TİC. A.Ş.	80.000
39	PEYGAMBERİN GÜLLERİ	HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ	RH POZİTİF MÜZİK YAPIM SAN. VE ORG.	80.000
40	HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ HÜSN-Ü KLARNET	LEVENT UĞUR YÜKSEL	İD İLETİŞİM DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ.	76.300
41	KADIN ŞARKILARI	DURŞUN ALİ ERZİNCANLI	MARMARA MÜZİK YAPIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	76.200
42	EN SEVGİLİYE 7	MUAZZEZ ERSOY	AVRUPA MÜZİK YAPIM PROD. YAY. TİC. AŞ.	70.000
43	NANKÖR	FETHULLAH GÜLEN	NİL SESLİ VE GÖRÜNTÜLÜ ESERLER PAZ.SAN. VE TİC. A.Ş.	70.000
44	İNSANI YÜCELTEYEN VASIPLAR	KEREM CEM DÜRÜK	İREM EMRE MÜZİK YAPIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	68.000
45	EYLÜL	ALİ ÖZÜTEMİZ	İBER MÜZİK FİLM YAPIM DAĞ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	67.000
46	GERİYE DÖNÜN SENELER	NİL KARABRAHİMGİL	SONY BMG MUSIC ENTERTAINMENT TÜRKİYE TİC. A.Ş.	66.200
47	TEK TAŞIMI KENDİM ALDIM	ENGİN NURŞANİ	DE-KA YAPIMCILIK PAZ. TİC. VE SAN. AŞ.	66.000
48	SEN NEFSİNE KÖLE OLDUN	BURCU GÜNEŞ	ÖZDEN ULUSLAR ARASI MÜZİK YAPIM ORG. PAZ. TİC. LTD. ŞTİ.	65.000
49	YAŞASIN OKULUMUZ	MUSTAFA HAYRİ KÜÇÜKDENİZ	DİVAN MÜZİK YAPIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	64.000
50	YANDIM OĞUL	ÇEŞİTLİ SANATÇILAR	MİHLAN MÜZİK FİLM ÜRETİM VE İLETİŞİM SİS.DAĞ.PAZ.TİC.LTD.ŞTİ.	61.500
51	ATATÜRKÜN SEVDİĞİ ŞARKILAR VE TÜRKÜLER	ÇEŞİTLİ SANATÇILAR	PANA FİLM YAPIM SİNEMA TELEVİZYON REKLAM ORGANİZASYON SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	61.000
52	KURTLAR VADİSİ İRAK FİLM MÜZİKLERİ	YAŞAR GÜNAÇGÜN	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	60.000
53	SEVDA SİNEMALARDA	ERHAN GÜLERİYÜZ	RÜZGAR MÜZİK YAP. REKL. TURZ. GÖR. HİZ. ORG. VE SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	60.000
54	NEFES	SİBEL ALAŞ	İREM EMRE MÜZİK YAPIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	60.000
55	CARPE DIEM (SİBEL ALAŞ)	FERDA ANIL YARKIN	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	60.000
56	AYRILMAYALIM	ANKARALI NAMIK (N. UĞURLU)	ÖZMÜZİK PLAKÇILIK VE KASETÇİLİK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	59.740
57	ANKARALI NAMIK AYARCI ARABADA BEŞ EVDE ONBEŞ İŞTE	MURAT BAŞARAN	EGE MÜZİK FİLM YAP. BASIN TAN. ORG. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	58.600
57	SANA ÖLÜRÜM			

58	AŞK TESADÜFLERİ SEVER	MÜSLÜM GÜRSES	PASAJ FİLM REKLAM PRODÜKSİYON SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	58.000
59	CANIN SAĞOLSUN	CENGİZ KURTOĞLU	ATİ MÜZİK SES GÖRÜNTÜ İLET. SİST. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	56.500
60	MEDİNE'YE VARAMADIM/YARALIYIM	ALİ ERCAN	ERCAN KASETÇİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	56.000
61	GERÇEĞE DOĞRU	HÜDAİ AKSU	ATİ MÜZİK SES GÖRÜNTÜ İLET. SİST. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	56.000
62	PEYGAMBER SEVGİSİ 99	FETHULLAH GÜLEN	NİL SESLİ VE GÖRÜNTÜLÜ ESERLER PAZ.SAN. VE TİC. A.Ş.	55.000
63	OXIR BE UĞUR (UĞURLAR OLSUN UĞUR)	VELİ YAŞAR (DİYAR)	KOM MÜZİK YAPIM YAY. VE DAĞ. LTD. ŞTİ.	55.000
64	KUTLU DOĞUM ÖZEL	ALPER KİŞ	MARMARA MÜZİK YAPIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	53.000
65	BÜYÜK DÜŞLER	BURAK GÜVEN	PASAJ FİLM REKLAM PRODÜKSİYON SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	51.000
66	BEYHUDE	MUSTAFA ÖZARSLAN	İBER MÜZİK FİLM YAPIM DAĞ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	50.200
67	YAŞASIN CUMHURİYET	ÇEŞİTLİ SANATÇILAR	ÜÇÜNCÜ GÖZ MÜZİK FİLM YAPIM İLETİŞİM DANIŞ. VE REKLAM LTD. ŞTİ.	50.000
68	TÜRKÜLERİMİZ 6(UNUTURSUN MİHRİBANIM)	SELDA BAĞCAN	SELMAJÖR-FUNDA DEMİRTAŞ	50.000
69	TOBE/TOVBE	HARDİ S. AHMAD	KAMEL AUDIO KASET VE COMPACT DISC SAN. A.Ş.	50.000
70	KIRMIZI GÜLLER	ABDURRAHMAN ÖNÜL	ÇINAR MÜZİK YAPIM DAĞITIM SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.	50.000
71	HIRSIZ POLİS	ADNAN KARADUMAN	TMC FİLM MÜZİK ÜRETİM VE PAZARLAMA A.Ş.	50.000
72	AŞKIN CEZASI	FERDİ TAYFUR	ÇEŞME MÜZİK YAPIM-TİMUR TURAN BAYBURT	50.000
73	AŞKI S HALİ	SINAN ÖZEN	SINAN MÜZİK ÜRETİM PLAK VE KASETÇİLİK TİC. LTD. ŞTİ.	50.000
74	33/3-BAŞKA	İŞİN KARACA	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	50.000
75	AMAN DOKTOR	CANDAN ERÇETİN	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	49.500
76	YÜREĞİNDEN ÖPÜYORUM	İBRAHİM ERKAL	ULUS MÜZİK SAN. VE TİC. A.Ş	48.000
77	YALAN MI	HASAN YILMAZ	OLİMPİYAT MEDYA MÜZİK ÜRETİM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	47.000
78	UYANIŞ	VELİ KILIÇ	ULUSOY PRODÜKSİYON REKLAM YAP. VE MENEJERLİK TİC. LTD. ŞTİ.	45.000
79	KÜSTÜM AŞKLARA	HAKAN ALTUN	ESEN ELEKTRONİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ	45.000
80	KIR ÇİÇEKLERİ	ERSİN YILDIZ	NİL SESLİ VE GÖRÜNTÜLÜ ESERLER PAZ.SAN. VE TİC. A.Ş.	45.000
81	İKİ	C. KEMER	STARDIUM MÜZİK YAPIM REKLAM TANITIM VE ORG.A.Ş.	44.500
82	BİR DEVAM FİLMİ	FERİDUN DÜZAĞAÇ	PASAJ FİLM REKLAM PRODÜKSİYON SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	43.000
83	BU BENİM HAYATIM	HAKKI BULUT	HAKKI BULUT MÜZİK YAP. VE GIDA SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	42.000
84	BAHANE	SEZEN AKSU	DOĞAN MÜZİK YAPIM VE TİC. A.Ş.	41.500
85	EN SEVGİLİYE 3	DURSUN ALİ ERZİNCANLI	MARMARA MÜZİK YAPIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	41.000
86	ALTIN KIZLAR POP FASIL	SERDAR ERBAŞI	MİHLAN MÜZİK FİLM ÜRETİM VE İLETİŞİM SİS.DAĞ.PAZ.TİC.LTD.ŞTİ.	41.000
87	YÜCELER YÜCESİ	SEDAT UÇAN	BEREKAT YAYINEVİ-REŞİT AVANOĞLU	40.000
88	UZAKTAN KUMANDALI	RECEP HEREN (HEREM)	CINAN PLAK KASETÇİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	40.000
89	SEVİYOM SEVECEĞİM	MUSTAFA TURAN (YILMAZ TURAN)	CINAN PLAK KASETÇİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	40.000

90	SEN ÖLMEDEN ÖLMEYECEĞİM	ŞAHİN KARAKUZULU	MERİDYEN MÜZİK YAPIM- GÜRSEL KOCA	40.000
91	RAMAZAN İLAHİLERİ	ÇEŞİTLİ SANATÇILAR	METİN GİM PRODÜKSİYON BASIN YAYIN SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	40.000
92	NURU'L-HÜDA	MEHMET EMİN AY	BEYZA MÜZİK BASIN YAYIN SAN. VE TİC LTD. ŞTİ.	40.000
93	KOD ADI AŞK	ÇELİK ERİŞÇİ	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	40.000
94	GÖNÜL DÜNYAMIZDA BURSA VAAZI 1-2	FETHULLAH GÜLEN	NİL A.Ş.	40.000
95	ANNEM KIZIYOR	BERDAN MARDİNİ (ENGİN KARADEMİR)	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	40.000
96	AKŞAMÜSTÜ	HALUK LEVENT	MOD MÜZİK BİLİŞİM FİLM GÖS. SANAT ORG. PROG. REK. SAN. VE TİC. A.Ş.	40.000
97	ADIN NE SENİN	EMRAH ERDOĞAN	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	40.000
98	% 100 NEZ	NEZİHE KALKAN (NEZ)	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	40.000
99	ÖZLEDİN Mİ?	SİBEL CAN	EMRE GRAFSON MÜZİK SANAT FİLM GÖST. HİZM. İLET. SİST. ÜRET.PAZ. DAN. VE TİC. A.Ş	39.000
100	İZ	YAVUZ BİNGÖL	SEYHAN MÜZİK PROD. İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	39.000
101	EN SEVGİLİYE 4	DURSUN ALİ ERZİNCANLI	MARMARA MÜZİK YAPIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	39.000

EK 9:

İnternet aracılığı ile yayın yapan dergiler

DERGİ ADI	KONUSU
Aksiyon	Haftalık haber ve yorum dergisi.
Âlem	Sosyete hayatını konu alan derginin basımından aktarılanlar.
Anadolu Gençlik	Aylık yayınlanan siyasi, kültürel derginin online olarak da okunabilen sitesi.
Araba Dergisi	Otomobil teknik bilgileri, haberleri, fiyatları ve resimleri.
Atlas	Aylık coğrafya ve keşif dergisi.
BTvizyon	Bilişim teknolojileri hakkında yayın yapan dergi.
Byte	Aylık bilgisayar dergisinin tanıtım sitesi.
Canteen	Hayat, eğitim, sanat gibi konular içeren gençlik dergisinin bazı bölümleri okuyabileceğiniz resmi internet sitesi.
Chip	Aylık bilgisayar dergisi.
Dergi@Net	Sanal kültür, sanat ve edebiyat dergisi.
Doğu Batı	Düşünce dergisinin bazı makale ve seçtikleri resimleri yayınladıkları sitesi.
Düşünen Adam	Haftalık elektronik dergi. Politika, sanat, edebiyat, kültür, psikoloji ve diğerleri.
Elele	Aylık yayınlanan kadın, yaşam ve moda dergisinin basımından özetler.
Elle	Aylık yayınlanan kadın, yaşam ve moda dergisinin Türkçe resmi sitesi.
Focus	Aylık yayınlanan popüler bilim, kültür ve yaşam dergisinin basımından özetler.
Formsante	Aylık yayınlanan kadın, yaşam ve sağlık dergisinin basım özetleri.
IT-Business	Donanım yazılım ve internet teknolojileri konulu yönetici rehberi.
Kobi-Efor	Aylık yayınlana kobi, sanayi ve ekonomi dergisinin resmi

	web sitesi.
Kozmopolit Internet Dergisi	Aylık güncellenen Türkiye, Almanya ve Avrupa ile dünyadan göç ve göçmenlik politikaları, ekonomi, kültür, küreselleşme üzerine elektronik dergi.
Lezzet	Aylık yayınlanan yemek ve mutfak kültürü dergisinin web sitesi.
Level	Aylık oyun dergisi.
LinuxNet	Aylık dergi hakkında bilgiler, haberler.
Macworld	Macintosh teknolojileri ile ilgili derginin Internet sürümü.
Netyorum	Teknoloji ve günlük yaşam sohbetleri.
Oyuncu	Üç ayda bir yayınlanan oyun dergisi.
PC Extra	Her sayıda tek bir konuya odaklanan bir dergi.
PCnet	Bilgisayar ve İnternet dergisi.
PC Pratik	Aylık bilgisayar dergisi.
PC World	Aylık bilgisayar dergisi.
Photoshop Dersi	Sanatçılardan, illüstrasyonlara, Photoshop derslerine kadar birçok içeriği olan bir dergidir.
Popüler Bilim	Popüler Bilim adlı derginin sayıları ve bayi bilgileri.
Sanal Gazete	CAD/CAM/CAE, GIS ve Multimedia üzerine yazılar, ürün tanıtımları, haberler.
Serbest Düşme	Elektronik dergi. Kültür, sanat, yaşam, hobi, bilgisayar.
Sızıntı	Aylık bilim ve edebiyat dergisi.
Tarih ve Düşünce	Aylık dergiden seçmeler.
Tekno Türk	Bilişim elektronik dergisi.
Telepati	Türkiye'deki ilk Telekom dergisi. Sektördeki gelişmeler, arşiv ve abonelik formu.
Tempo Dergisi	Haftalık haber, aktüalite dergisi.
TurkishTime	Türkiye İhracatçılar Meclisi yayın organının resmi web sitesi.
TÜBİTAK	Bilim ve Teknik Dergisi - Aylık bilim ve teknoloji dergisi.
Wedding Home	Gelinlik, evlilik, nişan ve düğün hazırlıkları, davetiye gibi

	kategorilerden oluşan Gelin - Damat dergisi.
Weekly Magazine	Aylık kiřisel dūřune ve sanat dergisinin basım zetleri.
Windows & .NET Magazine	Profesyonel kullanıcılara yönelik bilgisayar dergisi.
Vogel Burda Communications	Chip ve Level dergilerinin yayıncısı, Vogel Medya şirketinin resmi web sitesi.
<u>Voyager</u>	Seyahat dergisinin haberler ve etkinliklerini yayınladığı resmi sitesi.

Ek 10

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU'NUN MÜZİK SEKTÖRÜNÜ KAPSAMASI

Birinci Bölüm

Fikir ve Sanat Eserleri

A) Amaç

Madde 1- (Değişik: 21.2.2001-4630/1) Bu Kanunun amacı, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmektir.

Kapsam

Madde 1a- (Ek: 21.2.2001-4630/2) Bu Kanun, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını, bu haklara ilişkin tasarruf esas ve usullerini, yargı yollarını ve yaptırımları ile Kültür Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluğunu kapsamaktadır."

Tanımlar

Madde 1b- (Ek: 21.2.2001-4630/2) Bu Kanunda geçen tanımlardan;

a) Eser: Sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerini;

b) Eser sahibi: Eseri meydana getiren kişiyi (Değişik: 03.03.2004-5101/9);

c) İşlenme eser: Diğer bir eserden istifade suretiyle vücuda getirilip de bu esere nispetle müstakil olmayan ve işleyenin hususiyetini taşıyan fikir ve sanat mahsullerini;

d) Derleme eser: Özgün eser üzerindeki haklar saklı kalmak kaydıyla, ansiklopediler ve antolojiler gibi muhtevası seçme ve düzenlemelerden oluşan ve bir düşünce yaratıcılığı sonucu olan eseri;

e) Tespit: Seslerin veya ses temsillerinin veya ses ve görüntülerin anlaşılabilir, çoğaltılabilir veya iletilebilir şekilde bir araca kaydedilmesi işlemini;

f) Fonogram: Sinema eseri gibi görsel-işitsel eserler içindeki ses tespitleri hariç olmak üzere, bir icrada yer alan seslerin veya diğer seslerin veya ses temsillerinin tespit edildiği ses taşıyıcısı fiziki ortamı;

g) Bilgisayar programı: Bir bilgisayar sisteminin özel bir işlem veya görev yapmasını sağlayacak bir şekilde düzene konulmuş bilgisayar emir dizgesini ve bu emir dizgesinin oluşum ve gelişimini sağlayacak hazırlık çalışmalarını;

h) Arayüz: Bilgisayarın donanım ve yazılım unsurları arasında karşılıklı etkilenme ve bağlantıyı oluşturan program bölümlerini;

ı) Araişerlik: Bilgisayar program bölümlerinin fonksiyonel olarak birlikte çalışması ve karşılıklı etkilenmesi ve alışverişi yapılan bilginin karşılıklı kullanım yeteneğini;

j) Bağlantılı haklar: Eser sahibinin manevi ve mali haklarına zarar vermemek kaydıyla komşu hak sahipleri ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcılarının sahip oldukları hakları,

k) Komşu haklar: Eser sahibinin manevi ve mali haklarına zarar vermemek kaydıyla ve eser sahibinin izniyle bir eseri özgün bir biçimde yorumlayan, tanıtan, anlatan, söyleyen, çalan ve çeşitli biçimlerde icra eden sanatçıların, bir icra ürünü olan veya sair sesleri ilk defa tespit eden fonogram yapımcıları ile radyo-televizyon kuruluşlarının sahip oldukları hakları,

l) Bakanlık: (Ek: 03.03.2004-5101/9) Kültür ve Turizm Bakanlığını ifade eder.

B) Fikir ve Sanat Eserlerinin Çeşitleri

I- İlim ve Edebiyat Eserleri

II- Musiki Eserleri

III- Güzel Sanat Eserleri

IV. Sinema Eserleri

C) İşlenmeler ve Derlemeler

Ç) Alenileşmiş ve Yayınlanmış Eserler:

İkinci Bölüm

Eser Sahibi

A) Tarif

I-Genel Olarak

Madde 8- (Değişik: 21.2.2001-4630/5) Bir eserin sahibi onu meydana getirendir.

Bir işlenmenin ve derlemenin sahibi, asıl eser sahibinin hakları mahfuz kalmak şartıyla onu işleyendir.

Sinema eserlerinde; yönetmen, özgün müzik bestecisi, senaryo yazarı ve diyalog yazarı, eserin birlikte sahibidirler. Canlandırma tekniğiyle yapılmış sinema eserlerinde; animatör de eserin birlikte sahipleri arasındadır.

II- Eser Sahiplerinin Birden Fazla Oluşu

Madde 9- Birden fazla kimselerin birlikte vücuda getirdikleri eserin kısımlara ayrılması mümkünse, bunlardan her biri vücuda getirdiği kısmın sahibi sayılır.

Aksi kararlaştırılmış olmadıkça, eseri birlikte vücuda getirenlerden her biri bütün eserin değiştirilmesi veya yayımlanması için diğerlerinin iştirakini isteye bilir. Diğer taraf muhik bir sebep olmaksızın iştirak etmezse, mahkemece müsaade verilebilir. Aynı hüküm mali hakların kullanılmasında da uygulanır.

III- Eser Sahipleri Arasındaki Birlik

Madde 10- Birden fazla kimsenin iştirakiyle vücuda getirilen eser ayrılmaz bir bütün teşkil ediyorsa, eserin sahibi onu vücuda getirenlerin birliğidir.

Birliğe adi şirket hakkındaki hükümler uygulanır. Eser sahiplerinden biri, birlikte yapılacak bir muameleye muhik bir sebep olmaksızın müsaade etmezse, bu

müsaade mahkemece verilebilir. Eser sahiplerinden her biri, birlik menfaatlerine tecavüz edildiği takdirde tek başına hareket edebilir.

Bir eserin vücuda getirilmesinde yapılan teknik hizmetler veya teferruata ait yardımlar, iştirake esas teşkil etmez.

(Ek: 21.2.2001-4630/6) Birden fazla kimsenin iştiraki ile vücuda getirilen eser, ayrılmaz bir bütün teşkil ediyorsa bir sözleşmede veya hizmet şartlarında veya eser meydana getirildiğinde yürürlükte olan herhangi bir yasada aksi öngörülmediği takdirde birlikte eser üzerindeki haklar eser sahiplerini bir araya getiren gerçek veya tüzel kişi tarafından kullanılır. Sinema eseri ile ilgili haklar saklıdır.

B) Eser Sahipleri Hakkında Karineler

I- Sahibinin Adı Belirtilen Eserlerde

Madde 11- Yayınlanmış eser nüshalarında veya bir güzel sanat eserinin aslında, o eserin sahibi olarak adını veya bunun yerine tanınmış müstear adını kullanan kimse, aksi sabit oluncaya kadar o eserin sahibi sayılır.

(Değişik:7.6.1995-4110/5) Umumi yerlerde veya radyo-televizyon aracılığı ile verilen konferans ve temsillerde, mutlak şekilde eser sahibi olarak tanıtılan kimse o eserin sahibi sayılır; meğerki, birinci fıkradaki karene yoluyla diğerk bir kimse eser sahibi sayılsın.

II- Sahibinin Adı Belirtilmeyen Eserlerde

Madde 12- Yayınlanmış olan bir eserin sahibi 11 inci maddeye göre belli olmadıkça, yayımlayan ve o da belli değılse çoğaltan, eser sahibine ait hak ve salahiyetleri kendi namına kullanabilir.

Bu salahiyetler, 11 inci maddenin ikinci fıkrasındaki karene ile eser sahibi belli olmadığı hallerde konferansı verene veya temsili icra ettirene aittir.

Bu maddeye göre salahiyetli kimselerle asıl hak sahipleri arasındaki münasebetlere, aksi kararlaştırılmamışsa, adi vekalet hükümleri uygulanır.

Üçüncü Bölüm

Fikri Haklar

A) Eser Sahibinin Hakları

I- Genel Olarak

Madde 13- Fikir ve sanat eserleri üzerinde sahiplerinin mali ve manevi menfaatleri bu Kanun dairesinde himaye görür.

Eser sahibine tanınan hak ve yetkiler eserin bütününe ve parçalarına şamildir.

(Değişik: 03.03.2004-5101/10) Filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcıları ile seslerin ilk tespitini gerçekleştiren fonogram yapımcıları, hak ihdas etmek amacı taşımaksızın, sahip oldukları hakların ihlâl edilmemesi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve malî haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilmesi maksadıyla, sinema ve müzik eserlerini içeren yapımlarının kayıt ve tescilini yaptırırlar. Aynı maksatla, eser sahiplerinin talebi üzerine, bu Kanun kapsamında korunan tüm eserlerin kayıt ve tescili yapılabilir, malî haklara ilişkin yararlanma yetkileri de kayıt altına alınabilir. Beyana müstenit yapılan bu işlemlerden Bakanlık sorumlu tutulamaz. Ancak, kayıt ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek işlemlerde, mevcut olmadığını bildiği veya bilmesi icap ettiği veya kendisine ait olmayan malî ve manevî haklara ilişkin yanlış beyanda bulunanlar, bu Kanunda öngörülen hukukî ve cezaî müeyyidelere tâbidirler. Bu Kanun kapsamında yapılan tüm kayıt ve tescil işlemlerine ilişkin ücretler Bakanlık tarafından belirlenir. Kayıt ve tescilin usul ve esasları, ücretlerinin belirlenmesi ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

II- Manevi Haklar

1. Umuma Arz Salahiyeti

Madde 14- Bir eserin umuma arz edilip edilmemesini yayımlanma zamanını ve tarzını münhasıran eser sahibi tayin eder.

Bütünü veya esaslı bir kısmı alenileşmemiş olan, yahut ana hatları her hangi bir suretle henüz umuma tanıtılmayan bir eserin muhtevası hakkında ancak o eserin sahibi malumat verebilir.

(Değişik: 21.2.2001-4630/8) Eserin umuma arz edilmesi veya yayımlanma tarzı, sahibinin şeref ve itibarını zedeleyecek mahiyette ise eser sahibi, başkasına yazılı izin vermiş olsa bile eserin gerek aslının gerek işlenmiş şeklinin umuma

tanıtılması veya yayımlanmasını menedebilir. Menetme yetkisinden sözleşme ile vazgeçmek hükümsüzdür. Diğer tarafın tazminat hakkı saklıdır.

2. Adın Belirtilmesi Salahiyeti

Madde 15- Eseri, sahibinin adı veya müstear adı ile yahut adsız olarak, umuma arzetme veya yayımlama hususuna karar vermek salahiyeti münhasıran eser sahibine aittir.

Bir güzel sanat eserinden çoğaltma ile elde edilen kopyalarla bir işlenmenin aslı veya çoğaltılmış nüshaları üzerinde asıl eser sahibinin ad veya alametinin, kararlaştırılan veya adet olan şekilde belirtilmesi ve vücuda getirilen eserin bir kopya veya işlenme olduğunun açıkça gösterilmesi şarttır.

Bir eserin kimin tarafından vücuda getirildiği ihtilaflı ise, yahut herhangi bir kimse eserin sahibi olduğunu iddia etmekte ise, hakiki sahibi, hakkının tespitini mahkemeden isteyebilir.

(Ek :7.6.1995-4110/6) Eser niteliğindeki mimari yapılarda, yazılı istem üzerine eserin görülen bir yerine, eser sahibinin uygun göreceği malzeme ile silinmeyecek biçimde eser sahibinin adı yazılır.

3. Eserde Değişiklik Yapılmasını Menetmek

Madde 16- Eser sahibinin izni olmadıkça eserde veyahut eser sahibinin adında kısaltmalar, ekleme ve başka değiştirmeler yapılamaz.

Kanunun veya eser sahibinin müsaadesiyle bir eseri işleyen, umuma arzeden, çoğaltan, yayımlayan, temsil eden veya başka bir suretle yayan kimse; işleme, çoğaltma, temsil ve yayım tekniği icabı zaruri görülen değiştirmeleri eser sahibinin hususi bir izni olmaksızın da yapabilir.

(Değişik: 21.2.2001-4630/9) Eser sahibi, kayıtsız ve şartsız olarak yazılı izin vermiş olsa bile şeref ve itibarını zedeleyen veya eserin mahiyet ve hususiyetlerini bozan her türlü değiştirilmeleri menedebilir. Menetme yetkisinden bu hususta sözleşme yapılmış olsa bile vazgeçmek hükümsüzdür.

4. Eser Sahibinin Zilyed ve Malike Karşı Hakları:

Madde 17- (Değişik: 21.2.2001-4630/10) Eser sahibi, gerekli durumlarda, aslın maliki ve zilyedinden, koruma şartlarını yerine getirmek kaydıyla, 4 üncü maddenin 1 inci ve 2 nci bendlerinde sayılan güzel sanat eserlerinin ve 2 nci maddenin 1 inci bendinde ve 3 üncü maddede sayılıp da yazarlarla bestecilerin el yazısıyla yazılmış eserlerinin asıllarından geçici bir süre için yararlanmayı talep etme hakkına sahiptir. Eser sahibinin bu hakkı, bu eserlerin ticaretini yapanlar tarafından eseri satın alan veya elde eden kişilere müzayede ve satış kataloğu veya ilgili belgeler ile açıklanır.

(Değişik:7.6.1995-4110/7) Aslın maliki, eser sahibi ile yapmış olduğu sözleşme şartlarına göre eser üzerinde tasarruf edebilir. Ancak eseri bozamaz ve yok edemez ve eser sahibinin haklarına zarar veremez.

(Ek :7.6.1995-4110/7) Eserin tek ve özgün olması durumunda eser sahibi, kendisine ait tüm dönemleri kapsayan çalışma ve sergilerde kullanmak amacıyla, koruma şartlarını yerine getirerek iade edilmek üzere eseri isteyebilir.

III- Hakların Kullanılması

a) Genel Olarak

Madde 18- (Değişik: 21.2.2001-4630/11) Mali hakları kullanma yetkisi münhasıran eser sahibine aittir.

Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça; memur, hizmetli ve işçilerin işlerini görürken meydana getirdikleri eserler üzerindeki haklar bunları çalıştıran veya tayin edenlerce kullanılır. Tüzel kişilerin uzuvları hakkında da bu kural uygulanır.

Bir eserin yapımcısı veya yayımcısı, ancak eserin sahibi ile yapacağı sözleşmeye göre mali hakları kullanabilir.

b) Hakları Kullanabilecek Kimseler

Madde 19- Eser sahibi 14 ve 15 inci maddelerin birinci fıkralarıyla kendisine tanınan salahiyetlerin kullanılış tarzlarını tespit etmemişse yahut bu hususu her hangi bir kimseye bırakmamışsa bu salahiyetlerin ölümünden sonra kullanılması, vasiyeti

tenfiz memuruna, bu tayin edilmemişse sırayla sağ kalan eşi ile çocuklarına ve mensup mirasçılarına, ana-babasına, kardeşlerine aittir.

(Değişik: 21.2.2001-4630/12) Eser sahibinin ölümünden sonra yukarıdaki fıkra da sayılan kimseler eser sahibine 14, 15 ve 16 ncı maddelerin üçüncü fıkralarında tanınan hakları eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl kendi namlarına kullanabilirler.

Eser sahibi veya birinci ve ikinci fıkralara göre salahi yetli olanlar, salahi yetlerini kullanmazlarsa, eser sahibinden veya halefinden mali bir hak iktisap eden kimse meşru bir menfaati bulunduğunu ispat şartıyla, eser sahibine 14, 15 ve 16 ncı maddelerin üçüncü fıkralarında tanınan hakları kendi namına kullanabilir.

Salahi yetli kimseler birden fazla olup müdahale hususunda birleşemezlerse, mahkeme, eser sahibinin muhtemel arzusuna en uygun bir şekilde basit yargılama usulü ile ihtilafı halleder.

(Değişik:1.11.1983-2936/2) 18 inci madde ile yukarıdaki fıkralarda sayılan salahi yetli kimselerden hiç biri bulunmaz veya bulunup da salahi yetlerini kullanmazlarsa yahut ikinci fıkra da belirlenen süreler bitmişse eser memleketin kültürü bakımından önemli görüldüğü takdirde Kültür Bakanlığı 14, 15, 16 ncı maddelerin üçüncü fıkralarında eser sahibine tanınan hakları kendi namına kullanabilir.

IV- Mali Haklar

1. Genel Olarak

Madde 20- (Değişik: 1.11.1983-2936/ 3) Henüz alenileşmemiş bir eserden her ne şekil ve tarzda olursa olsun faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Alenileşmiş bir eserden, eser sahibine münhasıran tanınan faydalanma hakkı, bu Kanunda mali hak olarak gösterilenlerden ibarettir. Mali haklar birbirine bağlı değildir. Bunlardan birinin tasarrufu ve kullanılması diğerine tesir etmez

(İkinci Fıkra Mülga: 03.03.2004-5101/28)

(İkinci Fıkra Mülga: 03.03.2004-5101/28)

Bir işlemenin sahibi, kendisine bu sıfatla tanınan mali hakları, işleme hususunun serbest olduğu haller dışında, asıl eser sahibinin müsaade ettiği nispette kullanabilir.

2. Çeşitleri

a) İşleme Hakkı

Madde 21- Bir eserden, onu işleme suretiyle faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

b) Çoğaltma Hakkı

Madde 22- (Değişik: 21.2.2001-4630/13) Bir eserin aslını veya kopyalarını, herhangi bir şekil veya yöntemle, tamamen veya kısmen, doğrudan veya dolaylı, geçici veya sürekli olarak çoğaltma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Eserlerin aslında ikinci bir kopyasının çıkarılması ya da eserin işaret, ses ve görüntü nakil ve tekrarına yarayan, bilinen ya da ileride geliştirilecek olan her türlü araca kayıt edilmesi, her türlü ses ve müzik kayıtları ile mimarlık eserlerine ait plan, proje krokilerin uygulanması da çoğaltma sayılır. Aynı kural, kabartma ve delikli kalıplar hakkında da geçerlidir.

Çoğaltma hakkı, bilgisayar programının geçici çoğaltılmasını gerektirdiği ölçüde, programın yüklenmesi, görüntülenmesi, çalıştırılması, iletilmesi ve depolanması fiillerini de kapsar.

c) Yayma Hakkı

Madde 23- (Değişik: 21.2.2001-4630/14) Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, kiralamak, ödünç vermek, satışa çıkarmak veya diğer yollarla dağıtmak hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Eser sahibinin izniyle yurt dışında çoğaltılmış nüshaların yurt içine getirilmesi ve bunlardan yayma yoluyla faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Yurt dışında çoğaltılmış nüshalar her ne surette olursa olsun eser sahibinin ve/veya eser sahibinin iznini haiz yayma hakkı sahibinin izni olmaksızın ithal edilemez. Kiralama ve kamuya ödünç verme yetkisi eser sahibinde kalmak kaydıyla, belirli nüshaların hak sahibinin yayma hakkını kullanması sonucu mülkiyeti devredilerek ülke sınırları içinde ilk satışı veya dağıtımı yapıldıktan sonra bunların yeniden satışı eser sahibine tanınan yayma hakkını ihlal etmez.

Bir eserin veya çoğaltılmış nüshalarının kiralanması veya ödünç verilmesi şeklinde yayımı, eser sahibinin çoğaltma hakkına zarar verecek şekilde, eserin

yaygın kopyalanmasına yol açamaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

ç) Temsil Hakkı

Madde 24- Bir eserden, doğrudan doğruya yahut işaret, ses veya resim nakline yarayan aletlerle umumi mahallerde okumak, çalmak, oynamak ve göstermek gibi temsil suretiyle faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Temsilin umuma arz edilmek üzere vuku bulduğu mahalden başka bir yere teknik vasıta ile nakli de eser sahibine aittir.

(Ek :1.11.1983-2936/4) Temsil hakkı; eser sahibinin veya meslek birliğine üye olması halinde, yetki belgesinde belirttiği yetkiler çerçevesinde meslek birliğinin yazılı izni olmadan, diğer gerçek ve tüzel kişilerce kullanılamaz. Ancak, 33 üncü ve 43 üncü maddelerdeki hükümler saklıdır.

d) İşaret, Ses ve/veya Görüntü Nakline Yarayan Araçlarla Umuma İletim Hakkı

Madde 25- (Değişik: 21.2.2001-4630/15) Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, radyo-televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanması ve yayınlanan eserlerin bu kuruluşların yayınlarından alınarak başka yayın kuruluşları tarafından yeniden yayınlanması suretiyle umuma iletilmesi hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Eser sahibi, eserinin aslı ya da çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtılmasına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda eserine erişimini sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına da sahiptir.

Bu madde ile düzenlenen umuma iletim yoluyla eserlerin dağıtım ve sunumu eser sahibinin yayma hakkını ihlal etmez.

3. Süreler

B) Tahditler

I- Amme İntizamı Mülahazasıyla

2. Nutuklar
3. Temsil Serbestisi
4. Eğitim ve Öğretim İçin Seçme ve Toplama Eserler
5. İktibas Serbestisi
6. Gazete Münderecatı
7. Haber

III- Hususi Menfaat Mülahazasıyla

IV- Hükümete Tanınan Yetkiler

1. Meslek Birliklerinin Kurulması

Madde 42- (Değişik: 03.03.2004-5101/12) Eser sahipleri ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahipleri ile bu Kanunun 52 nci maddesine uygun biçimde düzenlenmiş sözleşmelerle eser veya hak sahibinden mali hakları kullanma yetkilerini devralarak bu Kanunun 10 uncu maddesine göre ilim-edebiyat eserleri üzerindeki hakları kullanarak, süreli olmayan yayınları çoğaltan ve yayanlar, üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve bu Kanun ile tanınmış hakların idaresini ve takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere, Kültür Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca onaylanan tüzük ve tip statülere uygun olarak tespit edilecek alanlarda birden fazla meslek birliği kurabilirler.

2. (Ek: 03.03.2004-5101/13) Meslek birliklerinin yükümlülükleri ve tarife tespitine ilişkin esaslar:

MADDE 42/A - Bu Kanunun 42 nci maddesinde öngörülen amaçlarla hakların idaresini sağlamak üzere kurulan meslek birlikleri;

1. Temsil ettikleri eser, icra, fonogram ve yapımlar ile üyelerine ilişkin tüm bilgileri Bakanlığa bildirmek ve ilgili kişilere açık bu bildirimi her üç ayda bir güncellemekle,

2. Üyesi olan hak sahiplerinin faaliyetlerinden kaynaklanan haklarının idaresini hakkaniyete uygun koşullarda sağlamakla,

3. Üyelerinin haklarının idaresine ilişkin faaliyetlerinden elde ettikleri gelirleri, dağıtım plânlarına uygun olarak hak sahiplerine dağıtmakla,

4. Yazılı talepte bulunan ilgili kişilere, temsil ettikleri eser, icra, fonogram ve yapımlar ile ilgili bilgileri vermekle,

5. Sözleşme yapılırken idare ettikleri haklara ilişkin olarak hakkaniyete uygun davranmakla, kendi maddî ve/veya manevî menfaatleri bakımından gerekli gördükleri indirim veya ödeme kolaylıklarını sağlamakla,

6. Sözleşme yapılabilmesi için idaresini sağladıkları haklara ilişkin ücret tarifelerini süresinde belirlemek ve belirlenen tarifeleri ve bu tarifelerdeki her türlü değişikliği süresinde duyurmakla,

7. Hesaplarını yeminli malî müşavirlere onaylatmakla,

Yükümlüdürler. 3. (Ek: 03.03.2004 - 5101/13) Meslek birliklerinin denetimi:

MADDE 42/B - Meslek birlikleri, idarî ve malî açıdan Bakanlığın denetimine tâbidir. Bakanlık, meslek birliklerinin bu Kanunla belirlenmiş görev ve yükümlülükleri yerine getirip getirmediğini her zaman kendisi denetleyebileceği gibi bu denetimin bağımsız denetim kuruluşlarına yaptırılmasını meslek birliklerinden de isteyebilir. Bu kuruluşlarca yapılan denetimlere ilişkin raporların bir örneği Bakanlığa gönderilir.

Denetimler sırasında, denetim yapmakla görevlendirilenler tarafından istenecek her türlü defter, belge ve bilgilerin ibraz edilmesi veya verilmesi, kasa veya veznenin kontrol ettirilmesi, yönetim yerleri, şubeler ve eklentilerine girme gibi taleplerin yerine getirilmesi zorunludur.

Meslek birlikleri tarafından;

1. Bu Kanunun 42 ve 42/A maddeleri ile bu maddede belirlenen görev ve yükümlülüklerin yerine getirilmediği,

2. Sözleşmelere uygun tahsilat veya dağıtımın yapılmadığı ya da yanlış ve haksız dağıtım yapıldığı,

3. Tarifelerin bu Kanunun 42/A maddesinin üçüncü fıkrasında belirlenen esaslara göre düzenlenmediği,

Tespit edildiği takdirde, bu birlikler Bakanlıkça yazılı olarak bir defa uyarılır, uyarının tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde kusurun giderilmemesi halinde, meslek birliği ikinci kez uyarılır.

Yukarıdaki fıkra bahsi geçen kusurların ikinci uyarıyı takip eden otuz gün içinde de giderilmemesi veya yapılan denetimlerde, birlik kayıtlarında ve diğer iş ve

işlemlerinde mevzuata aykırılık tespit edilmesi halinde, Bakanlık en geç üç ay içinde olağanüstü genel kurul yapmak üzere üyeleri davet eder. Olağanüstü genel kurul yapılincaya kadar, birliğin iş ve işlemlerinde suiistimali görülenler tedbiren işten el çektirilir, Bakanlıkça yerine atama yapılır veya sırası gelen yedek üye göreve çağrılır.

Bu Kanunun 42 ve 42/A maddeleri ile bu madde hükümleri, 42 nci madde çerçevesinde kurulacak federasyonlar için de uygulanır.

4. (Değişik: 03.03.2004-5101/14) Eser, icra, fonogram ve yapımların yayınlanmasına ve/veya iletilmesine ilişkin esaslar:

Madde 43. - Radyo-televizyon kuruluşları, uydu ve kablolu yayın kuruluşları ile mevcut veya ileride bulunacak teknik imkânlardan yararlanarak yayın ve/veya iletim yapacak kuruluşlar, yayınlarında yararlanacakları opera, bale, tiyatro ve benzeri sahneye konmuş eserlerle ilgili olarak hak sahiplerinden önceden izin almak zorundadırlar.

Bu kuruluşlar sahneye konmuş eserler dışında kalan eser, icra, fonogram ve yapımlar için ilgili alan meslek birlikleri ile 52 nci maddeye uygun sözleşme yaparak izin almak, söz konusu yayın ve/veya iletimlere ilişkin ödemeleri bu birliklere yapmak ve kullandıkları eser, icra, fonogram ve yapımlara ilişkin listeleri bu birliklere bildirmek zorundadırlar.

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun çerçevesinde faaliyet gösteren radyo-televizyon kuruluşları Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından, anılan Kanun dışında kalan ve yayın ve/veya iletim yapan diğer kuruluşlar ise Bakanlık tarafından sınıflandırılır.

Faaliyet gösterdikleri sektörlerde eser sahipleri ve/veya bağlantılı hak sahipleri meslek birlikleri, yapılan sınıflandırmaya bağlı olarak eser, icra, fonogram ve yapımların yayın ve/veya iletiminden kaynaklanan ödemelere ilişkin tarifeleri tespit ederler. Meslek birlikleri ile kuruluşlar arasındaki sözleşmeler, bu tarife bedelleri veya taraflarca yapılan müzakereler sonucu belirlenecek bedeller üzerinden yapılır.

Meslek birliklerinin temsil ettikleri eser, icra, fonogram ve yapımlar ile üyelerine ilişkin bildirim zorunluluğu, tarifelerin belirlenmesi, duyurulması, müzakere edilmesi, sözleşme yapılması, uzlaşmazlıkların halli ve diğer hususlarda bu

Kanunun 41 inci maddesinin dört ilâ onüçüncü fıkraları uygulanır. Ancak yayın ve/veya iletim yapan kuruluşlar bakımından 41 inci maddenin altıncı fıkrasının son cümlesinin uygulanması zorunlu değildir.

Ayrıca, 41 inci maddenin 10 uncu fıkrasının uygulanması bakımından, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, yayınlarında yer verdiği eser, icra, fonogram ve yapımları her üç ayda bir meslek birliklerince belirlenen yıllık tarifenin 1/4'ünü yatırmak suretiyle kullanabilir.

5. Fikir ve Sanat Eserlerinin İşaretlenmesi

Madde 44- (Değişik: 03.03.2004-5101/15) Fikrî mülkiyet haklarının korunması ve etkin bir şekilde takibinin sağlanması amacıyla, (Değişik: 28.12.2006-5571/2) sadece süreli yayınlar basan yerler dışında, fikir ve sanat eserlerinin tespit edilmesi ve çoğaltılmasına ilişkin materyalleri üreten ve/veya bu materyallerin dolum, çoğaltım ve satışını yapan veya herhangi bir şekilde yayan ve umuma arz eden yerler, Bakanlıkça ücret mukabili sertifikalandırılır. Bakanlıkça belirlenen yerler, Bakanlıkça onaylanmış bir yazılım ile Bakanlıkça belirlenecek kriterlere uygun bir donanımı bulundurmak, gerekli alt yapıyı oluşturmak ve gerçekleştirdikleri işlemleri her takvim yılı itibarıyla Bakanlığa bildirmek zorundadır. Bu yerler ve malî hak sahipleri ayrıca, Bakanlıkça gerekli görülecek işaret ve seri numaraları ile uluslararası standartlara uygun kodları, taşıyıcı materyaller üzerinde bulundurmakla müştereken yükümlüdürler.

(Değişik: 21.2.2001-4630/23) Her türlü boş video kaseti, ses kaseti, bilgisayar disketi, CD, DVD gibi taşıyıcı materyaller ile, fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihazı ticari amaçlı imal veya ithal eden gerçek ve tüzel kişiler, imalat veya ithalat bedeli üzerinden yüzde üçü geçmemek üzere Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenecek orandaki miktarı keserek, ay içinde topladıkları meblağı, sonraki ayın en geç yarısına kadar Kültür Bakanlığı adına bir ulusal bankada açılacak özel hesaba yatırmakla yükümlüdürler.

(Değişik: 21.2.2001-4630/23) Bakanlık bu hesapta toplanan miktarı fikri mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile yurt içindeki ve yurt dışındaki kültür mirasının korunmasına ve devam ettirilmesine yönelik faaliyetlerde kullanır. Bu

miktarın dağıtım ve kullanımına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

(Değişik: 03.03.2004-5101/15) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile alınacak ücretler Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

6. Güzel Sanat Eserlerinin Satış Bedellerinden Pay Verilmesi

Madde 45- (Değişik: 03.03.2004-5101/16) Mimarî eserler hariç olmak üzere, bu Kanunun 4 üncü maddesinde sayılan güzel sanat eserlerinin asılları ile eser sahibinin kendisinin sınırlı sayıda meydana getirdiği veya eser sahibinin kontrolünde ve izniyle meydana getirilmiş ve eser sahibi tarafından imzalanmış veya başka bir şekilde işaretlenmiş olmaları nedeniyle özgün eser olduğu kabul edilen kopyaları, 2 nci maddenin (1) numaralı bendinde ve 3 üncü maddede sayılıp da yazarlarla bestecilerin el yazısıyla yazılmış eserlerinin asıllarından biri, eser sahibi veya mirasçıları tarafından bir defa satıldıktan sonra, koruma süresi içinde, bir sergide veya açık artırmada yahut bu gibi eşyayı satan bir mağazada veya başka şekillerde satış konusu olarak el değiştirdikçe, bu satış bedeli ile bir önceki satış bedeli arasında açık bir nispetsizlik bulunması halinde, her satışta, satışı gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişi, bedel farkından münasip bir payı eser sahibine, o ölmüşse miras hükümlerine göre ikinci dereceye kadar (ve bu derece dahil) yasal mirasçılarına ve eşine, bunlar da yoksa ilgili alan meslek birliğine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir kararname ile belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde ödemekle yükümlüdür.

7. Devletin Faydalanma Salahiyeti

8. Kamuya Maletme

Dördüncü Bölüm

Sözleşme ve Tasarruflar

A) Hayattaki Vaki Tasarruflar

I-Asli İktisap

II-Devren İktisap

III-Sözleşmeler

IV-Şekil

V-Tekeffül

VI-Yorum Kaideleri

VII-Cayma Hakkı

VIII-Hakkın Eser Sahibine Avdeti

B) Vazgeçme

Beşinci Bölüm

Hukuk ve Ceza Davaları

A) Hukuk Davaları

I-Tecavüzün Ref'i Davası

1. Genel Olarak
2. Manevi Haklara Tecavüz Halinde
3. Mali Haklara Tecavüz Halinde

II-Tecavüzün Men'i Davası

III-Tazminat Davası

B) Ceza Davaları

C) Çeşitli Hükümler

Altıncı Bölüm

Çeşitli Hükümler

A) Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar ve Tecavüzün Önlenmesi

I-Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar

Madde 80- (Değişik: 21.2.2001-4630/32) Eser sahibinin hakları ile bağlantılı haklar şunlardır:

1. Eser Sahibinin Haklarına Komşu Haklar:

Eser sahibinin manevi ve mali haklarına zarar vermemek kaydıyla ve eser sahibinin izniyle bir eseri özgün bir biçimde yorumlayan, tanıtan, anlatan, söyleyen, çalan ve çeşitli biçimlerde icra eden sanatçıların, bir icra ürünü olan veya sair sesleri ilk defa tespit eden fonogram yapımcıları ile radyo-televizyon kuruluşlarının aşağıda belirtilen komşu hakları vardır.

A. İcracı Sanatçılar aşağıda belirtilen haklara sahiptir.

(1) İcracı sanatçılar, mali haklardan bağımsız olarak ve bu hakları devretmelerinden sonra dahi, tespit edilmiş icraları ile ilgili olarak uygulama şartlarının gerektirdiği durumlar hariç, icralarının sahibi olarak tanıtılmalarını ve icralarının kendi itibarlarını zedeleyebilecek şekilde tahrif edilmesi ve bozulmasının önlenmesini talep etme hakkına sahiptirler.

(2) Bir eseri, sahibinin izniyle özgün bir biçimde yorumlayan icracı sanatçı, bu icranın tespit edilmesine, bu tespitin çoğaltılmasına, satılmasına, dağıtılmasına, kiralanmasına ve ödünç verilmesine, işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletimine ve yeniden iletimine ve temsiline izin verme veya yasaklama hususunda münhasıran hak sahibidir.

(3) İcracı sanatçı, yurt içinde henüz satışa çıkmamış veya başka yollarla dağıtılmamış tespit edilmiş icralarının, aslı veya çoğaltılmış nüshalarının satış yoluyla veya diğer yollarla dağıtılması hususunda izin verme veya yasaklama hakkına sahiptir.

(4) İcracı sanatçı, tespit edilmiş icrasının veya çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtımına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda icrasına ulaşılmasını sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına sahiptir. Umuma iletim yoluyla, icraların dağıtım ve sunulması icracı sanatçının yayma hakkını ihlal etmez.

(5) İcracı sanatçılar bu haklarını uygun bir bedel karşılığında sözleşme ile yapımcıya devredebilirler.

(6) İcranın, bir orkestra, koro veya tiyatro gurubu tarafından gerçekleştirilmesi halinde, orkestra veya koroda yalnız şefin, tiyatro grubunda ise yalnız yönetmenin izni yeterlidir.

(7) Bir müteşebbisin girişimi ile ve bir sözleşmeye dayanılarak gerçekleştirilen icralar için müteşebbisin de izninin alınması gereklidir.

II. Haklara Tecavüzün Önlenmesi

III-Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Hakların Kapsamı ve Süreleri

B) Haksız Rekabet

C) Mektuplar

D) Resim ve Portreler

E) Kanunlar İhtilafı

F) Geçici Hükümler

G) Son Hükümler

[1] Kanun Sayısı: 5846 Kabul Tarihi: 5.12.1951

Yayınlandığı RG. Tarih: 13.12.1951 Sayı: 7931

Ek 11:**2004 YILINDA ÇIKARILAN BANDROL UYGULAMASINA İLİŞKİN
USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK****Birinci Bölüm****Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak, Tanımlar****Amaç**

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, eser ve hak sahiplerinin haklarının takip edilmesini sağlamak ve mali haklara tecavüzü önlemek amacıyla musiki ve sinema eseri nüshaları ile süreli olmayan yayınlarda zorunlu, kolay kopyalanmaya müsait diğer eser gruplarında ise isteğe bağlı olarak kullanılacak bandrolün temini, kullanımı, uygulamanın denetlenmesi ve bandrol gelirlerinin kullanılması hakkında usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, zorunlu ve isteğe bağlı bandrol uygulamasında bandrol temini ve kullanımı, bu uygulamayı denetleyecek Komisyonun kurulması ve işleyişi ve bandrol satışından elde edilecek gelirlerin harcama usul ve esasları ile ilgili hükümleri kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 – (Değişik: 06.11.2004 – 25635/1) Bu Yönetmelik, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun değişik 81 inci ve Geçici 7 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen tanımlardan :

a) Bandrol: Fikir ve sanat eserlerinin izinsiz çoğaltılmalarının ve taklit edilmelerinin önlenmesi amacıyla, fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınların üzerine yapıştırılan, sökülmesi halinde parçalanarak yapıştırıldığı malzemenin özelliğini kaybettiren nitelikte güvenlik şeridi içeren holografik özellikli bir güvenlik etiketini,

b) Fonogram: Sinema eseri gibi görsel-işitsel eserler içindeki ses tespitleri hariç olmak üzere, bir icrada yer alan seslerin veya diğer seslerin veya ses temsillerinin tespit edildiği ses taşıyıcısı fiziki ortamı,

c) Süreli Olmayan Yayın: Fikir ve sanat eserlerini içeren, belirli sürelerle tabi olmaksızın yayımlanan ve gazete, dergi, ünite dergisi, yıllık, almanak ve benzeri dışında kalan her tür yayını,

d) Meslek Birliği: Eser sahibi ve eser sahibinin haklarıyla bağlantılı hak sahiplerinin haklarının takibi, ürünlerin kullanımından doğan gelirlerin tahsili ve bu gelirlerin hak sahiplerine dağıtımını sağlayan 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun değişik 42 nci maddesi gereğince kurulan tüzel kişiliği haiz kuruluşları,

e) Komisyon: Bandrol uygulamasına ilişkin denetimi yürütmek üzere Mülki İdare Amirleri tarafından illerde oluşturulacak Komisyonu,

f) Kanun: 1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununu,

g) (Değişik: 06.11.2004 – 25635/2) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını, ifade eder.

İkinci Bölüm

Bandrol Kullanımı, Temini ve Gelirlerin Kullanımı

Üçüncü Bölüm

Denetim

Ek: 12

2008 Yılıının En Çok Satan Çocuk Albümleri

No	Albüm Adı	Yapımcı Firma
1	Ana Kucağı	Kolektif Yeditepe Müzik
2	Ana Kucağı	Kolektif Milhan Müzik
3	Annemize Türkü Çocuklar ve Gençler İçin Pop Çocuk 3	ilkyaz Kocatepe, ali Kocatepe, NR1 Müzik
4	Çocuk Masalları 1	Masalıcı Teyze Aziz Plak
5	Çocuk Masalları 2	Masalıcı Teyze Aziz Plak
6	Çocuk Masalları 3	Masalıcı Teyze Aziz Plak
7	Çocuk Şarkıları	Derleme Aziz Plak
8	Çocuk Şarkıları	Derleme Aziz Plak
9	Çocukça Kalın	Selen Ada Müzik
10	Çocuklar Binbir Çiçek Çocuklar için Çok Sesli Halk Türküleri	Hamdi Tanses Filiz Yayıncılık
11	Çocuklar Binbir Çiçek Çocuklar için Çok Sesli Halk Türküleri	Hamdi Tanses Filiz Yayıncılık
12	Çocuklara Hikayeler ve Masallar	Gülçin alpöge Kalan Müzik
13	Çocuklarımız için Şarkılar, Türküler Piano Eşliğinde	Ekrem Zeki Ün, Hikmet Günsel Kalan Müzik
14	Çocuklarımız İçin Şarkılar, Türküler (Piano Eşliğinde)	Ekrem Zeki Ün, Hikmet Günsel Kalan Müzik
15	Ezgi Yumağı Çocuk Şarkıları	Sefai acay Ada Müzik
16	Hayvanat Bahçesi 1	Eser Sahibi Bilinmiyor Asır Ajans

17	Hayvanat Bahçesi 2	Eser Sahibi Bilinmiyor Asır Ajans
18	Katıraslan	Cahit Zarifoğlu Asır Ajans
19	Kral Benim	Emir Universal
20	Küçük Prens	Ülkü Giray Nepa Müzik Yapım
21	Kırmızı'nın Günlüğü Ünlülerin Seslerinden Çocuk Hikayeleri	Kolektif Ada Müzik
22	Kırmızı'nın Günlüğü Ünlülerin Seslerinden Çocuk Hikayeleri	Kolektif Ada Müzik
23	Masal Dünyamız 1 Jennifer Kardeşler	Kolektif Ada Müzik
24	Masal Dünyamız 1 Jennifer Kardeşler	Kolektif Ada Müzik
25	Masal Dünyamız 2 Babi ile Dabi	Kolektif Ada Müzik
26	Masal Dünyamız 2 Babi ile Dabi	Kolektif Ada Müzik
27	Masal Dünyamız 3 Zill	Kolektif Ada Müzik
28	Masal Dünyamız 3 Zilli	Kolektif Ada Müzik
29	Masal Dünyamız 4 Rabix	Kolektif Ada Müzik
30	Masal Dünyamız 4 Rabix	Kolektif Ada Müzik
31	Mışıl Mışıl Ninniler	Erhan ersin, Tuna egemen Sesli Kitaplar Yayıncılık
32	Nasreddin Hoca	Eser Sahibi Bilinmiyor Asır Ajans
33	Pokemon Hepsini Yakalamalı!	Kolektif BMG
34	Şeker Boys	Kolektif Universal
35	Şeker Boys	Kolektif Universal
36	Şeker Girls	Kolektif Universal

37	Şeker Girls	Kolektif Universal
38	Şirin Hits Şirinler	Derleme BMG
39	Şirinler 2000	Kolektif BMG
40	Şirinler 2000	Kolektif BMG
41	Öğreten şarkılar (Gökhan ŞEN)	Kent Müzik